

วารสารสุทธิปริทัศน์

ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๑๕ กันยายน - ธันวาคม ๒๕๕๐ ISSN 0857-2670

DHURAKIJ PUNDIT UNIVERSITY JOURNAL

การศึกษาความรู้ความเข้าใจและเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี <i>Moral Understanding and Reasoning of Undergraduate Students</i> ปราณี ตันตยานุบุตร.....	1
การป้องกันและแก้ไขปัญหา Voltage sag <i>Voltage sag Mitigation and Solution.</i> ชาญณรงค์ สอนดิษฐ์.....	10
ความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลงของนิสิตปริญญาตรี <i>Kasetsart University Student's Comprehensive Knowledge on the Copyright Act 1994 and the Decision to Buy the Music Compact Disc at Bangkhen Campus</i> พีรภัทร วาณิชยเจริญ.....	25
กระบวนการผังเมืองกับการค้าปลีกค้าส่งข้ามชาติ <i>Urban Planning and Global Trading.</i> ระหัตถ์ โรจนประดิษฐ์.....	37
ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ : บทสังเคราะห์คำนิยาม <i>Synthesizing Definition of the transparency of Government Organizations.</i> บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ.....	47
ระบบการจัดการน้ำเสียของประเทศไทย (กฎหมายและข้อกำหนด) <i>Wastewater management systems of Thailand (laws and regulations)</i> อาทร จิตสุนทรชัยกุล.....	67
บทความวิจัย : เรื่องภาษาสร้างสรรค์ : การใช้ภาพพจน์ในนวนิยายของโสภาค สุวรรณ <i>Playing with languages :The use of metaphor in Sophak Suwan's novels.</i> กรเกษ อัญชลีอนุกุล.....	85
แนะนำหนังสือ <i>Book Review</i> พิณี ทิพย์มณี.....	112

สุกชีปริทัศน์

ปีที่ 21 ฉบับที่ 65 กันยายน - ธันวาคม 2550
Volume 21 Number 65 September-December 2007

➤ เจ้าของ

มหาวิทยาลัยสุรนารี
110/1-4 ถนนประชาชื่น แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทร. 02-954-7300
(อัตโนมัติ 30 หมายเลข) ต่อ 361
E-mail Address : dpujournal@hotmail.com

➤ วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการในศาสตร์สาขาต่างๆ
2. เพื่อให้บริการทางวิชาการแก่สังคมในรูปแบบของวารสารวิชาการ
3. เพื่อส่งเสริมการแสดงความคิดเห็นเสนอผลการค้นคว้าและวิจัย
4. เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์และนักวิชาการได้เผยแพร่ผลงาน
5. เพื่อเผยแพร่เกียรติคุณทางด้านวิชาการ มหาวิทยาลัยในฐานะสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง

➤ คณะที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร.บุญเสริม วิสกุล
รองศาสตราจารย์ ดร.อนุมงคล ศิริเวทิน
ศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ สินารัตน์
รศ.ดร.สมบูรณวิสัย สัตยารักษ์วิทย์
คณบดีทุกคณะ

➤ บรรณาธิการ

ผศ.ดร.กุลทิพย์ ศาสตระรุจิ

➤ บรรณาธิการประจำฉบับ 65

ดร.นพพร ศรีวรรีโล

➤ กองบรรณาธิการ

รศ.พินิจ ทิพย์มณี
ผศ.ดร.นิตย์ เพ็ชรรักษ์
ผศ.ดร.พริมา พลศิริ
ดร.คม คัมภีรานนท์
ผศ.ดร.ณัฐวดี ศรีภักดิ์
ดร.นพพร ศรีวรรีโล
ดร.อดิสร อนุบล
ดร.เกียรติกำจร มีซอน
ผศ.ดร.ติเกะ บุณนาค

➤ กองบรรณาธิการบุคคลภายนอก

รศ.ดร.วิโรจน์ อรุณมานะกุล
ศ.ดร.ทวีป ศิริวิทย์
รศ.ดร.พรทิพย์ ดีสมโชค
รศ.ดร.ปรีชา วิบูลย์เศรษฐ์

➤ กองจัดการ (ธุรการ การเงินและสมาชิก)

นันทิการ์ จิตตรังาม
สิริภรณ์ เพชรรัตน์

➤ ออกแบบรูปเล่ม-จัดหน้า

นันทกา ลิทธิพลกุล
ปัทมาภรณ์ เส็งแก้ว

➤ กำหนดออก

ราย 4 เดือน ฉบับละ 40 บาท

➤ จัดจำหน่าย

ศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยสุรนารี
โทร. 02-954-7300 ต่อ 125

➤ พิมพ์ที่

โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุรนารี
โทร. 02-954-7300 ต่อ 540

<http://www.dpu.ac.th/dpuprinting>

สารบัญ

การศึกษาความรู้ความเข้าใจและเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ปราณี ตันตยานุบุตร.....	1
การป้องกันและแก้ไขปัญหา Voltage sag ชาญณรงค์ สอนดิษฐ์.....	10
ความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลง ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน พีรภัทร วาณิชย์เจริญ.....	27
กระบวนการผังเมืองกับการค้าปลีกค้าส่งข้ามชาติ ผศ.ดร.ระหัตถ์ โรจนประดิษฐ์.....	39
ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ : บทสังเคราะห์คำนิยาม บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ.....	49
ระบบการจัดการน้ำเสียของประเทศไทย (กฎหมายและข้อกำหนด) อาทร จิตสุนทรชัยกุล.....	69
ภาษาสร้างสรรค์ : การใช้ภาพพจน์ในนวนิยายของโสภาค สุวรรณ กรกช อัญชสีนุกุล.....	87
แนะนำหนังสือ รศ.พินิจ ทิพย์มณี.....	112

Contents

Moral Understanding and Reasoning of Undergraduate Students Pranee Tantayanubutr.....	1
Voltage sag Mitigation and Solution. Channarong Sorndit.....	10
Kasetsart University Student's Comprehensive Knowledge on the Copyright Act 1994 and the Decision to Buy the Music Compact Disc at Bangkhen Campus Peerapat Vanitcharoen.....	27
Urban Planning and Global Trading. Rahuth Rodjanapradied.....	39
Synthesizing Definition of the transparency of Government Organizations. Boonyou Khorpornprasert.....	49
Wastewater management systems of Thailand (laws and regulations) Arthorn Jitsoonthornchaikul.....	69
Playing with languages :The use of metaphor in Sophak Suwan's novels. Korakoch Anchaleenukull.....	87
Book Review Pinit Tipmanee.....	112

ลงทะเบียน 10 ก.ย. 2551

ออกบริการ 10 ก.ย. 2551

บทบรรณาธิการ

วารสารสุทธิปริทัศน์ฉบับที่ 65 นี้เป็นผลงานต่อเนื่องจากการทำงานของกองบรรณาธิการช่วงที่ผ่านมา วารสารเล่มนี้ประกอบด้วยบทความทางวิชาการจากหลากหลายสาขา อาทิ ภาษาสร้างสรรค์ การใช้ภาพพจน์ในนวนิยายของโสภาค สุวรรณ ของ อาจารย์กรกช อัญชสีนกุล ระบบการจัดการน้ำเสียของประเทศไทย โดย ดร. อาทร จิตสุนทรชัยกุล รวมทั้ง กระบวนการผังเมืองกับการค้าปลีกข้ามชาติ ของ ผศ.ดร. ระห์ตร โรจนประดิษฐ์ ซึ่งได้ผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นอย่างดี

วารสารฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีจากความร่วมมือจากคณาจารย์ของมหาวิทยาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิภายในและภายนอก คณะกรรมการประจำกองบรรณาธิการ จึงขอขอบคุณไว้ ณ. ที่นี้

อนึ่งกองบรรณาธิการขอเชิญท่านผู้อ่านทุกท่านที่ต้องการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการส่งผลงานมาให้กองบรรณาธิการได้ที่ กองบรรณาธิการวารสารสุทธิปริทัศน์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต เลขที่ 110/1-4 ถ.ประชาชื่น หลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 และอีกช่องทางหนึ่งคือจากเว็บไซต์ <http://www.dpu.ac.th/journal/> หรือ dpujournal@hotmail.com

กองบรรณาธิการ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารสุทธิปริทัศน์จะเป็นเวทีทางวิชาการในสหสาขาวิชาที่เปิดกว้างสำหรับทุกท่าน สำหรับฉบับที่ 66 ที่กำลังจะมาในอีกไม่ช้านี้จะเป็นการนำเสนอบทความทางวิชาการในสาขาบริหารธุรกิจ การท่องเที่ยวและบทความวิจัยทางนิเทศศาสตร์ที่มีวรรณรสีกด้านหนึ่ง

บรรณาธิการ

การศึกษาความรู้ความเข้าใจและเหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี

Moral Understanding and Reasoning of Undergraduate Students.

*ปราณี ตันตยานุบทร

Pranee Tantayanubutr

โลกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมาก ด้วยอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วและรุนแรงนั้น สิ่งที่น่าประหลาดใจที่สุดคือความเจริญทางด้านวัตถุ ซึ่งยังมีมากขึ้นเท่าไรความเจริญทางด้านจิตใจดูเหมือนยิ่งลดลงไปเท่านั้น ข่าวสารข้อมูลหรือสารสนเทศ (information) เข้ามาทับทบบทอย่างมากและแพร่กระจายแทรกซึมไปอย่างกว้างขวางรวดเร็วทั่วทุกมุมโลก จนดูประหนึ่งว่าโลกไร้พรมแดน กระแสโลกาภิวัตน์ดังกล่าวนำมาทั้งสิ่งที่ดีและไม่ดี ดังจะเห็นได้จากการแก่งแย่งชิงดีกัน การต่อสู้กันเพื่อความอยู่รอด ความเห็นแก่ตัวเห็นแก่พวกพ้อง การรับเอาเครื่องอำนวยความสะดวกในการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นเครื่องบำรุงบำเรอความสุขสนุกสนานในด้าน การเสพและการบริโภคเข้ามามากมาย เช่น

โทรศัพท์มือถือ เครื่องเล่นเกม สิ่งบันเทิงต่างๆ รวมไปถึงการเกิดค่านิยมใหม่ในกลุ่มเยาวชน ซึ่งได้แก่ การนุ่งน้อยห่มน้อยดูเป็นคนทันสมัย การใช้กระเป๋า รองเท้าและเสื้อผ้ายี่ห้อต่างๆ แสดงถึงความมีรสนิยมสูง การโอบกอดกันในที่สาธารณะ เป็นเรื่องของความศิวิไลซ์ การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนเป็นเรื่องโก้เก๋ เป็นต้น ผลของการไหลบ่าของกระแสโลกาภิวัตน์ดังกล่าว หากตั้งรับไม่ทัน ก็จะถูกดูดกลืนเข้าไปในวังวนของการเสพและการบริโภคอย่างถอนตัวได้ยาก ซึ่งก่อให้เกิดผลเสียต่อการดำเนินชีวิตและเกิดปัญหาสังคมตามมามากมาย ในขณะที่ผู้คนในสังคมมีความต้องการทางด้านวัตถุสูงขึ้น การแข่งขันชิงดีชิงเด่นในด้านต่างๆ ก็เกิดขึ้นตามลำดับ อันเป็นผลให้สมาชิกในสังคมเกิดความเครียด เกิดความขัดแย้งในจิตใจ วิตกกังวล

*อาจารย์ประจำหมวดวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ : อ.บ., ค.ม. (การสอนสังคม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail : pranee.tara@dpu.ac.th

ก้าวร้าว ขาดการควบคุมตนเอง ขาดการช่วยเหลือ
 เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ปัญหาวาชญากรรมและยา
 เสพติดทวีความรุนแรงมากขึ้น เยาวชนของชาติมี
 การกระทำที่ผิดกฎหมายมากขึ้น ฯลฯ

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรม
 ของเยาวชนไทยที่ได้รับผลกระทบจากกระแสโลก
 ภิวัตน์ ซึ่งนับวันจะมากขึ้นทุกที จึงเป็นความจำเป็น
 อย่างยิ่งที่สถาบันที่เกี่ยวข้องจะต้องตระหนักและหา
 ทางแก้ไข นับตั้งแต่สถาบันครอบครัว สถาบันการ
 ศึกษา สถาบันทางศาสนา และสถาบันอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
 ทั้งนี้เพราะเยาวชนของชาติถือเป็นทรัพยากร
 มนุษย์ที่มีความสำคัญเป็นพิเศษยิ่งกว่าทรัพยากรอื่นๆ
 ทั้งหมด ในอันที่จะเป็นผู้สร้างสรรค์และพัฒนา
 สังคมและเศรษฐกิจในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
 สถาบันการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่จะต้องพัฒนาทรัพยากร
 มนุษย์ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสถาบันครอบครัว จะต้อง
 มีวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเยาวชนหรือ
 นักศึกษาให้รู้จักใช้วิจารณญาณในการเลือกรับสิ่งที่
 ดีมีคุณค่าต่อตนเองและสังคมส่วนรวม ซึ่งการตัดสินใจ
 เลือกรับทำอะไรและละเว้นไม่ทำอะไรในแต่ละ
 สถานการณ์หนึ่งๆ ขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจและ
 การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาแต่ละคน
 ซึ่งสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่แสดงออก ในภาพรวม
 สถาบันการศึกษาต้องการสร้างนักศึกษาให้ถึงพร้อม
 ด้วยองค์ความรู้เพื่อนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงดูตน
 เองและครอบครัว และถึงพร้อมด้วยคุณค่าของ
 ความดีงามเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขพร้อม
 ทั้งทำคุณประโยชน์แก่สังคมส่วนรวม ทั้งนี้ในด้าน
 คุณภาพของคนในสังคมไทยนั้น รัฐบาลได้ให้ความสำคัญ
 สำคัญมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนพัฒนา
 เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535
 - 2539) ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) และฉบับ

ที่ 9 (พ.ศ.2545 - 2549) ได้ระบุไว้อย่างชัดเจน นอก
 จากนั้นในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้เน้น
 ความสำคัญของการพัฒนาคนให้สอดคล้องกับแผน
 พัฒนาประเทศด้วย โดยได้กำหนดไว้ในมาตรา 6
 หมวดที่ 1 บททั่วไปว่า "มาตรา 6 การจัดการศึกษา
 ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่
 สมบูรณ์ทั่วทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และ
 คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรง
 ชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข" ซึ่ง
 จากนโยบายของรัฐและความต้องการของสังคม
 จะเห็นว่า มุ่งสร้างคนดี - มีความรู้ - มีความสุข
 นั่นเอง ดังนั้นการวิจัยเรื่องการศึกษาความรู้ความเข้าใจ
 และเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา จะเป็น
 แนวทางหนึ่งในการปรับปรุงหลักสูตรและหาวิธีการ
 สอนและการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมการ
 พัฒนาจริยธรรมแก่นักศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของ
 การพัฒนาเยาวชนแห่งชาติต่อไป

วิธีการวิจัยและผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี
 4 ชั้นปี ในมหาวิทยาลัยของรัฐ 2 แห่ง คือ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยธรรม
 ศาสตร์ และเอกชน 2 แห่ง คือมหาวิทยาลัยหอ
 การค้าไทยและมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ รวม 400
 คน แบ่งออกเป็นนักศึกษาสาขาด้านธุรกิจและไม่
 ใช้ด้านธุรกิจ อย่างละ 50 คน รวม 100 คนแต่
 ละสถาบัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม
 เกี่ยวกับสถานภาพและภูมิหลังทางสังคมของนัก
 ศึกษา แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเชิงจริยธรรม
 ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งวัดลักษณะเชิง

จริยธรรมในด้านต่างๆ และแบบทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมซึ่งดัดแปลงมาจากแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก(Kohlberg) แต่ละข้อมี 6 ตัวเลือกตามระดับจริยธรรม โดยเป็นสถานการณ์สั้นๆ ในชีวิตประจำวันที่เป็นประเด็นปัญหาทางจริยธรรม (moral dilemma)

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเชิงจริยธรรม ค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเชิงจริยธรรมในด้านต่าง ๆ ทั้งนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐกับเอกชนส่วนใหญ่เห็นตรงกันว่า ด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความอดทน ความยุติธรรม ความอดุสาหะ และการเคารพผู้อาวุโส อยู่ในระดับควรทำ ด้านความกตัญญูตเวที และความเสียสละ อยู่ในระดับควรทำอย่างยิ่ง สำหรับด้านการประหยัดและการออมทรัพย์ นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐเห็นว่าควรทำ ส่วนเอกชนเห็นว่าควรทำอย่างยิ่ง

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยที่ได้ด้วยสถิติ t ที่ระดับนัยสำคัญ.05 พบว่า ค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนโดยภาพรวมสูงกว่าของรัฐอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อทำการจำแนกค่าเฉลี่ยออกเป็นรายด้าน จะได้ค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันในเรื่องความมีระเบียบวินัย ความยุติธรรม และการเคารพผู้อาวุโส โดยที่เอกชนจะมีค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเชิงจริยธรรมที่สูงกว่าของรัฐ

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐกับเอกชน โดยภาพรวมนักศึกษาของรัฐมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 ตามแนวคิดทฤษฎี

พัฒนาทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก คือมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นหลักการมีเหตุผลและคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม สำหรับเอกชน มีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 คือมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นหลักการทำตามหน้าที่และระเบียบของสังคม

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยที่ได้ว่ามีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันหรือไม่ด้วยสถิติ t ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยภาพรวมทั้งหมด นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐจะมีค่าเฉลี่ยเหตุผลเชิงจริยธรรม 4.51 เอกชนจะมีค่าเฉลี่ยเหตุผลเชิงจริยธรรม 4.43 พบว่า ค่าเฉลี่ยเหตุผลเชิงจริยธรรมมีค่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ.05 แสดงให้เห็นว่านักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐกับเอกชน มีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ใกล้เคียงกัน คือ อยู่ในขั้นหลักการทำตามหน้าที่และระเบียบของสังคม กับหลักการมีเหตุผลและคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาในสาขาด้านธุรกิจกับไม่ใช่ด้านธุรกิจ โดยภาพรวมนักศึกษาสาขาที่ไม่ใช่ด้านธุรกิจ จะมีค่าเฉลี่ยเหตุผลเชิงจริยธรรม 4.52 อยู่ในขั้นที่ 5 ตามแนวคิดทฤษฎีของโคลเบอร์ก คือมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นหลักการมีเหตุผลและคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม สำหรับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาสาขาด้านธุรกิจจะมีค่าเฉลี่ย 4.41 อยู่ในขั้นที่ 4 คือมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นหลักการทำตามหน้าที่และระเบียบของสังคม

เมื่อทำการทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยที่ได้ข้างต้นของนักศึกษาทั้ง 2 สาขาด้วยสถิติ t ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ในภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของเหตุผลเชิงจริยธรรมมีค่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัย

สำคัญที่ระดับ.05 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ศึกษาอยู่ใน 2 สาขาดังกล่าว มีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ใกล้เคียงกัน คืออยู่ในขั้นหลักการทำตามหน้าที่และระเบียบของสังคม กับหลักการมีเหตุผลและคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อต้องการศึกษาความรู้ความเข้าใจและเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐกับเอกชน และที่ศึกษาอยู่ในสาขาด้านธุรกิจกับไม่ใช่ด้านธุรกิจ โดยพิจารณาจากลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลซึ่งมีหลายประการ ได้แก่ ความรู้ ทัศนคติ การใช้เหตุผล พฤติกรรมต่าง ๆ แล้วเลือกออกมาศึกษา 2 ประการคือ ความรู้เชิงจริยธรรม กับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เนื่องจากความรู้เชิงจริยธรรมเป็นความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางสังคมและคำสอนทางศาสนา ผู้วิจัยจึงกำหนดคุณค่าทางจริยธรรม (ethic value) ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูกตเวที ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความอดทน ความยุติธรรม ความอดุสาหะ การประหยัดและการออมทรัพย์ รวมทั้งการเคารพผู้อาวุโส เพื่อใช้วัดว่านักศึกษามีความรู้ความเข้าใจมากน้อยเพียงใด ทราบหรือไม่ว่าการกระทำชนิดใดควรแก่การกระทำหรือควรละเว้น และเนื่องจากการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นเรื่องของการใช้เหตุผลในการเลือกตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเหตุผลในการเลือกตัดสินใจที่จะกระทำเกิดจากเหตุผลหรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำนั้น ๆ เหตุผลเชิงจริยธรรมจึง

มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมและสามารถนำมาทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคคลได้ (ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก, 2520) ผู้วิจัยจึงสร้างแบบทดสอบอีกชุดหนึ่งเป็นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในสถานการณ์สั้น ๆ ที่เป็นประเด็นปัญหาทางจริยธรรมที่อิงแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กเป็นหลัก พร้อมกับแทรกจริยธรรมทางธุรกิจเข้าไปด้วย เพื่อใช้วัดว่านักศึกษามีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสาขาด้านธุรกิจ จะมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมทางธุรกิจมากน้อยเพียงใด ทราบหรือไม่ว่าจริยธรรมทางธุรกิจเป็นที่คาดหวังของสังคมต่อนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาด้านธุรกิจและจะเข้าไปมีบทบาททางด้านธุรกิจซึ่งจะมีผลต่อสังคมในอนาคต

การศึกษาวิจัยดังกล่าว พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์ความรู้ความเข้าใจเชิงจริยธรรม นักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐกับเอกชนมีความรู้ความเข้าใจเชิงจริยธรรมในด้านต่างๆ ตรงกัน ยกเว้นในด้านการประหยัดและการออมทรัพย์ที่นักศึกษาของรัฐเห็นว่าอยู่ในระดับควรทำ ส่วนเอกชนเห็นว่าอยู่ในระดับควรทำอย่างยิ่ง ผลการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติ t ที่ระดับนัยสำคัญ .05 พบว่า ค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเชิงจริยธรรมของนักศึกษาเอกชนสูงกว่าของรัฐโดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญ และเมื่อทำการจำแนกค่าเฉลี่ยออกเป็นรายด้าน จะได้ค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเชิงจริยธรรมที่แตกต่างกันในเรื่องความมีระเบียบวินัย ความยุติธรรม และการเคารพผู้

อาวุโส โดยนักศึกษาเอกชนจะมีค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเชิงจริยธรรมที่สูงกว่าของรัฐ

จากข้อมูลข้างต้นสามารถตั้งเป็นข้อสังเกตได้ว่า นักศึกษาเอกชนมีเรื่องที่ต้องใช้จ่ายมากกว่านักศึกษาของรัฐ ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วอาจเป็นเพราะค่าใช้จ่ายในการเรียน โดยเฉพาะค่าลงทะเบียนเรียนของเอกชนสูงกว่าของรัฐ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในหมู่เยาวชนวัยรุ่น และหากอยู่หอพักจะมีค่าใช้จ่ายสูงกว่าอยู่กับบิดามารดา ซึ่งจากผลการสำรวจข้อมูลทั่วไปนักศึกษาเอกชนจะอยู่หอพักมากกว่านักศึกษาของรัฐ ดังนั้นเนื่องจากมีเรื่องที่ต้องใช้จ่ายมากจึงมีความเห็นว่าการประหยัดและการออมทรัพย์เป็นสิ่งที่ควรทำอย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตอีกว่ามหาวิทยาลัยเอกชนน่าจะรับภาระในการเข้มงวดกวดขันในเรื่องการประพฤติปฏิบัติมากกว่า เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่มาเลือกเรียนที่เอกชนภายหลัง ดังนั้นในการเรียนการสอนก็ตี การเป็นแบบอย่างให้เห็นเพื่อจะได้ปฏิบัติที่ดี เอกชนอาจพยายามมุ่งเน้นในเรื่องความมีระเบียบวินัย การเคารพผู้อาวุโส ตลอดจนในเรื่องของความยุติธรรม รวมทั้งผู้ปกครองที่มีความรักและห่วงใยในลูกหลานอาจเน้นในเรื่องของจริยธรรมดังกล่าวบ่อยๆ ว่าเป็นสิ่งที่ควรทำหรือควรปลูกฝังให้มากขึ้น โดยเฉพาะลูกหลานที่ต้องไปอาศัยอยู่หอพักระหว่างศึกษาเล่าเรียน

2. จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐกับเอกชน โดยภาพรวมนักศึกษาของรัฐมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5 ตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก ซึ่งเป็นระดับในชั้นหลักการมีเหตุผลและคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม สำหรับนักศึกษาเอกชนมีระดับการใช้

เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4 ซึ่งเป็นระดับในชั้นหลักการทำตามหน้าที่และระเบียบของสังคม และเมื่อทำการทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยที่ได้ด้วยสถิติ t พบว่า ค่าเฉลี่ยของเหตุผลเชิงจริยธรรมมีค่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาของรัฐกับเอกชนมีระดับการใช้เหตุผลที่ใกล้เคียงกัน คืออยู่ในชั้นหลักการทำตามหน้าที่และระเบียบของสังคม กับหลักการมีเหตุผลและคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่านักศึกษาของรัฐและเอกชน ตั้งแต่ระดับชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 400 คน มีระดับจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5 และชั้นที่ 4 ซึ่งหากพิจารณาตามแนวคิดทฤษฎีของโคลเบอร์ก ผู้ที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4 โดยทั่วไปจะมีอายุอยู่ระหว่าง 13-16 ปี ซึ่งเป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ส่วนผู้ที่มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 5 จะมีอายุ 16 ปีขึ้นไป และหากเป็นผู้ใหญ่จะมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 6 ซึ่งยึดถือคุณธรรมสากลอันเป็นระดับจริยธรรมขั้นสูงสุด ทำให้สามารถตั้งเป็นข้อสังเกตได้ว่านักศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ในระดับอุดมศึกษาและมีอายุอยู่ระหว่าง 18 ปีจนถึง 23 ปีตามข้อมูลที่สำรวจได้นั้น ตามทฤษฎีของโคลเบอร์กควรมีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม คืออยู่ในชั้นที่ 5 หรือสูงกว่านั้น

ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อเปรียบเทียบระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับความรู้ความเข้าใจเชิงจริยธรรม จะเห็นว่าระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาของรัฐสูงกว่าเอกชน แต่เมื่อทดสอบสมมติฐานให้ผลที่ไม่แตกต่างกัน ทั้ง ๆ ที่ความรู้ความเข้าใจเชิงเหตุผลของนักศึกษาเอกชนสูงกว่าของรัฐอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งก็น่าจะเป็นเหตุ

ให้นักศึกษาเอกชนมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าของรัฐ ทำให้ได้ข้อคิดว่าความรู้กับการใช้เหตุผลของแต่ละบุคคลอาจไม่สัมพันธ์หรือไม่สอดคล้องกันก็ได้ ดังที่บางครั้งพบว่าบางคนมีความรู้ดีแต่ไม่สามารถแสดงออกหรือใช้ให้เป็นประโยชน์เท่าที่ควร โดยอาจมีปัจจัยบางประการเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งอาจเป็นเรื่องของการปรับตัว การรู้จักแสดงออกที่เหมาะสม อิทธิพลของสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ความรู้เชิงจริยธรรมจึงยากต่อการนำไปใช้ทำนวยพฤติกรรม เพราะความรู้ของบุคคลเป็นเพียงสาเหตุเดียวในหลายๆ สาเหตุของพฤติกรรมของบุคคลนั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2524:2)

3. จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาในสาขาด้านธุรกิจกับไม่ใช่ด้านธุรกิจ โดยภาพรวมนักศึกษาสาขาที่ไม่ใช่ด้านธุรกิจมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 ตามแนวคิดทฤษฎีของโคลเบอร์ก คือมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นหลักการมีเหตุผลและคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม สำหรับสาขาด้านธุรกิจมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 คือมีระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นหลักการทำตามหน้าที่และระเบียบของสังคม และเมื่อทำการทดสอบสมมติฐานค่าเฉลี่ยที่ได้ด้วยสถิติ t พบว่า ค่าเฉลี่ยของเหตุผลเชิงจริยธรรมมีค่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ.05 แสดงให้เห็นว่านักศึกษา 2 สาขาดังกล่าวมีระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ใกล้เคียงกัน คืออยู่ในขั้นหลักการทำตามหน้าที่และระเบียบของสังคม กับหลักการมีเหตุผลและคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

จากข้อมูลข้างต้นทำให้ได้แนวคิด 2 ประการ คือ ประการแรกได้ข้อสังเกตที่ว่านักศึกษาในวัย 18-

23 ปี ไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือเอกชนและอยู่ในสาขาด้านธุรกิจหรือไม่ใช่ด้านธุรกิจ ตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก โดยภาพรวมควรมีเหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับเหนือกฎเกณฑ์สังคม คือ มีระดับจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 หรือสูงกว่านั้น ประการที่สองนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสาขาด้านธุรกิจควรตระหนักถึงจริยธรรมทางธุรกิจ (business ethics) ให้มากขึ้น โดยเฉพาะเหตุผลในเรื่องการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในธุรกิจ การตลาด และการโฆษณา ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวข้องกับจริยธรรมทางธุรกิจอย่างมาก และหากสำเร็จการศึกษาออกไปปฏิบัติงานจริง บริษัทหลายแห่งมักระบุจรรยาบรรณของบริษัท (code of ethics) เป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนพอสมควร ที่จะสามารถตรวจสอบได้ง่ายว่าการตัดสินใจของบุคคลในบริษัทตรงกับจรรยาบรรณมากน้อยเพียงไร (จินตนา บุญบงการ, 2547 : 105) ดังนั้นผู้ที่ศึกษาในสาขาด้านธุรกิจจะต้องตระหนักถึงมาตรฐานทางจริยธรรมของสังคมดังกล่าวเป็นพิเศษด้วย (ช่อปาริชาติ (นามแฝง), 2550 : 25) ดังคำกล่าวที่ว่า

"ความโปร่งใสในการทำธุรกิจเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เป็นความรับผิดชอบต่อลูกค้า ลูกค้า ชุมชน รัฐบาล สิ่งแวดล้อม... หากสังคมไทยไร้ซึ่งจริยธรรมทางธุรกิจ เป็นสิ่งที่น่าเป็นห่วงยิ่ง โลกภิวัตน์ทำให้วัฒนธรรม ค่านิยมของคนเอเชีย ชัยนหมั่นเพียร ประหยัดมัธยัสถ์ อดทนบากบั่น ด้วยวัฒนธรรมค่านิยมตะวันตกเข้ามา ทุกคนแก่งแย่งกันเพื่อแย่งชิงทรัพยากร จนลืมนึกว่า การอยู่อย่างมีความสุขไม่ได้เกิดจากน้ำเงินเพียงอย่างเดียว หากต้องอยู่ร่วมกันอย่างมีจริยธรรมด้วย"

ทั้งนี้ธรรมชาติของการทำธุรกิจมักเสี่ยงผลกำไรสูงสุดเป็นเป้าหมาย การแก่งแย่งชิงดีกัน การแข่งขันกัน การเอาเปรียบผู้บริโภค การหลีก

เสี่ยงการชำระภาษีอากรรัฐ ฯลฯ เป็นพฤติกรรมที่ขาดบรรทัดฐานทางจริยธรรมที่พบเห็นบ่อยๆ ในสังคมปัจจุบัน ดังนั้นคำกล่าวข้างต้นจึงเป็นคติที่เตือนใจได้เป็นอย่างดีสำหรับวงการบริหารธุรกิจที่ต้องการยกฐานะอาชีพบริหารธุรกิจให้ได้รับการยอมรับว่าเป็นวิชาชีพ โดยการมีจริยธรรมทางธุรกิจเป็นตัวกำกับ

อนึ่ง เมื่อย้อนมาพิจารณางานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้เหตุผลทางจริยธรรมต่างๆ เช่น งานวิจัยของนิรมล เตชะปณิต และลัดดา ยุพกรณ์ (2547) ซึ่งพบว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏทั้ง 4 ชั้นปีโดยรวมอยู่ในชั้นที่ 4 ตามแนวคิดทฤษฎีของโคลเบอร์ก งานวิจัยของดวงพร พิณธวัช (2545) ซึ่งพบว่าการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร ในกลุ่มรวมทุกศาสนาและกลุ่มไทยพุทธอยู่ในชั้นที่ 4 ส่วนกลุ่มไทยมุสลิมอยู่ในชั้นที่ 5 และงานวิจัยของเสวีรพวงษ์ วรรณปก และคณะ (2534) ซึ่งพบว่า จริยธรรมที่นักเรียนพลตำรวจนครซึ่งมีอายุเฉลี่ยในวัย 22 ปี ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่และการดำรงชีวิตอยู่ในระดับตามกฎเกณฑ์ เนื่องจากเป็นหน้าที่ทางสังคม ก็พอสรุปได้ว่านักศึกษาหรือเยาวชนส่วนใหญ่มีระดับจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 4 ซึ่งเป็นผลให้ผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะบิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ คงจะต้องนำมาคิดพิจารณาว่าน่าจะเป็นเพราะสาเหตุใด และควรจัดให้ลูกหลานหรือลูกศิษย์ได้ผ่านกระบวนการของการเพิ่มพูนพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมให้สูงขึ้นได้อย่างไร ซึ่งอาจเป็นเรื่องของการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ปู่ย่า ตายาย และญาติพี่น้อง ที่มีต่อบุตรหลาน ว่า

ค่อนข้างจะโอบอุ้มเอาใจ และปกป้องบุตรหลานมากเกินไป ไม่ค่อยให้บุตรหลานกล้าแสดงออกซึ่งความคิดเห็นด้วยการใช้เหตุผลและการถกเถียงโต้แย้งความคิดเห็นที่แตกต่างจากตน และจากงานวิจัยของดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจณปัจจนิก (2524) ได้อ้างอิงงานวิจัยของโคลเบอร์กที่ได้ศึกษาเด็กวัยรุ่นอายุ 13 ปี จากครอบครัวฐานะปานกลาง พบว่า การที่บิดามารดาเปิดโอกาสให้ลูกได้อธิบายประเด็นต่างๆ กับตนนั้น จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้สูงตามอายุและตามระดับจริยธรรม นอกจากนั้นจากการศึกษาเรื่องการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในยุคข้อมูลข่าวสารของวิลลาร์ด (Willard, 1998) พบว่า ประเด็นบ่งชี้พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมที่บิดามารดาควรนำมาใช้ในการเสริมสร้างให้เยาวชน ได้แก่ การรักษาทรัพย์สินสมบัติสาธารณะ การเคารพสิทธิเสรีภาพผู้อื่น การแสดงความสุภาพเรียบร้อยต่อคนอื่นฯ เป็นต้น

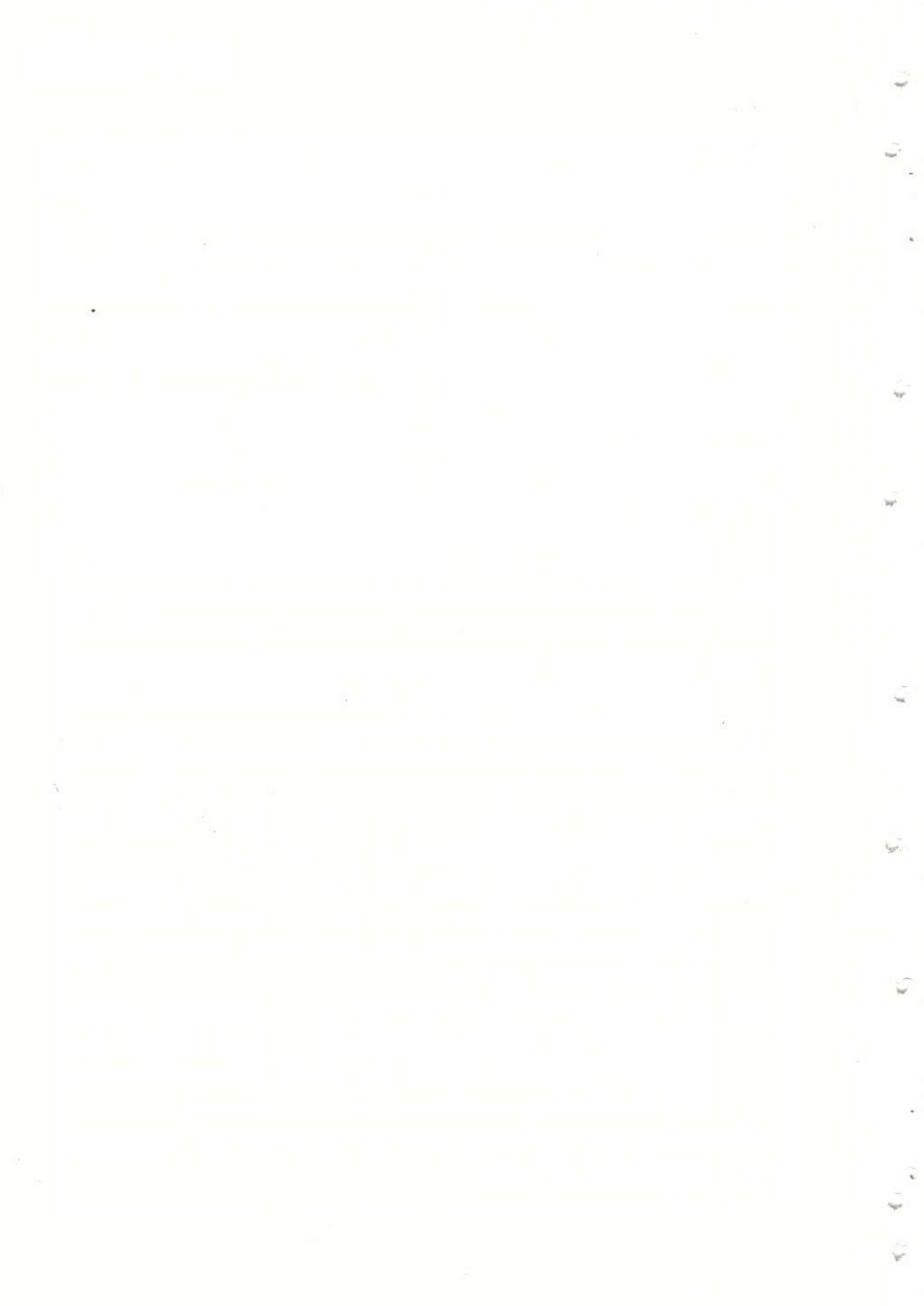
นอกจากนั้นหากพิจารณาถึงการจัดการเรียนการสอนของครูในสังคมไทยที่ผ่านมาในอดีตอยู่ในลักษณะที่เรียกว่า "ครูเป็นศูนย์กลาง" โดยสอนให้เด็กคิดตามครูหรือคล้อยตามความคิดเห็นของครู หากเด็กมีความคิดเห็นแตกต่างกล้าถกเถียงโต้แย้งครู ก็จะกลับกลายเป็นว่าเด็กคนนั้นถ้อยดี ก้าวร้าว ไม่มีสัมมาคารวะ แม้ว่าในปัจจุบันจะมีการปรับเปลี่ยนปรัชญาในการจัดการเรียนการสอนใหม่คือให้ "นักเรียนเป็นศูนย์กลางความสำคัญ" โดยครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กคิดเป็นทำเป็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่ม กล้าแสดงออก รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งก็คงจะต้องใช้ระยะเวลาอีกพักใหญ่ เพราะจะต้องปรับเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมในการจัดการเรียนการสอนของครูเสีย

ก่อน ซึ่งจากผลการวิจัยของสุปราณี ธรรมพิทักษ์ (2542) เรื่องผลของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดของโคลเบิร์กเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน งานวิจัยของสโตล และเบลเลอร์ (Stoll & Beller, 1993) เรื่องผลของการใช้วิธีสอนระยะยาวและบรรยากาศในชั้นเรียนที่มีต่อการพัฒนาความรู้และพฤติกรรมทางจริยธรรม และงานวิจัยของเดวิดสัน (Davidson, 2001) เรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมความประพฤตินักเรียนโดยสร้างหลักสูตรเสริมด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนชั้น ตลอดจนงานวิจัยของโกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ (2545) ซึ่งวิจัยเรื่องผลการฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อจิตลักษณะ

และพฤติกรรมจริยธรรมของครู ซึ่งข้อมูลที่พบพอจะบ่งชี้ได้ว่า การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นสิ่งที่สามารถฝึกกันได้ พัฒนาได้ ในตัวเด็กและเยาวชนด้วยกิจกรรมต่างๆ และตัวผู้ฝึกฝนโดยเฉพาะครูอาจารย์เองก็ควรมีการฝึกฝนด้วยเช่นกัน ทั้งนี้พัฒนาการทางจริยธรรมจะสัมพันธ์กับอายุ และมักถูกกำหนดด้วยพัฒนาการทางการรับรู้และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ดังนั้นเหตุผลเชิงจริยธรรมจึงมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม สามารถทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคคลได้ และเป็นสิ่งที่ควรหาวิธีสร้างเสริมพัฒนาให้เกิดขึ้นในเยาวชนไทยของเรา

บรรณานุกรม

- โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ. (2545). **ผลการฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมจริยธรรมของครู**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- จินตนา บุญบังการ. (2547). **จริยธรรมทางธุรกิจ Business Ethics**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ช่อปรีชาต (นามแฝง). (2550). "รศ.จินตนา บุญบังการ แม่พิมพ์และแก้วสารพัดนึกของครอบครัว". **วารสารสกุลไทยรายสัปดาห์**, 53, 2729. หน้า25.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิณ และเพ็ญแข ประจันปัจจนิก. (2520). **จริยธรรมของเยาวชนไทย**. กรุงเทพฯ : การศาสนา. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิณ. (2524). **จิตวิทยาจริยธรรมและจิตวิทยาภาษา**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ดวงพร พิณธวัช. (2545). **การศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและความรู้สึกผิดชอบของเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร**. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- นิรมล เตชะปณิต และลัดดา ยุพกรณ์. (2547). **ระดับจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม**. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- สุปราณี ธรรมพิทักษ์. (2542). **ผลของการจัดกิจกรรมตามแนวคิดของโคลเบอร์กเพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา**. ปรินญานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- เสฐียรพงษ์ วรรณปก และคณะ. (2534). **การศึกษาแนวโน้มด้านจริยธรรมในการปฏิบัติหน้าที่และการดำรงชีวิตของนักเรียนตำรวจภูธร 7**. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Davidson, L. (2001). "Education's Perceptions of Character Education." **The Journal of Educational Research** 96 (6) September.
- Kohlberg, L. (1976). "Moral Stages and Moralization : The Cognitive-developmental Approach." In T. Lickona (Ed.) **Moral Development and Behavior : Theory Research, and Social Issues**. New York : Holt, Rinehart & Winston. pp.31-53.
- Stoll, S.K., & Beller, J. M. (1993). "The Effect of a Longitudinal Teaching Methodology and Classroom Environment on Both Cognitive and Behavioral." **American Alliance For Health, Physical Education, Recreation and Dance**. Washington D.C. : 24-28 March .
- Willard, N. (1998). **Moral Development in the Information Age**. ACCESSION; ERIC Database, ED 405216.

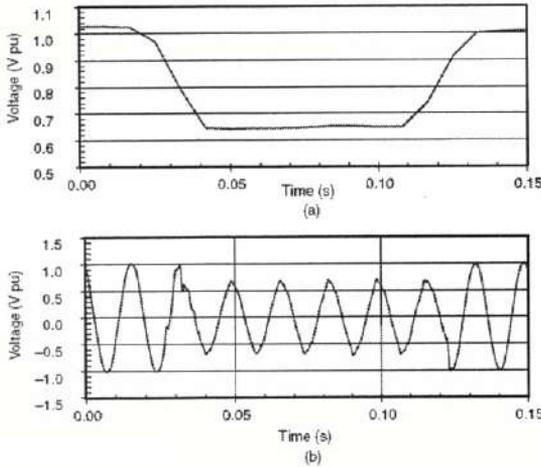

การป้องกันและแก้ไขปัญหา Voltage Sag Voltage Sag Mitigation and Solution

*ชาณณรงค์ สอนดิษฐ์
Channarong Sorndit

ปัจจุบันปัญหาไฟฟ้าขัดข้องที่เกิดขึ้นกับโรงงานอุตสาหกรรมสมัยใหม่มีโอกาสเกิดขึ้นมากกว่าโรงงานอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสมัยเก่า ทั้งนี้เนื่องจากอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ใช้ในปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพในการใช้พลังงานสูง จึงทำให้อุปกรณ์ดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับแหล่งจ่ายไฟฟ้าที่มีคุณภาพไฟฟ้าที่สูงด้วย แต่ทางกลับกันระบบไฟฟ้าที่จ่ายจากการไฟฟ้าอาจมีคุณภาพไฟฟ้าที่ไม่สอดคล้องกับอุปกรณ์ที่ต้องการคุณภาพไฟฟ้าที่สูงกว่าปกติเช่นนี้ได้ ดังนั้นผู้ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าดังกล่าวจำเป็นต้องเข้าใจของพฤติกรรมของระบบไฟฟ้าที่ต่อเชื่อมและพฤติกรรมของอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ใช้อย่างดี จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาไฟฟ้าขัดข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหานี้ไม่ใช่เกิดขึ้นเฉพาะกับประเทศไทย ในอีกหลายประเทศในแถบตะวันตก หรือในอเมริกาเหนือเองก็มีปัญหาเช่นเดียวกับที่บ้านเราเหมือนกัน เพียงแต่จำนวนปัญหาอาจมีมากหรือน้อยแตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิประเทศ สภาพอากาศและการออกแบบระบบไฟฟ้าที่แตกต่างกัน เช่นระบบจำหน่ายไฟฟ้าชนิดฝังใต้ดิน (Underground) ก็จะมีจำนวนปัญหาไฟฟ้าลัดวงจรน้อยกว่าระบบไฟฟ้าที่เดินสายเหนือดิน (Overhead) แต่เงินลงทุนก็สูงตามไปด้วยเช่นกัน นอกจากการเกิดปัญหาไฟดับในพื้นที่ที่เกิดไฟฟ้าลัดวงจรแล้ว ยังมีปัญหาแรงดันไฟฟ้ายุบตัวลงอย่างรวดเร็ว หรือที่เรียกว่าแรงดันไฟฟ้าตกลงชั่วขณะ (Voltage dip หรือ Sag) ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1

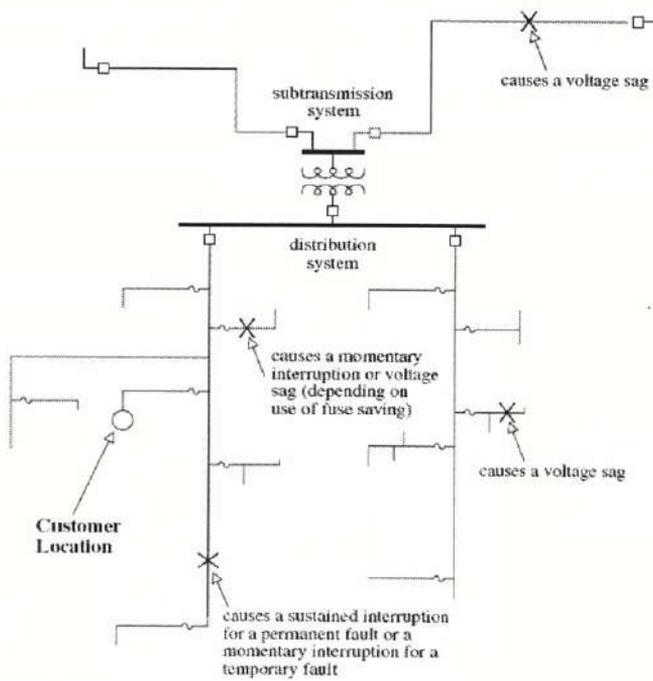
แสดงแรงดันไฟฟ้ายุบตัวลงอย่างรวดเร็ว
 รูปบนแสดงค่า rms. รูปด้านล่างแสดงค่า
 Instantaneous

ซึ่งจะเกิดขึ้นในขณะเดียวกับที่มีการเกิดกระแสไฟฟ้าลัดวงจรไม่ว่าจะเกิดกระแสไฟฟ้าลัดวงจร ณ ที่ตำแหน่งใดๆในระบบไฟฟ้า ดังนั้นการควบคุมไม่ให้เกิดไฟฟ้าลัดวงจรในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งอาจสามารถทำได้ด้วยการปรับปรุงระบบไฟฟ้าในพื้นที่นั้นให้ดีที่สุด เช่น ระบบจำหน่ายไฟฟ้าเป็นชนิดฝังใต้ดิน (Underground) ทั้งหมด เพื่อป้องกันปัญหาไฟฟ้าดับในพื้นที่นั้นๆ แต่ก็เป็นเรื่องที่ยากลำบากที่จะเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงระบบไฟฟ้าทั้งระบบให้เป็นชนิดฝังใต้ดิน เนื่องด้วยข้อจำกัดของการลงทุนที่สูงมากซึ่งจะมีผลทำให้โครงสร้างค่าไฟฟ้าในอนาคตที่ผู้ใช้ไฟฟ้าทุกรายต้องรับผิดชอบร่วมกันทั้งหมด ซึ่งอาจไม่เป็นธรรมกับผู้ใช้ไฟฟ้าที่ไม่ต้องการคุณภาพไฟฟ้าที่ดีขนาดนั้นแต่ต้องจ่ายค่าไฟฟ้าที่สูงขึ้น ดังนั้นโอกาสเกิดไฟฟ้าลัดวงจรในพื้นที่อื่นๆตามจุดต่างๆ ดังรูปที่ 2 ซึ่งอาจอยู่ภายนอกนิคมอุตสาหกรรม หรือที่อยู่ห่างไกลออกไปหลายสิบลิโลเมตรจากพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมจึงยังมีโอกาสเกิดขึ้นได้อยู่ และอาจส่งผลกระทบต่อผู้ใช้ไฟฟ้าที่อยู่ภายในนิคมอุตสาหกรรมทำให้เกิดไฟฟ้า

ขัดข้องขึ้นได้ หากระบบไฟฟ้าหรืออุปกรณ์ไฟฟ้ามีความอ่อนไหวมากกว่าปกติหรืออาจไม่ได้ออกแบบเพื่อรองรับกับปัญหาดังกล่าวไว้

ถึงแม้ว่าระบบไฟฟ้าในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมจะได้ควบคุมปัญหาไฟฟ้าขัดข้องไม่ให้เกิดในพื้นที่แล้วก็ตาม แต่ปัญหาแรงดันไฟฟ้ายุบตัวลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีสาเหตุจากกระแสไฟฟ้าลัดวงจรจากพื้นที่อื่นยังเป็นปัญหาที่จะเข้ามารบกวนต่อผู้ใช้ไฟฟ้าที่อยู่ภายในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมได้ และปัญหาแรงดันไฟฟ้าที่ยุบตัวลงดังกล่าวนี้อาจมีผลกระทบใกล้เคียงกับปัญหาไฟดับได้เช่นกัน หากอุปกรณ์ไฟฟ้าในโรงงานนั้นมีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของแรงดันไฟฟ้ามากกว่าปกติ หรือออกแบบยังไม่เหมาะสมกับสภาพปัญหาในพื้นที่ ทั้งนี้เนื่องจากอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ทันสมัยต้องการระบบไฟฟ้าที่มีคุณภาพที่สูงกว่าปกตินั่นเอง

ดังนั้นหากจะป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาแรงดันไฟฟ้ายุบตัวดังกล่าวข้างต้น ก็จะต้องไม่ทำให้เกิดไฟฟ้าลัดวงจรในระบบไฟฟ้าเลยไม่ว่าจะเป็นที่จุดใดก็ตาม ระบบจำหน่ายไฟฟ้าทั้งหมดจะต้องเป็น

รูปที่ 2 แสดงตำแหน่งที่เกิดไฟฟ้าในระบบไฟฟ้า ที่ทำให้เกิดแรงดันไฟฟ้าขุดตัวลง และมีผลกับผู้ใช้ไฟฟ้าที่ไม่ได้อยู่ในสถานที่เกิดไฟฟาลัดวงจร

สายเดินใต้ดิน ซึ่งต้องใช้เงินลงทุนสูง และมีผลกระทบต่อค่าไฟฟ้าอย่างมาก อาจเป็นทางเลือกที่ไม่เหมาะสมกับการแก้ไขดังกล่าวในขณะนี้ แต่ก็ยังมีอีกหลายทางเลือกที่จะสามารถช่วยลดจำนวนการเกิดไฟฟ้าขัดข้องได้ เช่น การปรับปรุงระบบจำหน่ายของการไฟฟ้าในรัศมี 10 กิโลเมตรแรกจากสถานี ซึ่งเป็นบริเวณที่มีนัยสำคัญต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับอุปกรณ์ไฟฟ้าสำคัญในโรงงานอุตสาหกรรม ก็สามารถช่วยลดผลกระทบที่มีต่อภาคอุตสาหกรรมได้แล้ว การเตรียมการเพื่อรับมือกับปัญหาแรงดันไฟฟ้าขุดตัวลงหรือไฟฟาดับของผู้ใช้ไฟฟ้าก็เป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะสามารถช่วยลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นไฟได้อีกด้วยดังนี้

- การใช้ข้อมูลทางสถิติของไฟฟ้าขัดข้องหรือปัญหาคุณภาพไฟฟ้าจากการไฟฟ้าที่เคยเกิดขึ้นมาในอดีต มาประกอบในการพิจารณาปรับปรุงระบบไฟฟ้าภายในของผู้ใช้ไฟฟ้าเอง เช่น การปรับค่า Relay setting ให้มีความเหมาะสมกับระบบที่เชื่อมต่ออยู่

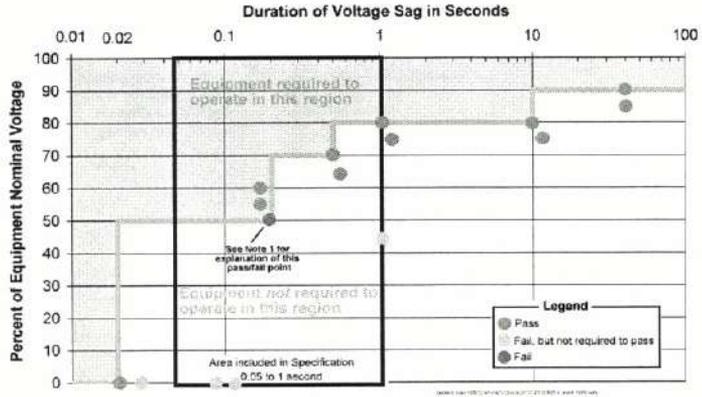
- การใช้แหล่งจ่ายไฟฟ้าสำรองมากกว่า 1 แหล่ง เช่น Uninterruptible power supply หรือ UPS หรือ Emergency generator มาช่วยจ่ายไฟฟ้าให้กับอุปกรณ์ไฟฟ้าที่ต้องการคุณภาพสูงกว่าปกติ

- การเสริมสร้างภูมิคุ้มกัน (Immunity) ให้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่มีความอ่อนไหว (Sensitive) ต่อการเปลี่ยนแปลงของแรงดันไฟฟ้าที่อยู่ภายในโรง

งาน โดยการปรับปรุงรายละเอียดทางเทคนิค (Specifications) ของอุปกรณ์ไฟฟ้าให้มีภูมิคุ้มกันมากขึ้น เช่น มาตรฐาน SEMI-F47 ตามรูปที่ 3 รวมทั้งระบบไฟฟ้าภายในเอง

■ การเพิ่มอุปกรณ์เพื่อช่วยพยุงแรงดันไฟฟ้า ในขณะที่แรงดันไฟฟ้าของระบบเกิดความผิดปกติในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เช่น Dynamic Voltage Restorer (DVR)

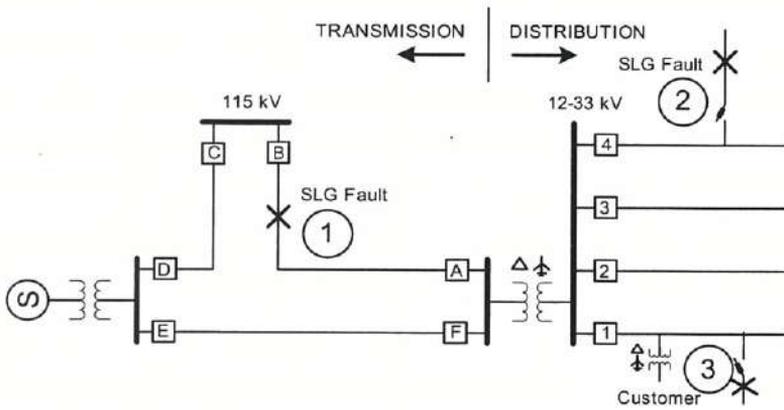
รูปที่ 3
Voltage Sag Immunity
- SEMI-F47

Voltage Sag Immunity - SEMI F47
 Intratech Stepper/Washer, 240V 50 Hz power
 Model 2200, S/N 99SW4502, 5/00

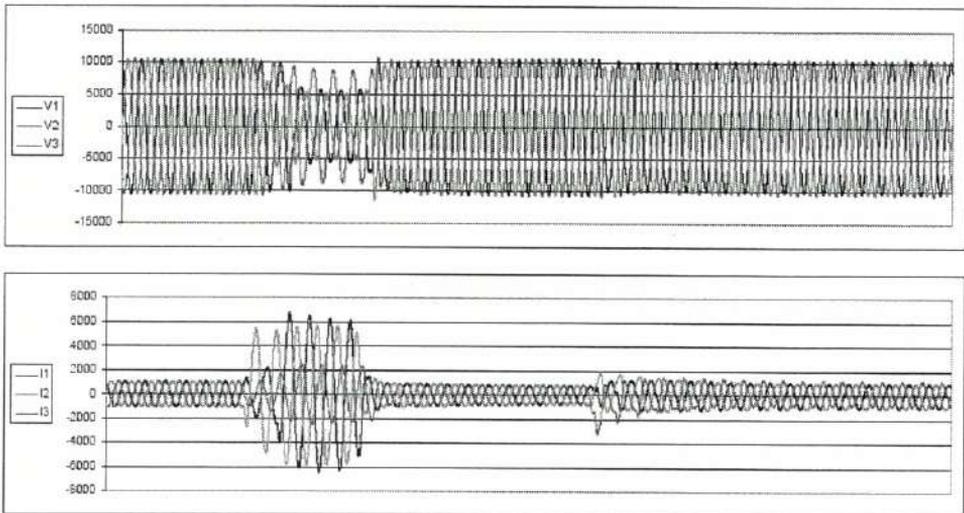
ดังนั้นการเสริมสร้างระบบไฟฟ้าในโรงงาน ให้มีความแข็งแกร่งขึ้น ก็จะทำให้อุปกรณ์ไฟฟ้าสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง (Ride through) จะสามารถช่วยบรรเทาความรุนแรง (mitigation) ของปัญหาได้เช่นกัน ซึ่งผู้ใช้ไฟฟ้าในหลายๆ ประเทศ ก็ได้พยายามหาข้อมูลปัญหาคุณภาพไฟฟ้า มาพิจารณาตัดสินใจเลือกพื้นที่ตั้งโรงงาน มาประกอบในการออกแบบระบบไฟฟ้าของโรงงาน เพื่อให้มีความเหมาะสมทั้งทางด้านเศรษฐศาสตร์ และวิศวกรรมไว้ล่วงหน้าแล้ว เพื่อรองรับปัญหาแรงดันไฟฟ้ายุบตัวลง หรือไฟดับดังกล่าว ดังนั้นจึงทำให้จำนวนปัญหาที่เกิดขึ้นมีจำนวนน้อยกว่าในประเทศเรา

จากรูปที่ 4 จะเห็นว่าในขณะที่เกิดกระแสไฟฟ้าลัดวงจรในระบบไฟฟ้าที่จุดใดๆ เช่น ระบบสายส่ง (Transmission system) 115 kV (จุดที่ 1) ที่อยู่ทางด้านต้นน้ำ (Up stream) ซึ่งอาจอยู่ห่างไกลออกไปหลายสิบลกิโลเมตร หรือเกิดที่ระบบจำหน่าย (Distribution system) ในสายป้อนที่ 4 (จุดที่ 2) ก็ดี หรือแม้ว่าเกิดไฟฟ้าลัดวงจรในสายป้อนที่ 1 ซึ่งเป็นสายป้อนเดียวกันก็ตาม ก็จะมีผลทำให้ผู้ใช้ไฟฟ้าที่ต่อเชื่อมกับสายป้อนที่ 1 (ยกเว้นผู้ที่ต่อเชื่อมอยู่ด้านหลังฟิวส์ทางแยกที่เกิดไฟฟ้าลัดวงจรตำแหน่งที่ 3) ได้รับความเสียหายแรงดันไฟฟ้ายุบตัวดังกล่าวขึ้นทุกครั้งที่เกิดกระแสไฟฟ้าลัดวงจรขึ้นตามจุดต่างๆ ตามรูป

รูปที่ 4 แสดงผลกระทบที่เกิดจากไฟฟ้าลัดวงจรในระบบสายส่งหรือสายป้อนเดียวกัน หรือสายป้อนอื่นที่อยู่ใน network เดียวกัน ทำให้เกิดการยุบตัวของแรงดันไฟฟ้าปรากฏขึ้นที่ Customer

ความรุนแรงของปัญหา Voltage sag

Voltage and Current Waveforms

รูปที่ 5 แสดง Voltage waveform (บน) และ Current waveform (ล่าง) ขณะเกิดกระแสไฟฟ้าลัดวงจร ทำให้เกิดการยุบตัวของแรงดันไฟฟ้า

ความรุนแรงของปัญหาแรงดันไฟฟ้าที่ยุบตัวนี้ (Voltage sag) จะขึ้นอยู่กับขนาดของกระแสที่ไหลผ่านในระบบไฟฟ้านั้น ซึ่งนอกจากกระแสไฟฟ้าลัดวงจรจะทำให้เกิดแรงดันไฟฟ้ายุบตัวแล้ว การเริ่มเดินมอเตอร์ ไฟฟ้า (Motor starting) หรือการสับ-ปลดอุปกรณ์ไฟฟ้าขนาดใหญ่ (Switching) ก็จะทำให้ระบบไฟฟ้านั้นเกิดการยุบของแรงดันไฟฟ้าทุกครั้งด้วยเช่นกัน แต่อาจจะมี ความรุนแรงที่ต่างกันทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความแข็งแกร่งของระบบเครือข่าย (Network) ด้วยเช่นกัน นอกจากนี้แล้วระยะเวลาที่เกิดแรงดันไฟฟ้ายุบตัวนี้ ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดความรุนแรงของปัญหาด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ระยะเวลาที่เกิดการยุบตัวของแรงดันไฟฟ้านั้นจะเท่ากับระยะเวลาที่กระแสดังกล่าวไหลผ่านอยู่ในระบบไฟฟ้า หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือระยะ Total clearing time ของระบบป้องกันไฟฟ้าที่ใช้ในการ Isolated ไฟฟ้าลัดวงจร ออกจากระบบในขณะนั้นนั่นเอง จากรูปที่ 5 จะเห็นว่า Total clearing time มีค่าอยู่ประมาณ 6 cycles หรือ 0.12 วินาที ซึ่งจะประกอบด้วย Relay operating time จำนวน 3 cycles (ขึ้นอยู่กับ การปรับค่า Relay setting) และ Breaker open time จำนวน 2-3 cycles (ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีในการเปิดวงจรของเบรกเกอร์) และหากกระแสดังกล่าวมีปริมาณมาก ก็จะทำให้แรงดันไฟฟ้ายุบตัว มีความลึกมากเช่นกัน จากรูปที่ 5 จะเห็นว่าค่าแรงดันไฟฟ้าที่เหลืออยู่มีค่าเพียง 55% ของพิกัดจำนวน 2 เฟส สำหรับอีกหนึ่งเฟสที่เหลือมีค่า 90% ของพิกัดแรงดัน ซึ่งเมื่อพิจารณาตามรูปที่ 5 แล้ว พบว่าเกิดแรงดันไฟฟ้ายุบตัวลงของแต่ละเฟสไม่เท่ากันในช่วงระยะเวลา 0.12 วินาที ซึ่งในสภาวะอย่างนี้บางท่านอาจเรียกว่าเกิดปัญหาแรงดันไฟฟ้าต่ำเกิน

(Under voltage) แล้ว แต่ในขณะเดียวกันระบบป้องกันแรงดันไฟฟ้ากลับมองว่าในขณะนี้เกิดปัญหาแรงดันไฟฟ้าไม่สมดุลชั่วคราว (Temporary Unbalance voltage) และโดยมากระบบป้องกันแรงดันไฟฟ้าด้านแรงต่ำ มักปรับตั้งค่าการทำงานของ Under voltage function ไว้ที่ประมาณ 85%-90% ของพิกัด และปรับตั้ง Unbalance voltage function ไว้ที่ประมาณ 3%-5% ของพิกัดก็จะเกิดการทํางานสั่งให้เบรกเกอร์แรงต่ำปลดวงจร ทั้งนี้ เนื่องจากระบบป้องกัน (Voltage relay) ส่วนใหญ่จะทำงานในฟังก์ชันของ Unbalance voltage ไม่ใช่ Under voltage ดังนั้นการปรับตั้งค่า Relay setting จึงมีส่วนสำคัญอย่างมาก ในขณะเดียวกันเมื่อมองในมุมของอุปกรณ์ไฟฟ้าใน วงจรกำลัง (Power circuit) เช่น มอเตอร์ไฟฟ้า อาจยังไม่มีผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อการชำรุดเสียหายอันใดเลย เนื่องระยะเวลาที่เกิดปัญหานั้นสั้นเพียง 0.12 วินาที แต่ระบบป้องกันกลับสั่งให้ตัดวงจรไปแล้ว ทำให้โรงงานสูญเสียโอกาสในการผลิตสินค้าโดยไม่จำเป็นเลยก็ได้ ดังนั้นการปรับตั้งค่ารีเลย์ต่างๆจึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินธุรกิจ ดังนั้นเราจึงควรทราบพฤติกรรมของอุปกรณ์ไฟฟ้าในโรงงานเป็นอย่างดีว่ามีคุณสมบัติและมีภูมิคุ้มกันในระดับไหน และที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งก็คือ ข้อมูลของระบบไฟฟ้าที่ต่อเชื่อมอยู่ด้วยว่ามี Performance เป็นอย่างไร โดยอาศัยข้อมูลปัญหาคุณภาพไฟฟ้าเชิงสถิติที่ได้จากการตรวจวัด (Disturbance recorder) มาช่วยประกอบในการพิจารณาตัดสินใจด้วย

แต่ก็ไม่ทุกครั้งเสมอไปที่เกิดแรงดันไฟฟ้ายุบตัวลงแล้วมีผลกระทบต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในภาคอุตสาหกรรม อาจมีเพียงบางครั้งที่เท่านั้นที่มีกระทบ

ต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าที่มีความอ่อนไหว (Sensitive loads) หรือในบางครั้งก็อาจไม่มีผลกระทบเลยก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าอุปกรณ์ไฟฟ้างกล่าว จะมีผลกระทบขึ้นอยู่กับปัจจัยใด ดังนี้

- ขนาด (Sag Magnitude) ของแรงดันไฟฟ้าที่ยุบตัวลงเพียงอย่างเดียว

- ระยะเวลา (Sag Duration) ที่เกิดแรงดันไฟฟ้ายุบตัว

- ทั้งขนาด(Sag Magnitude) และระยะเวลา(Sag Duration)

- ตำแหน่งหรือมุมบนรูปคลื่น (Point on Wave) ที่เกิดแรงดันไฟฟ้ายุบตัว

- ลักษณะของรูปคลื่นของแรงดันไฟฟ้าที่ยุบตัว

- ปริมาณของภาระทางไฟฟ้าในขณะที่เกิดแรงดันไฟฟ้ายุบตัว

- จำนวนเฟสที่เกิดการยุบตัว ของอุปกรณ์ไฟฟ้าระบบ 3 เฟส

จะเห็นว่าขนาดของแรงดันไฟฟ้ายุบตัวลงนั้น จะแปรผันตรงกับค่ากระแสไฟฟ้าที่ไหลผ่านระบบในปริมาณมากๆ จากการเกิดไฟฟ้าลัดวงจร การเริ่มเดินมอเตอร์ไฟฟ้าขนาดใหญ่ (Motor Starting) หรือในขณะที่ Switching หม้อแปลงไฟฟ้ากำลังขนาดใหญ่ ก็สามารถก่อให้เกิดปัญหาแรงดันไฟฟ้ายุบตัวลงได้เช่นกัน และถ้าหากแรงดัน

ไฟฟ้ายุบตัวลงมีค่าเหลือน้อยกว่า 85% ของพิกัดแรงดันไฟฟ้าแล้ว อาจมีผลกระทบทำให้อุปกรณ์บางประเภทที่มีความอ่อนไหว ที่ต่อรวมอยู่ในวงจรควบคุม (Control circuit) ของขบวนการผลิตสินค้า เช่น Programmable Logic Control (PLC) หยุดการทำงานได้ แต่ก็อาจไม่เสมอไปที่ PLC จะหยุดทำงาน ที่แรงดันไฟฟ้ายุบตัวลงมีค่าเหลือน้อยกว่า 85% ของพิกัดเหมือนกันทุกรุ่น หรือทุกผลิตภัณฑ์ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับการออกแบบของแต่ละรุ่นหรือผลิตภัณฑ์ ซึ่งในบางผลิตภัณฑ์ก็ได้ออกแบบไว้เพื่อรองรับปัญหาไว้แล้ว เช่น ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตตามมาตรฐาน SEMI-F47 ก็จะได้รับปัญหาน้อยกว่า หรือบางผลิตภัณฑ์อาจจะไม่ได้ผลิตตามมาตรฐานดังกล่าว แต่ได้ออกแบบและกำหนดให้ติดตั้งเสริมระบบแหล่งจ่ายที่มั่นคงเพิ่มขึ้น เช่น ใช้ DC Power supply จ่ายให้ชุด PLC หรือ ติดตั้ง Constance Voltage Transformer(CVT) เพื่อจ่ายให้กับวงจรควบคุม ก็จะได้รับปัญหาน้อยกว่าได้เช่นกัน จากตัวอย่างดังรูปที่ 5 จะเห็นว่า PLC ดังกล่าวสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่องแม้ว่าแรงดันไฟฟ้าจะมีขนาดเหลือเพียง 72% ของพิกัด และยังคงสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่องหากค่าแรงดันไฟฟ้ามีค่าเป็น 0% ของพิกัดแรงดันไฟฟ้า ในช่วงระยะเวลาที่น้อยกว่า 0.025 วินาที

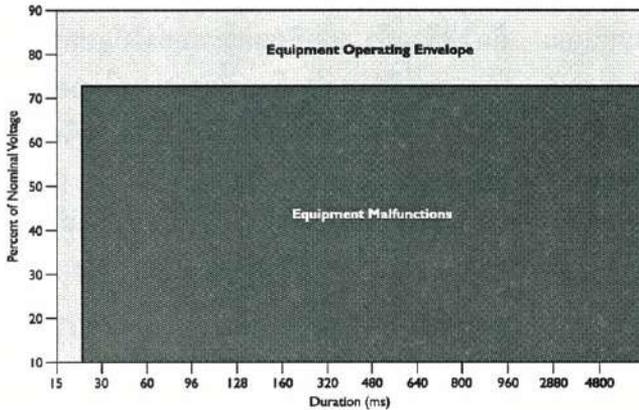

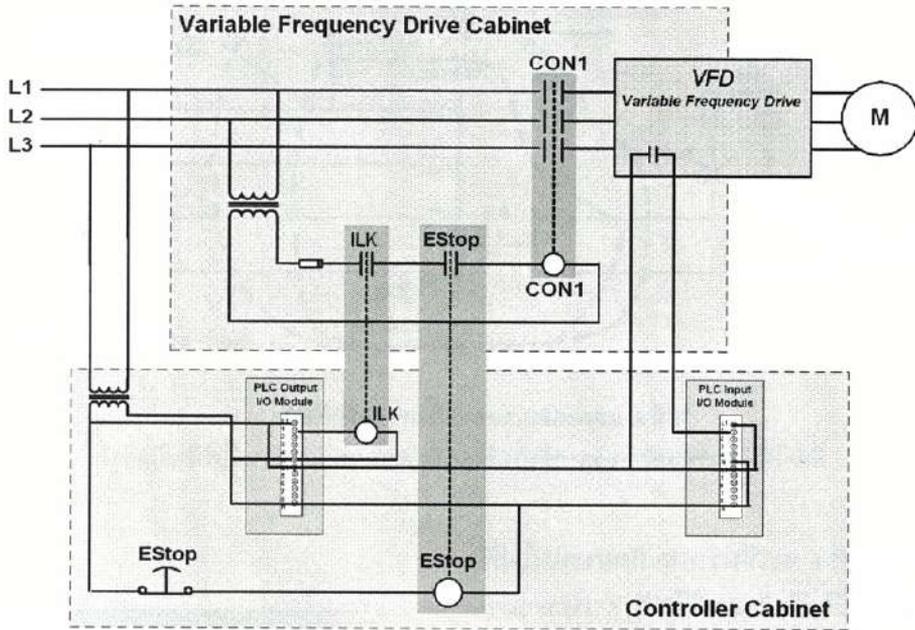
Figure 2: Dip-Tolerance Curve of a Sensitive PLC

รูปที่ 5 แสดง Voltage waveform (บน) และ Current waveform (ล่าง) ขณะเกิดกระแสไฟฟ้าลัดวงจร ทำให้เกิดการยุบตัวของแรงดันไฟฟ้า

หากแรงดันไฟฟ้ายุบตัวลงมีค่าเหลือน้อยกว่า 50%–70% ของพิกัดแรงดันไฟฟ้า ส่วนใหญ่มักทำให้อุปกรณ์ไฟฟ้าที่ใช้ในวงจรควบคุม (Control circuits) เช่น Auxiliary relays, Magnetic contactors, Power supply ที่เป็นชนิดหนึ่งเฟส (Single phase) หยุดการทำงาน หรือระบบป้องกันด้านแรงดันไฟฟ้าลัดวงจรได้ และมีผลทำให้อุปกรณ์ไฟฟ้าในภาคกำลัง (Power circuits) เช่น เครื่องจักรต่างๆ หยุดทำงานไปด้วย โดยที่อุปกรณ์ไฟฟ้าในวงจรกำลังอาจยังไม่มีผลกระทบอะไรเลย จึงทำให้สูญเสียโอกาสในการผลิตสินค้าที่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้นหากเราได้ทราบว่าคุณสมบัติไฟฟ้าชิ้นใด (Components) ที่เป็นจุดที่อ่อนไหวที่สุดในวงจร (Circuits) ดังรูปที่ 7 เราจะสามารถแก้ไขปัญหาในจุดที่อ่อนไหวที่สุดก็จะสามารถแก้ปัญหานั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และใช้การลงทุนที่ต่ำ ซึ่งในการที่เราจะทราบว่าอุปกรณ์ชิ้นใดเป็นชิ้นที่มีความอ่อนไหวที่สุดในวงจรมานั้น ต้องอาศัยวิธีการหรือเครื่องมือช่วยในการวิเคราะห์ดังนี้

วิธีที่ 1 โดยใช้การตรวจวัด (Monitoring) ด้วยเครื่อง Disturbance recorder เพื่อหาขนาด (Magnitude) และระยะเวลา (Duration) ของแรงดันไฟฟ้าที่เริ่มทำให้อุปกรณ์ไฟฟ้าหยุดการทำงาน ซึ่งวิธีนี้ต้องอาศัยระยะเวลาในการตรวจวัดเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน เพื่อรอให้เกิดปัญหาเหล่านั้นขึ้นอีก และถึงแม้ว่ามีปัญหานั้นเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาที่ตรวจวัดก็ตาม แต่ถ้าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น อาจไม่ใช่ค่าที่เริ่มทำให้อุปกรณ์ไฟฟ้านั้นหยุดการทำงานก็ได้

วิธีที่ 2 โดยใช้เครื่อง Sag generation จำลองลักษณะของแรงดันไฟฟ้ายุบตัวไปยังอุปกรณ์ที่จะทดสอบ ซึ่งเครื่องทดสอบดังกล่าวสามารถควบคุมได้ทั้งจำนวนเฟสที่เกิดแรงดันไฟฟ้ายุบตัว ขนาดของแรงดันไฟฟ้า ระยะเวลา มุมบน Waveform ซึ่งด้วยวิธีนี้จะประหยัดเวลาและทราบขนาดที่เริ่มเกิดปัญหาได้อย่างชัดเจน

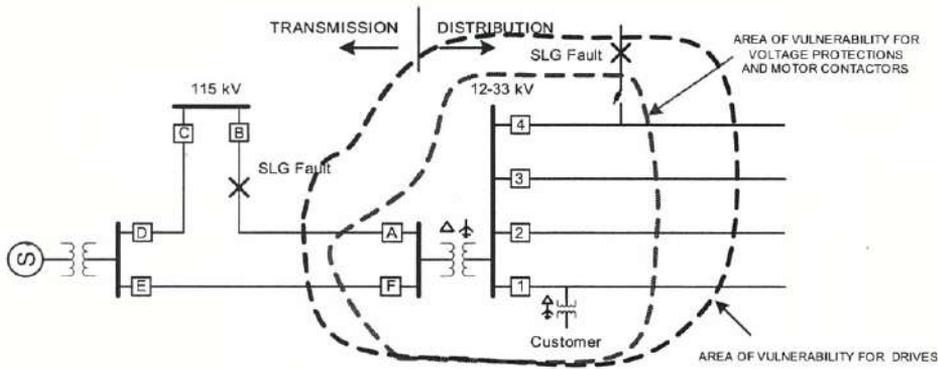

รูปที่ 7 แสดงส่วนประกอบของวงจรกำลังไฟฟ้าและวงจรควบคุมไฟฟ้าของ VFD

ปัจจัยที่มีผลต่อของขนาด Voltage sag

ขนาดของแรงดันไฟฟ้าขั้วตัวจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง หนึ่งในจำนวนนั้นก็คือความแข็งแกร่งของระบบไฟฟ้า (Strong Grid) ที่ระบบต่อเชื่อมอยู่ หากระบบไฟฟ้าที่มีค่าอิมพีแดนซ์ของระบบต้นกำลัง (Low Source Impedance) โดยรวมที่มีค่าต่ำ กล่าวคือระบบไฟฟ้าที่มีแหล่งจ่ายไฟขนาดใหญ่หลายแหล่งที่เชื่อมโยงเข้าด้วยกันเป็นเครือข่าย (Network) โดยที่จ่ายไฟผ่านหม้อแปลงไฟฟ้ากำลังที่สถานีไฟฟ้าซึ่งมีขนาดใหญ่ และอยู่ไม่ห่างไกลจากจุดที่ต่อเชื่อมอยู่ หากค่าอิมพีแดนซ์ของระบบต้นกำลังโดยรวมมีค่าต่ำกว่า ก็จะมีความแข็งแกร่งกว่า และเมื่อเกิดไฟฟ้าลัดวงจรที่ตำแหน่งเดียวกันการขั้วตัวของแรงดันไฟฟ้า ก็จะมีผลเล็กน้อยกว่า

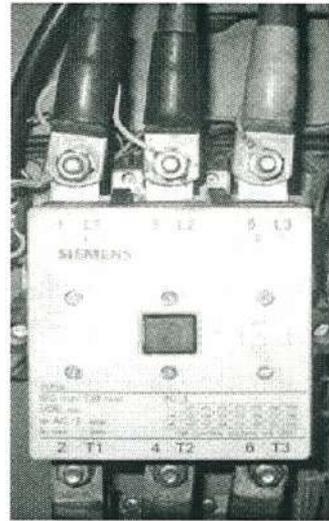
โดยทั่วไปปริมาณของกระแสไฟฟ้าลัดวงจรจะแปรผกผันกับค่า Source Impedance และ Line Impedance ที่ต่ออนุกรมอยู่ในระบบขณะที่เกิดไฟฟ้าลัดวงจร ในขณะที่เดียวกันค่า Line Impedance จะแปรผันตรงกับระยะทาง ดังนั้นหากเกิดไฟฟ้าลัดวงจรแบบลงดิน (Single to Ground Faults) ใกล้เคียงกับสถานีไฟฟ้า ค่า Line Impedance ก็จะมีค่าน้อย ดังนั้นแรงดันไฟฟ้าจึงขั้วตัวลงลึกมาก และในทำนองเดียวกันหากเกิดไฟฟ้าลัดวงจรแบบ Phase faults ก็จะทำให้แรงดันไฟฟ้าขั้วตัวลงลึกมากกว่าอีก (ณ ตำแหน่งที่เกิดไฟฟ้าลัดวงจรเดียวกัน)

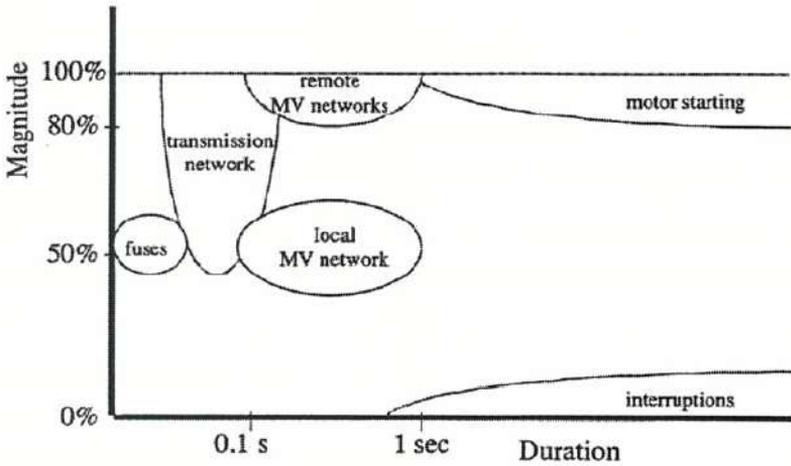
รูปที่ 8 แสดงขอบเขตการเกิดกระแสไฟฟ้าลัดวงจร
 ที่ทำให้เกิดการยุบตัวของแรงดันไฟฟ้าจนมีผลกระทบต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าชนิดต่างๆ

จากรูปที่ 8 จะเห็นว่าหากเกิดกระแสไฟฟ้าลัดวงจรในรัศมีใกล้กับสถานีไฟฟ้า (ประมาณ 7-10 กิโลเมตร) หรือเกิดไฟฟ้าลัดวงจรแบบ Three phase faults ขึ้นจะมีผลทำให้ค่าแรงดันไฟฟ้าที่สถานีไฟฟ้าเกิดการยุบตัวลงจนมีค่าเหลือน้อยกว่า 50%-70% ของพิกัด ซึ่งจะมีผลทำให้ชุดป้องกันระบบไฟฟ้าด้านแรงต่ำที่เกี่ยวข้องกับแรงดันไฟฟ้า เช่น Voltage relay หรือ อุปกรณ์ช่วยปลดวงจรเมื่อแรงดันไฟฟ้าต่ำเกิน (Under voltage release devices) ของเบรกเกอร์สั่งปลด circuit breakers ออก หรือ Magnetic contactors รวมทั้ง Auxiliary relay เกิดการปลดหน้าสัมผัสและเปิดวงจรออกได้ และในทำนองเดียวกันหากเกิดไฟฟ้าลัดวงจรในลักษณะเดียวกัน ในรัศมีที่

มากกว่า 10 กิโลเมตร ขนาดของแรงดันไฟฟ้ายุบตัวลง อาจมีค่าเหลือมากกว่า 70% ของพิกัด(ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชนิดของไฟฟ้าลัดวงจรที่เกิดขึ้นด้วย) และโดยมากจะมีผลกระทบทำให้มอเตอร์ปรับความเร็วรอบ (Adjustable Speed Drives) หรือ PLC หยุดการทำงานเกิดขึ้นได้

รูปที่ 9 แสดง Contactor ที่ผลกระทบ
 จากการเกิดแรงดันไฟฟ้ายุบตัว (Voltage sag)

รูปที่ 10 แสดงค่าแรงดันไฟฟ้าขยับตัว (Voltage sag) ในขณะที่เกิดไฟฟ้าลัดวงจร ที่จุดต่างๆในระบบไฟฟ้า

จากรูปที่ 10 จะเห็นว่าเมื่อเกิดไฟฟ้าลัดวงจร ที่จุดต่างๆในระบบไฟฟ้า จะมีผลต่อขนาดและระยะเวลาของแรงดันไฟฟ้าขยับตัวแตกต่างกันไป ซึ่งจะเห็นว่า

- หากเกิดไฟฟ้าลัดวงจรในระบบแรงดันไฟฟ้าปานกลาง (Medium voltage : MV) ณ ที่จุดไกลจากสถานีไฟฟ้า (MV Remote) กว่า 10 กิโลเมตร ขนาดของแรงดันไฟฟ้าที่เกิดการขยับตัวลงจะไม่มากนัก และอาจไม่มีผลกระทบต่อระบบไฟฟ้าในโรงงานอุตสาหกรรม ยกเว้นมีการปรับตั้งค่าการทำงานไว้ Sensitive เกินไป

- หากเกิดไฟฟ้าลัดวงจรใน Local MV network หรือบริเวณรัศมี 10 กิโลเมตร จากสถานีไฟฟ้า จะทำให้แรงดันไฟฟ้าขยับตัวมากและมีผลกระทบต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในโรงงานค่อนข้างมาก

- หากเกิดไฟฟ้าลัดวงจรในระบบสายส่งแรงสูง Transmission network ทางด้านต้นกำลัง หรือบริเวณรัศมีมากกว่า 50 กิโลเมตร จาก

สถานีไฟฟ้า จะทำให้แรงดันไฟฟ้าขยับตัวมากและมีผลกระทบต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในโรงงานค่อนข้างมาก

- กรณีที่ Motor starting ขนาดใหญ่และระบบไฟฟ้ามีความแข็งแกร่งน้อย (Power short circuit ไม่มากนัก) ส่วนใหญ่มักไม่ค่อยมีผลกระทบมากนัก

ดังจะเห็นแล้วว่าขนาดของแรงดันไฟฟ้าที่เหลือน้อย มีนัยที่สำคัญต่อความรุนแรงของปัญหาแรงดันไฟฟ้าขยับตัวลงค่อนข้างมาก และหากเกิดไฟฟ้าลัดวงจรในพื้นที่ที่ไกลออกไป (MV Remote network) จะมีผลกระทบต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ค่อนข้างน้อย เว้นแต่ว่าอุปกรณ์ไฟฟ้าบางส่วนของผู้ใช้ไฟฟ้านั้นจะความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของแรงดันไฟฟ้ากว่าปกติ (Sensitive) และไม่ได้ออกแบบหรือสร้างภูมิคุ้มกันที่เหมาะสมเพียงพอที่จะรองรับปัญหาไว้ล่วงหน้า ซึ่งจำนวนของผู้ใช้ไฟฟ้าที่มีผลกระทบอาจมีอยู่จำนวนค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใช้

ไฟฟ้าส่วนใหญ่ที่ต่อเชื่อมอยู่ในระบบไฟฟ้านั้นอาจไม่มีผลกระทบหรือมีก็อาจจะน้อยมาก

ดังนั้นการออกแบบหรือวางแผนปรับปรุงระบบไฟฟ้า จึงจำเป็นต้องพิจารณาความเหมาะสมทั้งทางด้านเศรษฐศาสตร์ และทางด้านวิศวกรรมควบคู่กันไป เนื่องจากความยาวของสายป้อนในระบบจำหน่ายไฟฟ้า(Distribution)ของการไฟฟ้าแต่ละวงจรมีระยะทางไกลมากกว่า 10 กิโลเมตร และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากไฟฟ้าลัดวงจรที่ไกลกว่า 10 กิโลเมตร กับผู้ใช้ไฟฟ้าส่วนใหญ่ค่อนข้างน้อย ดังนั้นหากพิจารณาปรับปรุงระบบไฟฟ้าทั้งหมด อาจเหมาะสมกับทางด้านวิศวกรรม แต่อาจไม่เหมาะสมทางด้านเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากมีผู้ได้รับผลกระทบมีไม่มากนักดังเหตุผลข้างต้น ซึ่งผู้ใช้ไฟฟ้าที่มีอุปกรณ์ไฟฟ้าซึ่งมีความอ่อนไหวกว่าปกติ ซึ่งมีอยู่จำนวนน้อยรายที่ได้รับผลกระทบนั้น อาจจำเป็นต้องพิจารณาปรับปรุงระบบไฟฟ้าด้วยตนเอง อาจมีความเหมาะสมในเชิงเศรษฐศาสตร์ในภาพรวมมากกว่า ถ้าหากให้การไฟฟ้าปรับปรุงระบบทั้งหมดจะทำให้โครงสร้างค่ากระแสไฟฟ้ามีราคาที่สูงเกินไปสำหรับผู้ที่ไม่จำเป็นต้องใช้ไฟฟ้าที่มีคุณภาพสูงกว่าความต้องการ โดยเฉพาะกลุ่มบ้านอยู่อาศัยและกลุ่มการเกษตรจะได้รับผลกระทบในด้านราคาไฟฟ้าที่ต้องจ่ายเพิ่มขึ้นด้วย และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อทุกกลุ่ม การไฟฟ้าจึงได้แบ่งพื้นที่ในการออกแบบระบบจำหน่ายไฟฟ้า เพื่อให้ได้ระดับความน่าเชื่อถือได้ของระบบไฟฟ้ามีความสอดคล้องและใกล้เคียงกับความต้องการของผู้ประกอบการให้มากที่สุด โดยแบ่งเกณฑ์การออกแบบระบบไฟฟ้าให้สอดคล้องกับสภาพตามพื้นที่ต่างๆ ถึง 5 พื้นที่ ด้วยกัน คือ

- พื้นที่นิคมอุตสาหกรรม
- พื้นที่เมืองและธุรกิจ
- พื้นที่เทศบาลเมือง
- พื้นที่เทศบาลตำบล
- พื้นที่ชนบท

ในการกำหนดระดับความน่าเชื่อถือได้ของระบบไฟฟ้าโดยแบ่งตามพื้นที่ดังกล่าว ทำให้การลงทุนด้านระบบจำหน่ายไฟฟ้ามีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพื้นที่เขตนิคมอุตสาหกรรมจะมีระบบไฟฟ้าที่มีความน่าเชื่อถือได้และมีความมั่นคงรวมทั้งจะมีคุณภาพไฟฟ้าดีขึ้นตามมาและมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มผู้ใช้ไฟฟ้าอุตสาหกรรมที่อยู่ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมได้ใช้ไฟฟ้าที่มีความน่าเชื่อถือได้ที่สูงกว่า นั่นก็คือมีคุณภาพไฟฟ้าที่สูงกว่ากลุ่มอื่นๆนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตามคุณภาพไฟฟ้าที่การไฟฟ้าจัดหาให้ นั้นอาจยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ใช้ไฟฟ้าอุตสาหกรรมบางรายหรือบางประเภท ซึ่งต้องการคุณภาพไฟฟ้าที่สูงเป็นพิเศษกว่าที่การไฟฟ้าจัดให้ ดังนั้นผู้ประกอบการที่ต้องการคุณภาพไฟฟ้าที่พิเศษกว่าปกติเหล่านี้จำเป็นต้องออกแบบหรือจัดหาระบบไฟฟ้าเพื่อรองรับปัญหาไว้ล่วงหน้าด้วย

การลงทุนเพื่อให้ได้ระบบไฟฟ้าซึ่งมีความน่าเชื่อถือได้สูงานั้นจะต้องลงทุนสร้างระบบไฟฟ้าเป็นแบบฝังใต้ดินทั้งหมดซึ่งมีราคาสูง สุดท้ายเม็ดเงินที่นำมาลงทุนดังกล่าวก็จะคิดกลับเข้าไปในโครงสร้างค่าไฟฟ้าในอนาคตที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ สุดท้ายผู้ใช้ไฟฟ้าทุกรายต้องรับภาระ แต่เนื่องจากมีผู้ใช้ไฟฟ้าเพียงบางกลุ่ม เช่น กลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งความมีต้องการใช้ระบบไฟฟ้าที่มีคุณภาพไฟฟ้าสูงกว่ามาตรฐานปกติที่การไฟฟ้าจัดหาให้ ในขณะที่เดียวกันผู้ใช้

ไฟฟ้าประเภทบ้านอยู่อาศัยไม่มีความจำเป็นที่ต้องใช้ไฟฟ้าที่มีคุณภาพสูงกว่าปกติเช่นเดียวกับกลุ่มดังกล่าว ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อทุกภาคส่วน รัฐจึงได้ควบคุมและกำกับดูแลค่ากระแสไฟฟ้าให้มีราคาต่ำและมีคุณภาพไฟฟ้าที่เหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มบ้านอยู่อาศัยได้จ่ายค่าไฟฟ้าในราคาที่ต่ำและมีคุณภาพที่เหมาะสมกับการอยู่อาศัย ดังนั้นจึงต้องเลือกลงทุนปรับปรุงความเชื่อถือได้ของระบบไฟฟ้าในเฉพาะบางพื้นที่หรือเฉพาะกลุ่มที่ต้องการคุณภาพไฟฟ้าที่สูงกว่าปกติ เช่น ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม เป็นต้น เพื่อให้กลุ่มอุตสาหกรรมได้ใช้ไฟฟ้าที่มีความเชื่อถือได้และมีคุณภาพไฟฟ้าที่สูงกว่ากลุ่มบ้านอยู่อาศัยทั่วไป และกลุ่มอุตสาหกรรมก็จึงต้องมีส่วนรับผิดชอบในการลงทุนเพื่อให้ได้คุณภาพไฟฟ้าที่ดีกว่าบ้านอยู่อาศัยทั่วไปด้วย

การปรับปรุงระบบไฟฟ้าด้าน Utilities ระบบจำหน่ายไฟฟ้า

เพื่อลดจำนวนปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้ใช้ไฟฟ้าอุตสาหกรรม จากสาเหตุของการยุบตัวของแรงดันไฟฟ้าเพียงชั่วขณะที่เกิดจากกระแสไฟฟ้าลัดวงจรในรัศมีระยะใกล้กับสถานี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะรัศมี 10 กิโลเมตรแรก ซึ่งจะทำให้แรงดันไฟฟ้าของระบบมีค่าแรงดันไฟฟ้ามีค่าเหลือน้อยกว่า 70% ของพิกัดแรงดันไฟฟ้าปกติ และมีผลกระทบอย่างมากกับอุปกรณ์ไฟฟ้าที่มีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของแรงดันไฟฟ้า ดังนั้นการไฟฟ้าจึงได้พยายามปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้า (Distribution system) 22-33 kV

ในรัศมี 10 กิโลเมตรแรกจากสถานีไฟฟ้าให้มีโอกาสเกิดกระแสไฟฟ้าลัดวงจรในน้อยที่สุด ด้วยการปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้าในส่วนความรับผิดชอบของการไฟฟ้าเป็นสายหุ้มฉนวนทั้งหมด (ดังนั้นก็จำเป็นที่จะต้องปรับปรุงระบบจำหน่ายที่อยู่ในส่วนของผู้ใช้ไฟฟ้าที่อยู่ในรัศมีดังกล่าวด้วย) ปรับปรุงระบบป้องกันฟ้าผ่า ระบบการต่อลงดิน ระบบการป้องกันไฟฟ้าลัดวงจรให้มีความมั่นคงสูง พร้อมกับได้จัดทำแผนการบำรุงรักษาเชิงป้องกัน (Preventive maintenance) เพื่อให้ระบบมีความมั่นคงเพิ่มขึ้นในรัศมีดังกล่าว

ระบบป้องกันไฟฟ้า

เนื่องจากระยะเวลา (Duration) ของแรงดันไฟฟ้ายุบตัวลง ก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่มีผลต่อความรุนแรงของปัญหา ซึ่งถ้าหากระยะเวลาที่เกิดขึ้นนานผลกระทบต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าบางประเภทของผู้ใช้ไฟฟ้าที่อาจได้รับผลกระทบจากระยะเวลาของแรงดันไฟฟ้าที่ยุบลง เช่น PLC, Voltage relay, Drive เป็นต้น ซึ่งการไฟฟ้าก็ได้พยายามปรับลดระยะเวลาของ Total clearing time ของระบบป้องกันกระแสไฟฟ้าเกิน ให้มีระยเวลาน้อยที่สุดภายใต้เงื่อนไขของ Relay Co-ordination ที่จะต้องไม่ได้รับผลกระทบ รวมถึงการเพิ่มระบบป้องกัน เช่น ฟิวส์ป้องกันกระแสไฟฟ้าลัดวงจรที่วงจรแยกและแยกย่อยไว้อย่างเหมาะสม

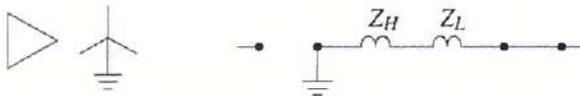
ระบบการต่อลงดิน

สำหรับระบบจำหน่ายไฟฟ้าในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม ในแต่ละสายป้อนส่วนใหญ่มักมีระยะ

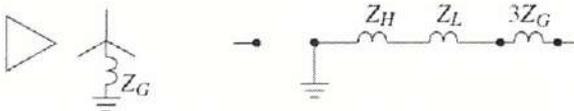
ทางไม่เกิน 5 กิโลเมตร แม้ว่ากาไฟฟ้าจะได้ออกแบบสายจำหน่ายของกาไฟฟ้าเป็นสายหุ้มฉนวนทั้งหมดแล้วก็ตาม แต่ก็ยังมีสายจำหน่ายที่อยู่ในพื้นที่ของผู้ใช้ไฟฟ้าบางราย ซึ่งขาดการบำรุงรักษาที่อาจทำให้เกิดกระแสไฟฟ้าลัดวงจรขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดไฟฟ้าลัดวงจรส่วนใหญ่มักเป็นแบบ Single Phase to Ground Faults ซึ่งถือว่ามีส่วนในการเกิดไฟฟ้าลัดวงจรมากที่สุด

ดังนั้นการไฟฟ้าจึงได้ปรับปรุงระบบการต่อลงดิน (System Grounding) เฉพาะสถานีไฟฟ้าที่จ่ายไฟให้กับพื้นที่นครมอุตสาหกรรมในส่วนภูมิภาคจากการต่อลงดินโดยตรง (Solidly Ground System) มาเป็นแบบต่อผ่านค่าความต้านทานก่อนต่อลงดิน หรือเรียกว่า Neutral Grounding Resistance ; (NGR) ซึ่งในการต่อความต้านทานแบบนี้จะทำให้ปริมาณของกระแสไฟฟ้าลัดวงจรลงดินมีค่าน้อยกว่าแบบการต่อลงดินโดยตรง และเมื่อกระแสไฟฟ้าลัดวงจรมีค่าลดลง ก็จะทำให้แรงดันไฟฟ้ายุบตัวลงชั่วคราวไม่ยุบตัวลงมากนัก ระดับแรง

ดันไฟฟ้าที่เหลือมีค่าสูงกว่า 70% ของพิกัดแรงดันไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้าที่เคยมีปัญหาจากแรงดันไฟฟ้าตกชั่วคราวก็อาจจะไม่ได้รับผลกระทบหรือมีก็มีผลกระทบน้อยกว่าระบบที่มีการต่อลงดินโดยตรง (Solidly ground) ดังรูปที่ 11 สำหรับข้อควรระวังกับการเลือกใช้ระบบการต่อลงดินแบบ Neutral Grounding Resistance ดังรูปที่ 12 นี้ก็คือ ในขณะที่เกิดไฟฟ้าลัดวงจรลงดิน (Ground fault) ที่เฟสใดๆ จะทำให้เฟสที่ไม่ได้เกิดกระแสไฟฟ้าลัดวงจรเกิดแรงดันไฟฟ้าสูงเกินชั่วขณะ (Temporary Overvoltage) เกิดขึ้น ทำให้อุปกรณ์ไฟฟ้าบางประเภท เช่น กับดักฟ้าผ่า (lightning arrester) และ หม้อแปลงลดทอนแรงดันไฟฟ้า (Potential transformer) ชำรุดเสียหายได้ ดังนั้นการเลือกใช้ระบบการต่อลงดินแบบนี้จึงต้องพิจารณาปัญหาที่จะเกิดขึ้นตามมาด้วยหรือในบางครั้งก็จำเป็นต้องพิจารณาเปลี่ยนขนาดพิกัดของอุปกรณ์ไฟฟ้าดังที่กล่าวแล้วให้มีพิกัดที่สูงขึ้นด้วย

รูปที่ 11 แสดงระบบการต่อลงดินโดยตรงหรือแบบ Solidly ground ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดกระแสไฟฟ้าลัดวงจรลงดินมีค่าสูง ทำให้เกิดการยุบตัวของแรงดันไฟฟ้าค่อนข้างลึก ส่งผลกระทบต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในกลุ่มอุตสาหกรรมหยุดการทำงาน

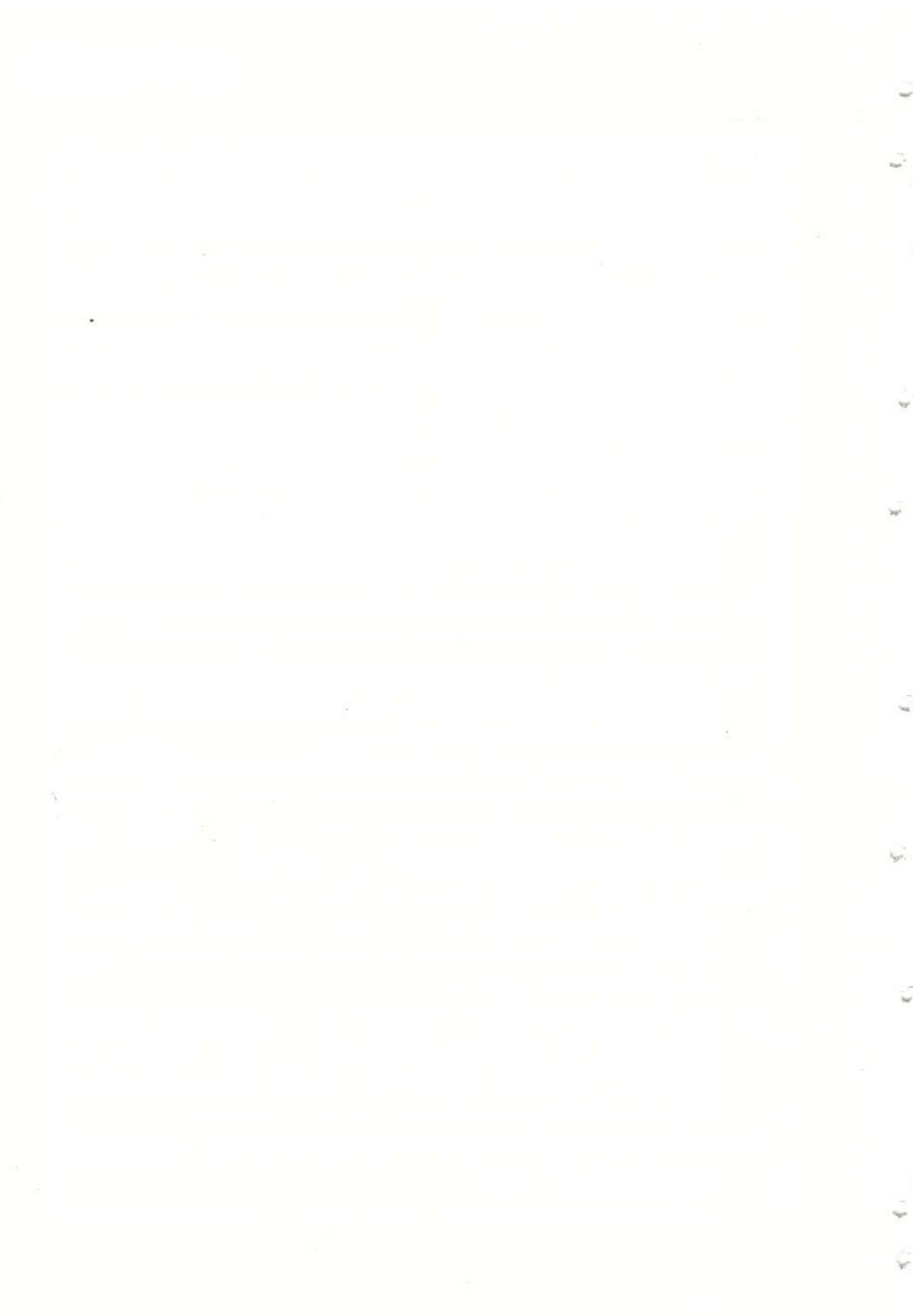

รูปที่ 12 แสดงระบบการต่อลงดินโดยผ่านความต้านทานก่อนลงดิน หรือ Neutral grounding Resistance (NGR) ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดกระแสไฟฟ้าลัดวงจรลงดินมีค่าลดลง และการยุบตัวของแรงดันมีน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับระบบ Solidly ground ส่งผลกระทบต่ออุปกรณ์ไฟฟ้าในกลุ่มอุตสาหกรรมน้อยลง

อย่างไรก็ตามแม้ว่าระบบไฟฟ้าจะได้รับการปรับปรุงให้มีความเชื่อถือได้ที่สูงขึ้นทุกปีก็ตาม แต่ปัญหาไฟฟ้าขัดข้องที่เกิดจากความผิดพลาดของระบบไฟฟ้า (Faults) ก็ยังมีโอกาสเกิดขึ้นได้เสมอ เช่น เกิดอุบัติเหตุ หรือมีภัยธรรมชาติจากฟ้าผ่าทำให้เกิดไฟฟ้าลัดวงจร และทุกครั้งที่เกิดไฟฟ้าลัดวงจรขึ้น ระบบการป้องกันทางไฟฟ้าก็จะทำการปลดส่วนที่เกิดความผิดพลาดออกจากระบบให้ระบบไฟฟ้า (Network) ให้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้ระบบไฟฟ้าในส่วนที่ไม่ได้เกิดความผิดพลาดสามารถใช้ไฟฟ้าได้อย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นจะเห็นว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบไฟฟ้ามี 2 ประเด็น คือ ส่วนที่หนึ่งเป็นส่วนที่เกิดไฟฟ้าลัดวงจรก็จะถูกปลดวงจรออก เกิดปัญหาไฟฟ้าดับ สำหรับส่วนที่ไม่เกิดไฟฟ้าลัดวงจรก็จะได้รับปัญหาแรงดันไฟฟ้าเกิดการยุบตัวอย่างรวดเร็วหรือที่เรียกว่า Voltage sag ซึ่งความรุนแรงของปัญหาในลักษณะที่สองนี้อาจมีความรุนแรงพอกับปัญหาไฟฟ้าดับก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าหรือได้ออกแบบระบบไฟฟ้าเพื่อรองรับปัญหาเหล่านี้ไว้ล่วงหน้าแล้ว ก็จะไม่หรือมีผลกระทบน้อย ซึ่งโดยทั่วไปแล้วปัญหาไฟฟ้าดับในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมักมีไม่มากนักเพราะการ

ไฟฟ้าได้ปรับปรุงระบบจำหน่ายเป็นสายหุ้มฉนวนเกือบทั้งหมดแล้ว จึงไม่ค่อยเกิดปัญหาไฟฟ้าดับในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมากนัก แต่ปัญหาที่ได้รับมักเป็นปัญหา Voltage sag ยังมีโอกาสได้รับอยู่ โดยส่วนใหญ่มีสาเหตุจากการเกิดไฟฟ้าลัดวงจรในระบบไฟฟ้าที่อยู่ภายนอกนิคมอุตสาหกรรม หรืออยู่ห่างไกลจากนิคมอุตสาหกรรมนั้นๆ ออกไปอีกหลายสิบกิโลเมตร แต่มีผลกระทบเข้ามายังพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุปกรณ์ไฟฟ้าบางประเภทที่มีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของแรงดันไฟฟ้ามากๆ เช่น มอเตอร์ปรับความเร็วรอบ (Adjustable Speed Drive) หรือบางครั้งก็อาจทำให้ระบบป้องกันที่ตู้บริภัณฑ์ประธาน(Main Distribution Board) เกิดการปลดวงจรโดยไม่จำเป็น ทำให้ผู้ใช้ไฟฟ้าที่อยู่ภายในนิคมอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบจากปัญหาที่เกิดจากภายนอกพื้นที่ได้เช่นกัน ดังนั้นผู้ประกอบการจำเป็นต้องศึกษาพฤติกรรมของคุณภาพไฟฟ้าจากระบบของการไฟฟ้าควบคู่ไปกับพฤติกรรมของอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในโรงงานของตนเองไว้ด้วย จึงจะทำให้ปัญหาไฟฟ้าขัดข้องเนื่องแรงดันไฟฟ้ายุบตัวลงมีโอกาสเกิดขึ้นได้น้อยลง

ความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และ
การตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลงของนิสิตปริญญาตรี
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

Kasetsart University Student's Comprehensive Knowledge on the
Copyright act 1994 and the Decision to Buy the
Music Compact Disc at Bangkhen Campus

*พีรภัทร วาณิชเจริญ
Peerapat Vanitcharoen

บทคัดย่อ

การศึกษครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาถึงระดับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 กับการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลงของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 3) เพื่อศึกษาถึงระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่อง พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ของนิสิตที่ศึกษาในสาขาวิชาที่แตกต่างกัน ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 372 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Chi-Square ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ค่า F-test ทดสอบความแตกต่างระหว่างสาขาวิชาเรียน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า 1) นิสิตส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 อยู่ในระดับต่ำ 2) ความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลง ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 3) นิสิตที่เรียนในสาขาวิชาเรียนที่แตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ. ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 แตกต่างกัน โดยสาขาวิชาสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ มีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด รองลงมาคือ สาขาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ตามลำดับ

Abstract

The objective of this study were as the following;- 1) to study level of Comprehensive Knowledge of Kasetsart University student's Bachelor Degree at Bangkhen Campus;- 2) to study relation between Comprehensive Knowledge in Copyright Act 1994 and the Determination Purchase the Music Compact disc;- 3) to study level of Comprehensive Knowledge in Copyright Act 1994 of student's different subject. Data were randomly collected from 372 Kasetsart University students buy using questionnaires and the analyzed buy using computer package program. Statistical methods used were percentage, mean, Standard deviation, Chi-Square and F-test. The results of this study were as follows;- 1) Kasetsart University student's more than Comprehensive Knowledge on the Copyrighr Act 1994 was at a low level;- 2) Comprehensive Knowledge in Copyright Act 1994 did not have aby effect on the Determination to Purchase the Music Compact disc;- 3) Kasetsart University student's different major courses had different Comprehensive Knowkedge in Copyright Act 1994. The Social science students had more Knowledge in the Copyright Act 1994 more than the Pure Science and Applied Science student.

จากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนารูปแบบการบันทึกเสียงเพลงมีการพัฒนาให้ทันสมัยมากขึ้น จากแต่ก่อนใช้เทปในการบันทึกเสียงก็เปลี่ยนมาเป็นบันทึกโดยใช้แผ่นซีดี และจากวิทยาการที่ทันสมัยมากขึ้นทำให้การบันทึกข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ สามารถทำให้มีขนาดของข้อมูลเล็กลง แต่ยังคงคุณภาพของข้อมูลไว้คงเดิมหรือใกล้เคียงกับข้อมูลเดิมมาก โดยวิทยาการดังกล่าวได้ถูกนำมาใช้กับการบันทึกเสียงเพลงเช่นกัน รูปแบบที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายในปัจจุบันคือ การบันทึกเสียงเพลงเก็บลงในแผ่นซีดี (Compact disc) ซึ่งมีความสะดวก และราคาถูกกว่าการบันทึกด้วยเทปอย่างมาก และได้รับความนิยมจากบุคคลทั่วไปจำนวนมาก (ปนัดดา ดัชชานนท์, 2546, 1)

การที่เทคโนโลยีในการบันทึกเสียงเพลงสามารถกระทำได้ง่ายกว่าสมัยก่อน จึงถูกกลุ่มคนจำนวนหนึ่งนำวิทยาดังกล่าวไปใช้ในทางที่ผิดกฎหมาย โดยสิ่งที่เกิดขึ้น คือ การลักลอบปลอมแปลงแผ่นบันทึกเสียงเพลงจากค่ายเพลงที่ได้จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดฐานล่วงละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาตามที่ได้บัญญัติไว้ใน "พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537"

จากสถิติ ปี พ.ศ. 2549 พบว่า จำนวนคดีเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ (เฉพาะเกี่ยวกับพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537) เป็น จำนวนทั้งสิ้น 6,459 คดี และได้ทำการยึดของกลางไว้เป็น จำนวน 1,704,970 ชิ้น คิดเป็นมูลค่าหลายพันล้านบาท (กรมทรัพย์สินทางปัญญา, 2549: www.ipthailand.org/dip/index.php?) โดยรูปแบบการละเมิดลิขสิทธิ์

ของแผ่นบันทึกเสียงเพลงที่สามารถพบเห็นได้แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ (สุกัญญา ฉายทรัพย์, 2545: 1)

1. การคัดลอกแผ่นบันทึกเสียงเพลง (ซีดีเพลง) ทั้งชุด
2. การคัดลอกในลักษณะรวมเพลงที่ได้รับความนิยมของทุกค่ายเพลงตามความต้องการของลูกค้า
3. การคัดลอกทำนอง และเนื้อร้องเพลงที่ได้รับคามนิยมมาให้บันทึกลงในสังกัดร้องอัดเสียงใหม่ เพื่อจำหน่ายให้กับประชาชนทั่วไปหรือตามร้านค้าโอเคะ

โดยที่รูปแบบการจำหน่ายสิ่งบันทึกเสียงละเมิดลิขสิทธิ์ (ซีดีเพลง) ที่พบเห็นทั่วไปจะอยู่ในรูปแบบ การคัดลอกแผ่นบันทึกเสียงเพลงทั้งชุด (Copy) และ การคัดลอกในลักษณะรวมเพลงที่ได้รับความนิยมของทุกค่ายเพลงตามความต้องการของลูกค้าในรูปแบบเอ็มพี 3(MPEG-1 Layer 3) โดยแผ่นบันทึกเสียงละเมิดลิขสิทธิ์เหล่านี้ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อสังคม เพราะการละเมิดลิขสิทธิ์ถูกมองเป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจโดยส่งผลกระทบต่อในเชิงกว้างและลึกไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ตลอดจนถึงความมั่นคงของประเทศชาติ ดังต่อไปนี้ (โสทรวิชเสถียร และ เสรีน ปุณณหิตานนท์, อ่างใน เสงวีวิทย์ ฉะยังยีน, 2549: 1)

1. ด้านเศรษฐกิจ ไม่มีอาชญากรรมได้อีกแล้ว ที่จะสามารถสร้างความเสียหายได้

มากเท่าอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นในด้านของมูลค่า หรือจำนวนผู้เสียหาย บางครั้งอาจรุนแรงจนส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจสั่นคลอนไม่มั่นคงทั้งระบบได้

2. ด้านสังคม การละเมิดลิขสิทธิ์ที่เกิดขึ้นในสังคมเป็นการบอกให้ทราบว่าสังคม

กำลังขาดคุณธรรม มีความรู้สึกรับผิดชอบของบุคคลที่มีต่อสังคมลดน้อยลง ดังจะเห็นได้จากการก่ออาชญากรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิตของคนในสังคม

3. ด้านการเมืองการปกครอง ผู้กระทำความผิดจะต้องหาสิ่งที่จะป้องกันตนเองให้พ้นจากการกระทำความผิดนั้น จึงไม่มีอะไรจะดีไปกว่าการแสวงหาอำนาจรัฐ เพื่อนำไปปกป้องคุ้มครองการกระทำความผิด

4. ด้านความมั่นคงของประเทศชาติ อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลกระทบโดยทางอ้อมที่ส่งผล

ต่อมาจากผลกระทบในด้านอื่นๆ กล่าวคือ ถ้าประเทศใดมีระบบเศรษฐกิจที่ไม่มั่นคง มีระบบสังคมที่ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย และมีการเมืองการปกครองที่ขาดคุณธรรมแล้ว ก็ย่อมส่งผลให้ความมั่นคงของประเทศนั้น สั่นคลอนได้

อย่างไรก็ตาม แม้เจ้าของสินค้าจะได้มีการร่วมมือกับหน่วยงานของรัฐในการรณรงค์ให้ประชาชน หันใช้สินค้าลิขสิทธิ์มากขึ้น แต่ยังไม่ได้รับความสนใจจากประชาชนมากนัก (อรพรรณ พันสพัฒนา. 2547, 115) ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีความคิดที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ความเข้าใจทางด้านพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ว่าส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลงของนิตินิยมมหาวิทยาลัยมาก-น้อยเพียงใด

ในส่วนการศึกษานั้น ผู้วิจัยได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนิตินิยมชั้นปีที่ 4 จากทุกคณะของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เพราะนิตินิยมชั้นปีที่ 4 จำนวนมากได้ผ่านการฝึกงานตามหน่วยงานต่างๆ ในระหว่างที่มหาวิทยาลัยปิด

ภาคเรียน นิตินิยมมีโอกาสสัมผัสเกี่ยวกับเรื่องของลิขสิทธิ์เพิ่มขึ้น และย่อมส่งผลต่อความรู้ความเข้าใจในเรื่องของลิขสิทธิ์ในตัวนิตินิยมมากขึ้นด้วย ขณะที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นั้นมีสถานที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชนที่สามารถพบเห็นและหาซื้อซีดีเพลงละเมิดลิขสิทธิ์ได้ทั่วไป ซึ่งสามารถสร้างแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้ที่พบเห็นซื้อซีดีเพลงละเมิดลิขสิทธิ์มากกว่าที่จะซื้อซีดีเพลงที่ถูกลิขสิทธิ์ ซึ่งผลที่ได้จากงานวิจัยครั้งนี้หวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อภาครัฐในการที่จะส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจในด้านกฏลิขสิทธิ์ให้กับนิตินิยมศึกษา และประชาชนทั่วไป ให้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพย์สินทางปัญญา และให้ความสำคัญกับเรื่องของลิขสิทธิ์เพิ่มขึ้น

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ของนิตินิยมวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และศึกษาว่านิตินิยมที่เรียนสายวิชาที่แตกต่างกันจะมีความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 แตกต่างกันหรือไม่ รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ว่าส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลงอย่างไร

คำถามการวิจัย

1. นิตินิยมวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ อยู่ในระดับใด

2. นิตินิยมวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีการนำความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ ไปใช้ในการเลือกซื้อซีดีเพลงอย่างไร

3. นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่เรียนสายวิชาเรียนต่างกัน มีลักษณะการเลือกซื้อซีดีเพลงเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อต้องการทราบว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ มากน้อยเพียงใด และได้มีการนำความรู้ไปใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลงหรือไม่ เพื่อที่จะได้ทราบว่า ความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลงอย่างไร โดยศึกษาเรื่องดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในเรื่องพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. เพื่อศึกษาระดับการตัดสินใจในการเลือกซื้อซีดีเพลง ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจในเรื่องพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 กับการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลงของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. เพื่อเปรียบเทียบการนำความรู้ความเข้าใจในเรื่องพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ของนิสิตที่ศึกษาในสายวิชาเรียนที่ต่างกัน ไปใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลงแตกต่างกันอย่างไร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้เลือกประชากรในการศึกษาเป็นนิสิตที่ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปี 4 ปีการศึกษา 2550 จำนวน 5,167 คนโดยมุ่งศึกษาเฉพาะความรู้ความเข้าใจในกฎหมายลิขสิทธิ์และการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลง ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตบางเขน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling) และกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีจำนวน 372 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของนิสิต ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับข่าวสารเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ เกี่ยวกับซีดีเพลง ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ และส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลการตัดสินใจในการซื้อซีดีเพลง

กรอบแนวคิด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ร้อยละ (Percentage) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไป
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้แปรความหมายของข้อมูลต่าง
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้คู่กับค่าเฉลี่ย เพื่อแสดงลักษณะการกระจายของข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน โดยหาความสัมพันธ์ของตัวแปรไคสแควร์ (Chi-Square)

5. F-test ใช้ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย 2 กลุ่มขึ้นไป โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่

กำหนดนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ .05

และผู้วิจัยได้นำข้อมูลการวิจัยที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มประชากร ที่ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ การตรวจให้คะแนนของการตอบแบบสอบถาม และบันทึกคะแนนแล้ว มาวิเคราะห์ค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างของนิสิตชั้นปีที่ 4 ที่ทำการศึกษา มีจำนวนของเพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน โดยเป็นนิสิตเพศชายร้อยละ 49.5 และเป็นนิสิตเพศหญิงร้อยละ 50.5 โดยนิสิตส่วนใหญ่มีอายุอยู่ที่ 21-22 ปี และนิสิตส่วนใหญ่เรียนอยู่ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มากกว่าครึ่งหนึ่งของนิสิตชั้นปีที่ 4 ทั้งหมด และส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่กรุงเทพมหานคร และมีรายได้ประมาณ 6000 บาท / เดือน มากที่สุด ส่วนใหญ่ รู้จักแหล่งขายซีดีเพลงละเมิดลิขสิทธิ์ คิดเป็นร้อยละ 81.5 ซึ่งหมายความว่า นิสิตมีการซื้อซีดีเพลงละเมิดลิขสิทธิ์มากกว่าซีดีเพลงถูกลิขสิทธิ์ และแหล่งที่นิยมซื้ออันมากคือ ตามห้างสรรพสินค้า IT หรือห้างต่างๆที่มีการขายซีดีเพลงละเมิดลิขสิทธิ์อยู่ และตามสถานที่ต่างๆที่สะดวกในการที่จะหาซื้อได้

ในส่วนของการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ นั้น ในด้านการรับสื่อจากสื่อประเภทสื่อมวลชนนั้น นิสิตส่วนใหญ่มีการเปิดรับข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 28 แสดงให้เห็นว่า สื่อทางโทรทัศน์ เป็นสื่อที่นิสิตได้รับความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ได้มากที่สุด และเป็นสื่อที่นิสิตเปิดรับบ่อยที่สุดด้วย รองลงมา คือ การเปิดรับข่าวสารสื่อจากอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 21.8 แสดงว่าเป็นอีกสื่ออีกอย่างที่นิสิตสามารถรับข้อมูลความรู้เกี่ยวกับ พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ได้ง่ายอีกทางหนึ่ง แต่ในส่วนของสื่อบุคคลนั้นจะกลับกัน เพราะนิสิตไม่ได้เปิดรับความรู้ทางด้านลิขสิทธิ์จากสื่อประเภทนี้มากนัก เพราะอาจมีสาเหตุมาจากการที่บุคคลอื่นนั้น ก็ไม่มีความรู้ในเรื่อง พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์นี้ดีพอด้วยเช่นกัน ทำให้สื่อประเภทบุคคลนั้นไม่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในเรื่องพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์มากเท่ากับสื่อประเภทมวลชน ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสื่อประเภทมวลชนกับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์

การเปิดรับ สื่อประเภทมวลชน	ความรู้ความเข้าใจในพ.ร.บ.ลิขสิทธิ์			χ^2	Sig.
	ต่ำ	สูง	รวม		
น้อย	123 (69.9)	53 (30.1)	176 (100.0)	243.913	.000
มาก	118 (61.8)	73 (38.2)	191 (100.0)		
รวม	241 (65.7)	126 (34.3)	367 (100.0)		

หมายเหตุ : มีผู้ไม่ประสงค์ตอบ 5 คน

ในด้านของความรู้ความเข้าใจในเรื่องพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 นั้น พบว่า นิสิตยังมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์น้อยอยู่ โดยจากข้อมูลที่ได้ทำงานวิจัยชิ้นนี้แสดงให้เห็นว่า นิสิตจำนวนถึงร้อยละ 51.9 ที่มีความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัตินี้อยู่ในระดับที่ต่ำ แสดงให้เห็นว่า นิสิตจำนวนมากไม่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องของลิขสิทธิ์ ทั้งนี้เนื่องมาจาก นิสิตไม่ได้ใช้เรื่องลิขสิทธิ์โดยตรง จึงไม่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องลิขสิทธิ์มากนัก ส่วนของนิสิต ที่มีความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ

48.1 นั้น จากข้อมูลในงานวิจัยชิ้นนี้ พบว่า มีส่วนเกี่ยวกับสายวิชาเรียน โดยสายวิชาเรียนทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศึกษาศาสตร์ มีนิสิตที่มีความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์มากกว่าสายวิชาอื่น เป็นจำนวนร้อยละ 28.8 ขณะที่สายวิทยาศาสตร์ มีเพียงร้อยละ 10 และสายวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มีเพียงร้อยละ 12 เท่านั้น ย่อมแสดงว่า สายวิชาที่นิสิตได้เลือกเรียนนั้น มีผลต่อความรู้ความเข้าใจในเรื่องลิขสิทธิ์ของตัวนิสิต ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสายวิชาเรียนกับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์

สายวิชาเรียน	ระดับความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์			χ^2	Sig.
	ต่ำ	สูง	รวม		
สายวิชาวิทยาศาสตร์	36 (90.0)	4 (10.0)	40 (100.0)	17.197	.000
สายวิชาวิทยาศาสตร์ประยุกต์	176 (88.0)	24 (12.0)	200 (100.0)		
สายวิชาสังคมศาสตร์	94 (71.2)	38 (28.8)	132 (100.0)		
รวม	306 (82.3)	66 (17.7)	372 (100.0)		

และในส่วนของความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลง จากงานวิจัยชิ้นนี้ปรากฏว่า ความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลง เพราะงานวิจัยชิ้นนี้ได้กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลง โดยใช้เหตุผลทางด้าน

เศรษฐกิจและความพึงพอใจเป็นสำคัญ ซึ่งจากงานวิจัยชิ้นนี้ พบว่า เมื่อใช้เหตุผลทางด้านเศรษฐกิจและความพึงพอใจเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจแล้ว ความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์จะส่งผลต่อการโน้มน้ำหนักใจ ในการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลง ดังตารางดังต่อไปนี้

ตาราง แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจใน พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์กับการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลง

ระดับการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลง	ความรู้ความเข้าใจในพ.ร.บ.ลิขสิทธิ์			χ^2	Sig.
	ต่ำ	สูง	รวม		
แบบเต็มรูปแบบ	133 (83.1)	27 (16.9)	160 (100.0)	6.468	.039
แบบจำกัดขอบเขต	141 (78.8)	38 (21.2)	179 (100.0)		
แบบเป็นกึ่งจักร	32 (97.0)	1 (3.0)	33 (100.0)		
รวม	306 (82.3)	66 (17.7)	372 (100.0)		

ผลของการศึกษา เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่ใกล้เคียงกันแล้วพบว่า ในด้านเศรษฐกิจนั้น เรื่องรายได้ของนิสิตมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลงของนิสิต และในด้านความพึงพอใจเกี่ยวกับรูปแบบสินค้า พบว่าเหมือนกัน เพราะนิสิตที่มีรายได้ต่อเดือนน้อย มีแนวโน้มที่จะเลือกซื้อซีดีเพลงละเมิดลิขสิทธิ์มากกว่า ส่วนนิสิตที่รายได้ต่อเดือนมาก นั้นมีแนวโน้มที่จะเลือกซื้อซีดีเพลงลิขสิทธิ์และซีดีเพลงละเมิดลิขสิทธิ์ ไม่แตกต่างกันมาก ส่วนในด้านของรูปแบบสินค้า พบว่า เรื่องคุณภาพของสินค้า มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลง นั่นคือ ถ้าซีดีใช้วัสดุคุณภาพดี และมีการบันทึกเสียงที่ดีแล้ว ย่อมมีผลต่อการตัดสินใจที่จะเลือกซื้อซีดีเพลง เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษางานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเสนอข้อเสนอแนะออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์แก่ภาครัฐและเอกชน และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อเป็นประโยชน์แก่ภาครัฐและเอกชน

1.1 การรณรงค์ทั้งภาครัฐและเอกชน

ทั้งภาครัฐควรมีการปลูกฝังเรื่องลิขสิทธิ์ให้กับประชาชนให้เพิ่มมากขึ้น โดยอาจเพิ่มเป็นหลักสูตรในการศึกษาในสถานศึกษาต่างๆ และควรร่วมมือกับภาคเอกชนในการส่งเสริมความรู้ในเรื่องลิขสิทธิ์ให้แก่ประชาชนทั่วไปให้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญที่จะซื้อสินค้าที่ถูกลิขสิทธิ์ ตลอดจนรู้ถึงผลเสียของการซื้อสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์และการลักลอบทำซีดีเพลงละเมิดลิขสิทธิ์ออกจำหน่าย รวมถึงเน้นย้ำในเรื่องของคุณภาพของสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ว่าไม่ได้คุณภาพ ถึงแม้ราคาถูกกว่าแต่อาจเสียหาย และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการซื้อใหม่ หรือรักษาซ่อมแซมอุปกรณ์ที่เสียหายจากการใช้ของละเมิดลิขสิทธิ์ ซึ่งอาจจะต้องจ่ายแพงกว่าของมีลิขสิทธิ์ อีกทั้งต้องมีการลงโทษอย่างจริงจังกับผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ โดยปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัยอยู่เสมอ

1.2 ราคา (Price)

กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับเรื่องราคาเป็นอย่างมาก ดังนั้น ค่ายเพลงต่างๆ ควร

ที่จะให้ความสำคัญในเรื่องราคาหากจะผลิตแผ่นซีดีเพลงระบบเอ็มพี 3 ที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยสามารถตั้งราคาให้สูงกว่าแผ่นซีดีเพลงละเมิดลิขสิทธิ์ระบบเอ็มพี 3 เล็กน้อย เนื่องจากแผ่นซีดีเพลงระบบเอ็มพี 3 ที่มีคุณภาพถูกต้องตามกฎหมายนั้น ย่อมมีการรับประกันแผ่นทุกแผ่น และการอัดเสียงก็มีคุณภาพดีกว่าแผ่นเอ็มพี 3 ที่ละเมิดลิขสิทธิ์ โดยสามารถตั้งราคาจำหน่ายไว้ที่ 100-120 บาท (แผ่นเอ็มพี 3 ละเมิดลิขสิทธิ์ ราคา 50-100 บาท) หรืออาจให้ส่วนลดปริมาณแก่ผู้ที่ซื้อจำนวนมาก รวมถึงอาจมีการลดราคาสำหรับผู้เป็นสมาชิกกับค่ายเพลงต่างๆ

1.3 การปรับปรุงผลิตภัณฑ์และการส่งเสริมการตลาด (Promotion)

เจ้าของผลิตภัณฑ์ควรมีการศึกษาว่าผู้บริโภคมีความต้องการสินค้าในรูปแบบใด มีรสนิยมแบบไหน และต้องการอะไร เพื่อปรับปรุงสินค้าให้ผู้บริโภคมีความพึงพอใจที่จะเลือกซื้อสินค้าถูกลิขสิทธิ์มากขึ้น และควรมีการส่งเสริมการตลาดโฆษณาผ่านสื่อต่างๆ ที่ทำอยู่แล้วให้มากขึ้น รวมถึงการโฆษณาผ่านสื่อทางอินเทอร์เน็ต ควรเพิ่มความสำคัญ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังมีการรับรู้ข้อมูลแผ่นเอ็มพี 3 จากแหล่งต่างๆ ไม่มากนัก อีกทั้งควรมีการณรงค์ให้ซื้อของมีลิขสิทธิ์ ทั้งในเรื่องของคุณภาพราคา รูปแบบที่สวยงามของเทป และซีดีเพลง รวมถึงซีดีเพลงระบบเอ็มพี 3 และค่ายเทปเพลงควรมีการให้บริการพิเศษกับผู้ที่เป็นสมาชิก เพื่อเป็นจูงใจให้คนนิยมหันมาบริโภคซีดีเพลงที่ถูกลิขสิทธิ์เพิ่มมากขึ้น

1.4 ช่องทางจัดจำหน่าย (Place)

ค่ายเพลงควรผลิตแผ่นซีดีเพลงระบบเอ็มพี 3 และขายตามช่องทางจัดจำหน่ายที่มี

อยู่เดิม และขายผ่านร้านค้าที่ขายพวกเทปซีดีต่างๆ ตามห้างสรรพสินค้า และขายผ่าน IT Center เนื่องจากเป็นอุปกรณ์ที่ใช้กับคอมพิวเตอร์ เพราะปกติซีดีเพลงเอ็มพี3 และแผ่นซีดีเพลงละเมิดลิขสิทธิ์จะขาย ตามแผงลอยต่างๆ หรือตามทางเท้า ตามแหล่งชุมชน เช่น บริเวณรอบๆมหาวิทยาลัย ตามริมถนนบริเวณศูนย์การค้า และตามห้างสรรพสินค้า IT ต่างๆ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มักซื้อจากแหล่งนี้ เพราะต้องไปหาซื้อพวกอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ รวมถึงโน้ตบุ๊กเน็ตเป็นประจำ ซึ่งเป็นช่องทางที่สะดวกในการติดต่อกับผู้บริโภคโดยตรง และเป็น การช่วยเพิ่มความรู้สึกในการตัดสินใจที่จะเลือกซื้อซีดีเพลงที่ถูกลิขสิทธิ์

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษานี้ได้ทำการศึกษาเฉพาะกลุ่มนิสิต ระดับปริญญาตรีเท่านั้น ผู้ที่ทำวิจัยในครั้งต่อไป จึงควรทำการศึกษากับกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ เช่น เปลี่ยนกลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มมัธยม หรือกลุ่มคนทำงาน เป็นต้น เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่หลากหลาย ทำให้สามารถเห็นภาพรวมของคนในสังคมที่มีต่อเรื่องลิขสิทธิ์ได้ใกล้เคียงมากยิ่งขึ้น

2.2 เนื่องจากการศึกษานี้ศึกษาในเรื่องของความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ กับการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลง เท่านั้น การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการหาปัจจัยอย่างอื่นที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อซีดีเพลงอย่างอื่นเพิ่มขึ้นด้วย เช่น ปัจจัยทางด้านสังคม อาชีพของบุคคล และระดับการศึกษาอื่นๆนอกจากระดับปริญญาตรี เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมทรัพย์สินทางปัญญา. 2543. **พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 (ส่วนคดีลิขสิทธิ์)**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: กรมทรัพย์สินทางปัญญา.
- เซวงวิทย์ เฉลยยั่งยืน. 2549. **สาเหตุของการกระทำผิดในคดีละเมิดลิขสิทธิ์งานสิ่งบันทึกเสียงประเภท MP3 ศึกษากรณีผู้ต้องหาของกองบังคับการปราบปรามอาชญากรรมทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี**. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารงานยุติธรรม) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชาณณรงค์ ขนานนิต. 2543. **ปัญหาในการปราบปรามการกระทำผิดการละเมิดลิขสิทธิ์ : ศึกษาเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจในเขตกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. 2549. **คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ปนัดดา ดัชชานนท์. 2546. **การเปิดรับรู้อาวสาร ความรู้ และทัศนคติของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครที่มีต่อซีดีเพลงละเมิดลิขสิทธิ์**. ปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ปานศักดิ์ รังสิพราหมณกุล. 2545. **ขบวนการขโมยขายทำลายอนาคตกรณีศึกษาทัศนคติของคนไทยต่อการละเมิดลิขสิทธิ์เพลง**. กรุงเทพมหานคร: งานวิจัยของการอบรมในหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง วิทยาลัยการยุติธรรม สำนักงานศาลยุติธรรม.
- วาทีณี รจิตบุระกุล. 2539. **การคุ้มครองลิขสิทธิ์งานแพร่เสียงแพร่ภาพ**. นิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศักดิ์พงษ์ ผลาศรีโรจน์. 2543. **มาตรการคุ้มครองเจ้าของลิขสิทธิ์ในงานสิ่งบันทึกเสียงจากการละเมิดโดยเทคโนโลยีสมัยใหม่**. ปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขา นิติศาสตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- อรพรรณ พนัสพัฒนา. 2547. **คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- อรสา ลีลาทวิวุฒิ. 2539. **ปัญหากฎหมายลิขสิทธิ์ในอุตสาหกรรมดนตรี**. นิติศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กระบวนการผังเมืองกับการค้าปลีกค้าส่งข้ามชาติ Urban Planning and Global Trading.

*ผศ.ดร.ระหัตร์ โจนประดิษฐ์
Rahuth Rodjanapradied

บทคัดย่อ

ในขณะที่ศูนย์การค้าข้ามชาติเข้ามาสร้างปัญหา และกอบโกยผลประโยชน์ในประเทศไทยซึ่งแม้แต่ในหลายประเทศในเอเชียก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกันนั้น ปัจจุบันพบว่านอกจากจะมีการรวมตัวต่อต้านห้างต่างชาติดตามจังหวัดต่างๆทั่วประเทศแล้ว กลับมีประชาชนส่วนหนึ่งให้การสนับสนุนทั้งการแสดงความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์สื่อต่างๆ หรือการเขียนลงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเรียกร้องให้เห็นถึงการที่ประชาชนส่วนใหญ่ที่มีฐานะปานกลางและรายได้น้อยมีทางเลือกในการเลือกซื้อราคาถูกลงมีความสะดวกสบายจากห้างต่างชาติ และอ้างถึงร้านค้าของท้องถิ่นบางแห่งไม่ปรับปรุงคุณภาพสินค้าการบริการ รวมทั้งบางครั้งฉวยโอกาสขึ้นราคาสินค้าในร้านค้าของตน กรณีการค้าปลีกค้าส่งข้ามชาตินี้เป็นการรุกรานทางเศรษฐกิจจากต่างชาติ จึงควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกรณีการค้าส่งค้าปลีกต่างชาติ เช่นเดียวกับ กกด-การเลือกตั้งหรือ กกด-ตลาดหลักทรัพย์ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอาจประกอบด้วยกรรมการผังเมือง ธุรกิจและท้องถิ่นมาคุมแผนเพื่อนำไปใช้และแก้ปัญหาในพื้นที่ของตน เพราะจะสามารถปรับยุทธศาสตร์แบบ Dynamic Strategy ต่อแผนกลยุทธ์ของต่างชาติ แทนที่จะให้กฎหมายที่เป็นแม่บท Static Strategy และไม่ทันต่อการปรับตัวทางการค้าของต่างชาติที่แปรผันกับกฎหมายของไทยที่เชื่อมโยง โดยมีมาตรการลดย่อยที่แก้ปัญหาเฉพาะในพื้นที่เป็นยุทธศาสตร์หลัก และสามารถตรวจสอบกิจกรรมของกรรมการได้ อย่างไรก็ตามการให้อำนาจต่อคณะกรรมการท้องถิ่นในการปรับกลยุทธ์เพื่อต่อต้านห้างต่างชาตินั้น จะมีจุดอ่อนสำคัญที่การควบคุมการปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใสซื่อสัตย์สุจริต และเห็นแก่ประโยชน์ของชาติเป็นหลัก มิฉะนั้นจะกลายเป็นช่องว่างที่ทำให้ห้างต่างชาติร่วมมือกับคณะกรรมการ เข้ามำหนดกฎเกณฑ์ที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองมหาศาล

*อาจารย์ประจำภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
E-mail : Rahuth.r@chula.ac.th

ในขณะที่ศูนย์การค้าข้ามชาติเข้ามาสร้างปัญหา และกอบโกยผลประโยชน์ในประเทศไทย ซึ่งแม้แต่ในหลายประเทศในเอเชียก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกันนั้น ปัจจุบันพบว่านอกจากจะมีการรวมตัวต่อต้านห้างต่างชาติดังกล่าวตามจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศแล้ว กลับมีประชาชนส่วนหนึ่งให้การสนับสนุนทั้งการแสดงความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์สื่อต่างๆ หรือการเขียนลงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเรียกร้องให้เห็นถึงการที่ประชาชนส่วนใหญ่ที่มีฐานะปานกลาง และรายได้น้อย มีทางเลือกในการเลือกซื้อสินค้าที่มีความสะดวกสบายจากห้างต่างชาติ และอ้างถึงร้านค้าของท้องถิ่นบางแห่งไม่ปรับปรุงคุณภาพสินค้าการบริการ รวมทั้งบางครั้งฉวยโอกาสขึ้นราคาสินค้าในร้านค้าของตน

ในประเทศมาเลเซียห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ของประเทศสามห้างต่อต้านไม่ขายหนังสือแฮร์รี่พ็อตเตอร์เล่มสุดท้ายที่โด่งดังมาก เพราะห้างต่างชาติสองห้างลดราคาหนังสือต่ำมาก ในขณะที่เหตุการณ์เช่นนี้ยังไม่เกิดขึ้นในประเทศไทย ปัญหานี้สะท้อนให้เห็นถึงการที่ภาครัฐและภาคเอกชนไทยไม่แสดงข้อมูล ประเด็นการเสียผลประโยชน์มหาศาลของประเทศจากห้างต่างชาติในระยะยาว รวมทั้งไม่มีความชัดเจนในการแก้ปัญหาในระดับมหภาค แต่ให้ปิดการประชาชนรายได้น้อยช่วยแก้ปัญหาปลายเหตุ ซึ่งทำให้พวกเขาต้องรับภาระในการเพิ่มค่าครองชีพของครอบครัว ในปัจจุบันกฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ จะต้องนำมาใช้อย่างเข้มงวด ห้างค้าปลีกค้าส่งต่างชาติในต่างประเทศนั้นจะต้องสร้างกลางทุ่งนาที่ว่างเปล่าเพื่อลงทุนสาธารณูปโภคสาธารณูปการด้วยตนเอง ซึ่งผลลัพธ์กลับสามารถสร้างศูนย์กลางย่อยเป็นกลุ่มการพัฒนาประเทศโดยรวม แต่ในประเทศไทยนั้นห้างต่างชาติ

สามารถก่อสร้างกลางเมืองหลวงในที่ดินของส่วนราชการ ลดค่าใช้จ่ายการก่อสร้างสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ทำให้สามารถลดราคาสินค้าต่ำกว่าร้านค้าของไทยได้อีกด้วย เมื่อภาครัฐราชการละเลยห้างต่างชาติเช่นนี้แล้วจะให้ประชาชนเสียสละซื้อสินค้าราคาแพงเพื่อประเทศชาติได้อย่างไร

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของธุรกิจค้าปลีกสมัยใหม่คือ ภาวะเศรษฐกิจถดถอย รายได้ประชากรลดน้อยลง ทำให้แสวงหาของถูกคุณภาพปานกลาง ค้าปลีกขนาดใหญ่มีสินค้าหลากหลาย ราคาไม่แพง จึงเป็นที่นิยมของผู้บริโภค ประกอบกับวิถีชีวิต การดำรงชีวิต ค่านิยม พฤติกรรมผู้บริโภค คนไทยต้องการความสะดวกสบาย ระบบระบายอากาศที่เย็นฉ่ำ ที่จอดรถที่กว้างขวางมียามรักษาการณ์ ปริมาณสินค้าหลากหลายชนิด ประการสำคัญเป็น One Stop Shop สามารถตอบสนองความต้องการผู้บริโภคในสถานการณ์ปัจจุบันได้เป็นอย่างดีและครบถ้วน มีและเลือกใช้อุปกรณ์เครื่องมือที่ทันสมัย มีคุณภาพ มีจำนวนตามที่ต้องการ เช่น ระบบซอฟต์แวร์ด้านค้าปลีก ด้านการจัดเก็บสต็อกสินค้า เครื่องใช้สำนักงาน ยานพาหนะ ฯลฯ สามารถจัดการด้านการตลาดให้ต้นทุนจำหน่ายสินค้าของตนต่ำกว่าคู่แข่ง มีการบริหารจัดการสินค้าคงคลังได้ดีเยี่ยม สามารถบริหารจัดการสินค้าได้ดี มีการสำรองสินค้าในสต็อกน้อยวันลง โดยการนำระบบซอฟต์แวร์ที่ทันสมัยมาใช้ระหว่างสาขาและสำนักงานใหญ่และเชื่อมโยงกับระบบจัดส่งสินค้า ของ DC (Distribution Center) ได้ดี (TDRI: 2549)

นวัตกรรมสำคัญที่ห้างต่างชาตินำมาใช้ได้แก่ Cross Docking คือ ระบบการส่งซื้อรวมศูนย์มายังศูนย์กระจายสินค้า Distribution Center (DC) แล้วกระจายสินค้าไปยังสาขาทั่วประเทศด้วย

รถบรรทุกขนาดเล็ก วิธีนี้นอกจากจะประหยัดค่าขนส่งแล้วเพราะรถบรรทุกทุกเที่ยวมีระวางบรรทุกเต็มพิกัด ห้างยังสามารถซื้อสินค้าในราคาต่ำลง และสินค้าถูกส่งไปยังสาขาต่างๆภายในเวลาที่กำหนดได้ และระบบ EDI (Electronic Data Interchange) ซึ่งเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์ของร้านสาขากับ DC ของบริษัท และกับเครื่องคอมพิวเตอร์ของซัพพลายเออร์ภายในร้าน สินค้าทุกชิ้นที่จำหน่ายจะบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ ด้วยการใช้เครื่องอ่านเครื่องหมายบาร์โค้ดที่ติดอยู่กับสินค้า วิธีนี้ทำให้บริษัทมีข้อมูลยอดขายสินค้าแต่ละชนิด ระบบนี้ถูกเชื่อมโยงโดยการใช้ดาวเทียม ประโยชน์จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ ผู้

ค้าปลีกสามารถเติมสินค้าที่หมดในทุกสาขาได้ทันการณ์ เพราะห้างรู้ว่าในแต่ละวันสินค้าชนิดใดขายได้เท่าไร สามารถสั่งสินค้าที่ขาดได้ทันที และต้นทุนของการกระจายสินค้าของผู้ค้าปลีกที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จะต่ำกว่าคู่แข่งที่ไม่ได้ใช้เทคโนโลยีนี้ถึงร้อยละ 1.5-2 (The Economist 4 March 2005) ผู้ค้าปลีกสามารถตรวจสอบยอดสินค้าคงคลังได้ทุกวัน เมื่อรู้ว่าสินค้าตัวใดขายดีหรือขายไม่ดี ก็สามารถเลือกสั่งสินค้าเฉพาะที่ขายได้และสามารถเติมสินค้าที่ขาดได้รวดเร็ว ผู้ค้าปลีกจึงไม่จำเป็นต้องถือสินค้าคงคลังไว้มากๆ (ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์, 2547)

ภาพประกอบ ตลาด 100 ปี อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

สรุปปัญหาสภาพการค้าปลีกค้าส่งปัจจุบันมีดังต่อไปนี้คือ

- ห้างต่างชาติจะส่งผลเสียกับธุรกิจค้าปลีกค้าส่งของท้องถิ่น จะทำให้ชาวบ้านบริโภคเกินความจำเป็นต่อการครองชีพ ใช้กลยุทธ์ที่จะเสียภาษีให้น้อยที่สุด ทำให้มีการนำกำไรออกไปต่างประเทศ

จำนวนมาก แต่ร้านค้าในชุมชนจะนำกำไรมาหมุนเวียนในท้องถิ่นและมีการจ้างแรงงานในท้องถิ่น

- ห้างต่างชาติจะทำให้ชาวบ้านเป็นหนี้บัตรเครดิตมากขึ้นโดยการอำนวยความสะดวกในการจับจ่าย มีระบบชำระออนไลน์ที่ทันสมัย ให้แก่ผู้มีรายได้อัตโนมัติด้วยบริการบัตรเครดิตของห้างเอง

และเปิดรับการชำระด้วยบัตรเครดิตของทุกค่าย จะส่งผลให้ชาวบ้านเป็นหนี้บัตรเครดิตมากขึ้น

■ ห้างต่างชาติจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของชุมชนเช่นเดียวกับโรงงานอุตสาหกรรม การนำสินค้าจากศูนย์กระจายสินค้าส่วนกลางมาพร้อมกับหีบห่อ ซึ่งจะกลายเป็นขยะจำนวนมาก ทั้งย่อยสลายได้และย่อยสลายไม่ได้ และที่เป็นสารพิษอันตราย ซึ่งมีมากกว่าการค้ำตั้งเดิมในพื้นที่การกำจัดขยะต้องใช้งบประมาณเพิ่มมากขึ้น ห้างต่างชาติจะทำให้ตลาดและร้านค้าปลีกเจียบเหงา คนเที่ยวเดินในห้างเพราะมีแอร์เย็นสะดวกสบาย ตลาดท้องถิ่นมีขนาดไม่ได้ใหญ่โตนัก พอถูกแย่งสัดส่วนไปก็จะเหลือลูกค้าไม่คุ้มต่อการประกอบกิจการต้องเลิกกิจการไปในที่สุด

■ ห้างต่างชาติจะมีกลยุทธ์ในการลดแลก แจกแถม โฆษณาชวนเชื่อ ลดราคาเป็นบางรายการ บางโอกาส แต่กลับทำกำไรอย่างมหาศาลโดยการเอาเปรียบผู้ผลิต เกษตรกร ซัพพลายเออร์โดยการกดราคา คิดค่าแรกเข้าสินค้า คิดค่าวางสินค้า ค่าโฆษณาและค่าประกันสินค้าจากซัพพลายเออร์ ทำให้ต้นทุนของห้างต่ำกว่าราคาทุนตามความเป็นจริงในทางบัญชี จึงมีผลทำให้ผู้บริโภคมีความรู้สึกว่าราคาถูก ในขณะที่ระยะยาวจะนำไปสู่การผูกขาดตลาด ผู้บริโภคจะถูกเอารัดเอาเปรียบ ขัดต่อหลักการค้าเสรีอย่างเป็นธรรม

■ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นคาดว่าจะได้รับภาษีป้าย-ภาษีโรงเรือน จะจัดเก็บเฉพาะอาคารที่ประกอบธุรกิจ ซึ่งถ้าอาคารต่างชาติเพียงแห่งเดียวจะเสียภาษีโรงเรือนเท่ากับโกดังใหญ่หลังเดียวเท่านั้น แต่โรงเรือนร้านค้าทั้งตลาดนับรวมกันมากกว่า ถ้าภายหลังร้านค้าต้องเลิกกิจการไปมากๆ ก็อาจจะเก็บภาษีได้น้อยลงกว่าปัจจุบัน

■ ห้างต่างชาติตั้งเป็นรูปบริษัทจึงใช้เทคนิคทางบัญชี หรือช่องโหว่ของกฎหมายภาษีอากร ทำให้ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้หรือเสียก็จะเสียให้น้อยที่สุด ด้วยการจ้างนักกฎหมาย และนักบัญชีที่มีความสามารถสูง ขณะที่ผู้ประกอบการรายย่อยไม่สามารถใช้เทคนิคทางบัญชีหักค่าใช้จ่าย หรือใช้วิธีการทางบัญชีเพื่อไม่ต้องจ่ายภาษีได้

■ ในการเข้าลงทุนของห้างต่างชาติในเขตต่างจังหวัด แม้จะถูกต่อต้านจากกลุ่มผู้ค้าในท้องถิ่นช่วงสองสามปีที่ผ่านมา แต่บริษัทได้อาศัยความได้เปรียบและความเชี่ยวชาญทางกฎหมายจึงสามารถเปิดบริการได้มากมายทั่วประเทศ จนคนทั่วไปมีความรู้สึกว่าการหยุดยั้งห้างต่างชาตินั้นเป็นไปได้แล้ว (จากเวปบอร์ดระนองต่อต้านห้างต่างชาติ, 2550)

ภาพประกอบ การประท้วงห้างต่างชาติ ของตลาด 100 ปี อำเภอสามซึก จังหวัดสุพรรณบุรี

กฎหมายผังเมือง กับการค้าปลีกค้าส่งต่างชาติ

กฎหมายมีช่องโหว่อยู่มาก โดยเฉพาะ พ.ร.บ.ผังเมือง มาตรา 10 (2) กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล (อ.บ.ต.) สามารถประชุมออกข้อบัญญัติให้เปิดห้างขนาดใหญ่ได้ โดยส่งเรื่องขอความเห็นชอบต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อเสนอต่อสำนักควบคุมอาคารตรวจสอบพิจารณาใน 60 วัน และส่งให้รัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติภายใน 30 วัน การที่กฎหมายเปิดช่องให้การอนุญาตเปิดค้าปลีกขนาดใหญ่อยู่ในมือของบุคคลเพียงคนเดียวเป็นเรื่องที่อันตรายเป็นอย่างยิ่ง ปัจจุบันมีกฎหมาย 2 ฉบับที่ควบคุมกิจการค้าปลีกค้าส่งคือ

1. กฎกระทรวงตามกฎหมายควบคุมอาคาร ซึ่งจะใช้บังคับการก่อสร้างในเขตผังเมืองรวมและเขตเทศบาลที่อยู่ใกล้เคียง คือ ห้ามกิจการค้าปลีก-ค้าส่งหรือซูเปอร์สโตร์ก่อสร้างในพื้นที่เกินกว่า 1,000 ตารางเมตร ในเขตเมืองชั้นในและบริเวณโดยรอบ แต่ห้างต่างชาติอาศัยช่องว่างของกฎหมายที่เปิด

โอกาสให้ท้องถิ่น เช่น เทศบาล หรือ อ.บ.ต. ซึ่งเป็นหน่วยงานในท้องถิ่น สามารถที่จะออกเทศบัญญัติหรือข้อบังคับที่ขัดแย้งกับกฎกระทรวงฉบับนี้ได้ หากเป็นความต้องการของท้องถิ่น โดยมีห้างต่างชาติบางแห่งประสานงานผ่านทางผู้ปกครองท้องถิ่นที่ดูแลพื้นที่ เพื่อให้ใช้อำนาจออกเทศบัญญัติหรือข้อบังคับเพื่อจะขอเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขให้สามารถสร้างห้างต่างชาติได้ในพื้นที่เกิน 1,000 ตารางเมตร

2. ประกาศของกรมโยธาธิการและผังเมือง เรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ในการวางและจัดทำผังเมืองรวม ซึ่งออกมาตั้งแต่วันที่ 8 กันยายน 2546 โดยกำหนดให้สามารถก่อสร้างได้ในพื้นที่ 300-1,000 ตารางเมตร กรณีที่จะสร้างเกินพื้นที่ 1,000 ตารางเมตร จะต้องทำตามเงื่อนไขปลีกย่อยอีก 10 ข้อ ที่มีการกำหนดไว้ อาทิ การสร้างอาคารต้องอยู่ติดกับ

ถนน 4 เลน หรือการที่กำหนดว่าจะต้องมีเขตทางห่างจากถนนไม่น้อยกว่า 40 เมตร ฯลฯ ซึ่งเงื่อนไขเหล่านี้กลับไม่มีผลตามความมุ่งหวัง เนื่องจากธุรกิจขนาดใหญ่มีทุนเป็นกุญแจสำคัญ เพื่อจะสร้างให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ได้

การที่กฎหมายต่างๆ ไม่ถูกนำมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะอิทธิพลผลประโยชน์ต่างๆ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐในท้องถิ่น มีความเกรงใจอิทธิพลของกลุ่มทุนขนาดใหญ่ ขณะที่การรวมพลังของผู้ได้รับความเดือดร้อนในท้องถิ่นเพื่อสร้างแนวต้านไม่เข้มแข็งพอ พ.ร.บ.ผังเมืองใหม่มีการกำหนดเงื่อนไขการใช้พื้นที่ของแต่ละจังหวัด ซึ่งจะแตกต่างกันตามความต้องการของคนในพื้นที่ โดยเงื่อนไขที่กลุ่มค้าปลีกรายใหญ่เห็นว่าเป็นอุปสรรคมากที่สุดขณะนี้ คือ การกำหนดให้ค้าปลีกที่มีพื้นที่เกิน 1,000 ตารางเมตร ขึ้นไปอยู่ห่างเขตเมือง 15 กิโลเมตร แต่ในบางจังหวัดเห็นว่าเงื่อนไขดังกล่าวเป็นผลกระทบต่อการขยายตัวของเศรษฐกิจในจังหวัด ก็สามารถยกเลิกเงื่อนไขดังกล่าวได้ ด้วยเกรงว่าจะเป็อุปสรรคต่อการขยายค้าปลีกของคนไทยด้วยขณะนี้พบว่าค้าปลีกต่างชาติรายใหญ่ขยายสาขาได้ลำบากขึ้น จากกฎหมายผังเมืองใหม่ทำให้ไม่สามารถแรงซื้อที่ดิน และขออนุญาตก่อสร้างจากคณะกรรมการรายจังหวัดได้ ทำให้พบรูปแบบ ใหม่การทำธุรกิจใหม่ของค้าปลีกข้ามชาติ โดยเฉพาะกลุ่มดิสเคานต์สโตร์ ที่เข้าไปเป็นพันธมิตรกับค้าปลีกคนไทยในท้องถิ่น เพื่อลดกระแสต้านค้าปลีกต่างชาติ กฎหมายผังเมืองใหม่ไม่ได้ห้ามเฉพาะค้าปลีกข้ามชาติขยายสาขาเท่านั้นแต่ได้ห้ามค้าปลีกคนไทยด้วย นอกจากนี้ในพื้นที่ที่มีดิสเคานต์สโตร์รายใหญ่เปิดสาขาอยู่ก่อนแล้ว และรายใหม่ไม่สามารถเข้าไปขยายสาขาได้ ก็จะ

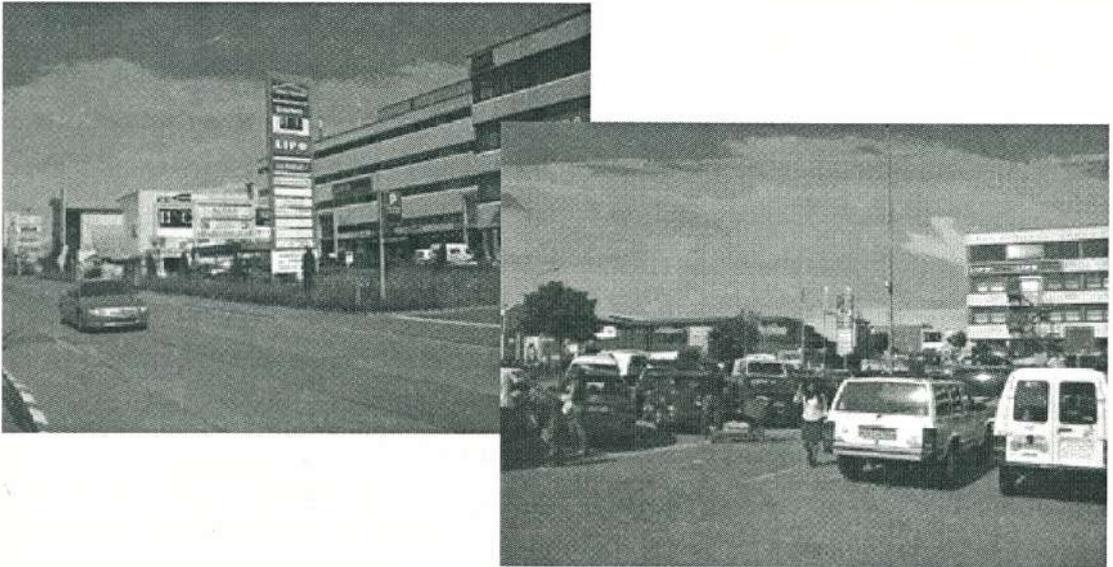
สร้างปัญหาในอนาคตได้เช่นกัน เนื่องจากไม่มีคู่แข่งชั้นในตลาด

ห้างต่างชาติแห่งหนึ่งได้รับผลกระทบจากกฎหมายผังเมืองมากที่สุด โดยเฉพาะเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับการห้ามเปิดค้าปลีกขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่ค้าปลีกตั้งแต่ 1,000 ตารางเมตรจะต้องตั้งอยู่นอกเมืองและอยู่นอกเขตผังเมืองรวม โดยมีระยะห่างจากเขตเทศบาลที่อยู่ในเขตผังเมืองรวมไปตามแนวถนนสายหลักไม่น้อยกว่า 15 กม. ซึ่งหากกฎหมายผังเมืองบังคับใช้ตามกฎหมายระเบียบที่กำหนดไว้จริง ห้างต่างชาติแห่งนั้นจะเสียโอกาสขยายสาขามากที่สุด เมื่อเทียบกับค้าปลีกรายอื่นๆ ที่ได้ขยายสาขาต่างจังหวัดก่อนไปแล้วหลายปี ส่วนพื้นที่ที่กฎหมายผังเมืองกำหนดให้ขยายสาขาในรัศมีห่างออกไป 15 กิโลเมตร เป็นพื้นที่ที่ไม่สามารถขยายธุรกิจได้ เนื่องจากอยู่ไกลจากตัวเมืองปริมาณลูกค้าในพื้นที่มีจำนวนน้อยการเดินทางลำบาก ในพื้นที่ห่างไกลจะทำให้ลูกค้ามีต้นทุนเพิ่มขึ้น ดังนั้นการไปเปิดสาขาในพื้นที่ห่างจากตัวเมืองจึงไม่คุ้มค่าการลงทุน แม้ว่าราคาที่ดินห่างตัวเมืองจะราคาถูกกว่าในเมืองก็ตาม

ส่วนห้างต่างชาติอีกแห่งหนึ่งได้วางตัวเองเป็นศูนย์ค้าส่งที่ให้บริการร้านค้าทั่วไป มาซื้อสินค้าไปขายต่อ ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องขยายสาขาในเมืองก็ได้ แต่การออกมาขยายสาขาห่างจากตัวเมืองในระยะห่างเกินไป จะทำให้ลูกค้ามีต้นทุนการเดินทางสูง ดังนั้นการสร้างกำไรต่อหน่วยจะลดลงไปด้วย ในส่วนดังกล่าวได้สร้างผลกระทบให้กับเจ้าของพื้นที่ค้าปลีกและร้านค้ารายย่อย ที่มีทางเลือกซื้อสินค้าจากค้าปลีกได้น้อยลง เพราะโดยปกติดิสเคานต์สโตร์จะขายสินค้าราคาแพงกว่าศูนย์ค้าส่งอยู่แล้ว กฎหมายผังเมืองใหม่ที่กำหนดระยะห่างจากเขตเมือง 15 กิโลเมตร ถือเป็นอุปสรรคขัดขวางการ

ขยายสาขาของห้างด้วยเช่นกัน เพราะหากการขยายสาขาที่ใช้งบประมาณสูงหากเห็นแล้วว่าสาขาดังกล่าวไม่สามารถทำกำไรได้ ก็ไม่มีเหตุผลที่ห้างต่างชาติแห่งนั้นจะขยายสาขาไป เนื่องจากอยู่ในตลาดหลักทรัพย์ฯ ดังนั้นจะต้องมีเหตุผลเพียงพอที่จะตอบคำถามกับผู้ถือหุ้นให้ได้ว่าทำไมต้องลงทุนในสาขาที่ไม่น่าจะสร้างกำไรได้ (ผู้จัดการรายวัน, 2 มิถุนายน 2549)

กลยุทธ์ Societal Marketing เพื่อลดกระแสการต่อต้านห้างต่างชาติในท้องถิ่น เช่น ตั้งมูลนิธิทุนการศึกษา เน้นจัดอบรมเพื่อสังคม ตั้งตู้รับบริจาค และช่วยโซวห่วย เป็นต้น (บิสิเนสไทย, 9 กันยายน 2549)

ภาพประกอบ กลุ่มห้างต่างชาติต้องรวมกันก่อสร้างในพื้นที่ห้างไกลชุมชน, Zurich Switzerland

ข้อเสนอแนะทางผังเมือง ทางกายภาพ และสังคมศาสตร์

การกำหนดด้านผังเมืองในต่างประเทศ มีหลักเกณฑ์ด้านการผังเมืองในเรื่องการค้าปลีกค้าส่งในประเทศที่พัฒนาแล้วทั่วโลกได้ใช้กันมานานแล้ว ซึ่งเป็นการกำหนดร้านค้า กิจกรรมค้าทุกประเภท ตัวอย่างเช่น

■ **ลอนดอนหรือนิวยอร์ค** ถ้าจะประกอบกิจการค้าปลีกทุกประเภทจะต้องไปที่ Town Hall หรือที่ทำการท้องถิ่นเพื่อแจ้งข้อมูลของกิจการและพื้นที่อย่างละเอียด ซึ่งเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นจะมีข้อมูลเป็นระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) แสดงพื้นที่ของเมืองในสเกลที่ละเอียดโดยจะบอกได้ว่ากิจการที่ขออนุญาตนั้นจะเกิดในพื้นที่ใดได้บ้าง มีขนาดไม่เกินเท่าใด

■ **ประเทศอังกฤษ** ในบางท้องที่ต้องมีการไหลตกลงคะแนนของประชาชนว่าเห็นควรวีให้มีร้านค้าปลีกค้าส่งขนาดใหญ่ตั้งอยู่ในเมืองหรือชุมชนหรือไม่ มีกฎหมายพีพีจี 6 เป็นแนวทางการออกกฎหมาย เพื่อควบคุมการขยายตัวของค้าปลีกขนาดใหญ่ และที่สำคัญต้องศึกษาผลกระทบต่อผู้ประกอบการรายเดิมอย่างจริงจัง

■ **ประเทศฝรั่งเศส** มีร้านค้าปลีกขนาดใหญ่และร้านค้าขายย่อยๆ มากมาย โดยนายกรัฐมนตรีของฝรั่งเศส นาย Monsier Raffarin ได้ใช้นโยบายที่ใช้ในการกำกับดูแลกิจการค้าปลีกในการหาเสียงเลือกตั้ง เรียกว่า Raffarin's Law เป็นกฎหมายที่ชัดเจนมากในหลักเกณฑ์ด้านการผังเมืองในเรื่องร้านค้าปลีกค้าส่ง มีกฎหมายต่อต้านการขายสินค้าต่ำกว่าทุน มีบทลงโทษค่อนข้างรุนแรง และการกำหนดการขออนุญาตก่อสร้างสำหรับห้างสรรพสินค้าพื้นที่เกิน 300 ตารางเมตร จากเดิมต้องใหญ่กว่า 1,500 ตารางเมตร

■ **ประเทศเกาหลีใต้** รัฐบาลจะเลือกเปิดเสรีแบบค่อยเป็นค่อยไป และเครือข่ายผู้ผลิตในประเทศ ก็มีความเข้มแข็งพอต่อสู้กับห้างต่างชาติได้ และเนื่องจากประเทศเกาหลีเป็นประเทศชาตินิยมรุนแรง ผู้บริโภคส่วนใหญ่มีความสำนึกต่อผลประโยชน์ของผู้ประกอบการท้องถิ่นโดยเฉพาะ อี-มาร์ท จึงยังคงรอดตลาดเหนือต่างชาติอย่างต่อเนื่อง

■ **ประเทศเวียดนาม** ซึ่งเร่งพัฒนาเศรษฐกิจปัจจุบันให้ทันสมัยยังรู้จักปกป้องการค้าของชุมชนและธุรกิจรายย่อย การเปิดรับการลงทุนใหม่ก็จะมีกฎกติกาสร้างภูมิคุ้มกันเศรษฐกิจชุมชนและการค้าดั้งเดิม ห้างต่างชาติแห่งแรกที่ฮานอย ก็เพิ่งได้เปิดเมื่อกลางปี 2549 และกำหนดให้อยู่ในย่านเมืองใหม่ที่มิใช่ชุมชนดั้งเดิม

■ **ประเทศญี่ปุ่น** รัฐบาลญี่ปุ่นมอบอำนาจการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การศึกษา การสาธารณสุข ตลอดจนกิจการตำรวจ ให้ท้องถิ่นปัจจุบันประเทศญี่ปุ่นเป็นประเทศที่วัยรุ่นคลั่งต่างชาติมาก เช่น การแต่งตัวและย้อมผมทองเป็นต้น ทำให้รัฐบาลไม่สามารถปล่อยให้ไปไปตามกลไกตลาดได้ รัฐบาลจึงเข้าแทรกแซงโดยให้เป็นอำนาจของรัฐบาลท้องถิ่น ปัจจุบันการค้าของโลกต้องเป็นตลาดเสรี (WTO) กลุ่มทุนจากประเทศต่างๆสามารถไปเปิดร้านค้าในประเทศไหนก็ได้ แต่รัฐบาลญี่ปุ่นสร้างกฎหมายที่ว่า ห้างต่างชาติจะเข้าไปตั้งในเขตเทศบาลใดต้องผ่านความเห็นชอบของสภาเทศบาลนั้นก่อน ตามกฎหมายการก่อสร้าง (Construction Law) และกฎหมายการจัดตั้งศูนย์การค้า (Shopping Center Law) สภาเทศบาลญี่ปุ่นจึงไม่อนุญาตให้ห้างต่างชาติเข้าไปตั้งในต่างจังหวัดได้เลย

รัฐบาลโดยกระทรวงพาณิชย์ เสนอตั้ง "บริษัท รวมค้าปลีกเข้มแข็ง จำกัด" ชื่อภาษาอังกฤษ Allied Retail Trade: ART เป็นหน่วยงานเอกชนดำเนินการโดยไม่แสวงหาผลกำไร เริ่มเปิดดำเนินการต้น ก.ย. 2545 มีหน้าที่หลักๆ อยู่ 2 ประการคือ ประการแรกการบริหารจัดการเพื่อให้ร้านค้าปลีกได้รับต้นทุนสินค้าที่ต่ำลง เพื่อไปต่อสู้กับค้าปลีกสมัยใหม่ และการพัฒนาร้านค้าปลีกดั้งเดิมให้มีศักยภาพในการแข่งขันมากขึ้น การพัฒนาร้านค้าที่แสดงออกมากก็คือ การเปลี่ยนรูปแบบของร้านโชวห่วยให้มีความทันสมัยมากขึ้น มีรูปแบบที่มีมาตรฐานเหมือนกัน ซึ่งช่วยทำให้การทำตลาดเพื่อส่งเสริมร้านเออาร์ที สามารถกระทำได้ง่ายขึ้น (ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์, 2547)

กรณีบริษัท รวมค้าปลีกเข้มแข็ง จำกัด Allied Retail Trade: ART นั้น พบว่า กรอบนโยบายดำเนินธุรกิจบริษัทเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการรายย่อย ให้อยู่รอดและเข้มแข็ง โดยใช้วิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่เข้ามาช่วยระบบการบริหารจัดการเพื่อให้ได้ต้นทุนที่ต่ำลงนั้น จะต้องได้รับการสนับสนุนเป็นรูปธรรมจากรัฐบาล เพราะบรรดาสมาชิกร้านค้าปลีกเองจะไม่สามารถระดมทุนมหาศาลต่อสู้กับห้างต่างชาติได้ และการเปลี่ยนรูปแบบของร้านโชห่วยให้มีความทันสมัยมากขึ้นนั้น เป็นการแก้ปัญหาปลายเหตุ เนื่องจากรูปแบบหน้าร้านค้าที่ดีขึ้นยังไม่เพียงพอต่อการตัดสินใจของประชาชน ในการเลือกซื้อของจากร้านค้ารายย่อยกับการเข้าในห้างสรรพสินค้าต่างชาติ ร้านโชห่วยท้องถิ่นเองก็ต้องเร่งพัฒนาตัวเอง ใช้ความได้เปรียบในการใกล้ชิดลูกค้าในท้องถิ่น สังเกตความต้องการ เพื่อเสนอสินค้าให้ตรงตามต้องการมากที่สุด ต้องให้บริการที่เป็นมิตรกับลูกค้า ขายสินค้าราคาไม่แพงเกินไป จนชาวบ้านติดภาพว่าขายของแพง จัดร้านให้สะอาดกสบาย สะอาดน่าเข้า และที่สำคัญควรจัดโปรโมชั่นตามโอกาสที่เหมาะสมบ้าง เช่น สินค้าบางอย่างที่มีต้นทุนไม่สูงมาก หรืออาจเป็นสินค้าที่ขายยาก ขายร่วมกับสินค้าที่มีกำไรมาก

กรณีการค้าปลีกค้าส่งข้ามชาตินี้เป็นการรุกรานทางเศรษฐกิจจากต่างชาติ จึงควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการเฉพาะกรณีการค้าส่งค้าปลีกต่างชาติ เช่นเดียวกับ กกต-การเลือกตั้งหรือ กสท-ตลาดหลักทรัพย์ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอาจประกอบด้วยกรรมการผังเมือง ธุรกิจและท้องถิ่นมาคุมแผนเพื่อนำไปใช้และแก้ปัญหาในพื้นที่ของตน เพราะจะสามารถปรับยุทธศาสตร์แบบ Dynamic

Strategy ต่อแผนกลยุทธ์ของต่างชาติ แทนที่จะให้กฎหมายที่เป็นแม่บท Static Strategy และไม่ทันต่อการปรับตัวทางการค้าของต่างชาติที่แปรผันกับกฎหมายของไทยที่เชื่อมโยงโดยมีมาตรการจบย่อยที่แก้ปัญหาเฉพาะในพื้นที่เป็นยุทธศาสตร์หลัก และสามารถตรวจสอบกิจกรรมของกรรมการได้อย่างไรก็ตามการให้อำนาจต่อคณะกรรมการท้องถิ่นในการปรับกลยุทธ์เพื่อต่อต้านห้างต่างชาติ นั้นจะมีจุดอ่อนสำคัญที่การควบคุมการปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใสซื่อสัตย์สุจริตและเห็นแก่ประโยชน์ของชาติเป็นหลัก มิฉะนั้นจะกลายเป็นช่องว่างที่ทำให้ห้างต่างชาติร่วมมือกับคณะกรรมการเข้ามากำหนดกฎเกณฑ์ที่เอื้อประโยชน์ต่อตนเองมหาศาล

การสร้างแบรนด์สินค้าหรือใช้แบรนด์สินค้าต่างชาติในการผลิต เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งของการค้าในตลาดโลก สินค้าเหล่านี้สามารถแข่งขันกับสินค้ามาตรฐานของประเทศต่างๆได้เป็นอย่างดี แต่การไม่มีแบรนด์ของไทยทำให้ประชาชนไม่มีทางเลือกที่จะซื้อสินค้าของไทย ยุทธศาสตร์การผลิตการค้าควรต้องปรับปรุงโดยยังคงใช้แบรนด์ต่างชาติในการส่งออกสินค้า ส่วนภายในประเทศเราสามารถสร้างสินค้าแบรนด์ไทยราคาประหยัดสำหรับคนไทย ประชาชนจะมีทางเลือกซื้อสินค้าไทยใช้สอยภายในประเทศ ต้องพัฒนาสินค้าประจำวันแบรนด์ไทยให้ประชาชนสามารถเลือกใช้ได้ เช่นสบู่ ยาสีฟัน จนถึงผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า ตู้เย็น โทรทัศน์ ในชื่อไทยอย่างชัดเจน ปัจจุบันประชาชนสับสนสินค้าไทยชื่อต่างชาติและสินค้าต่างชาติชื่อไทยเป็นต้น มีประชาชนไทยจำนวนมากต้องการใช้สินค้าไทยโดยใช้ของถูกและมีคุณภาพมาตรฐาน และมีความภูมิใจว่าได้ใช้ของไทยช่วยประเทศชาติทางอ้อมต่อไป อาจไม่ใช่ความผิดของผู้บริหารประเทศที่ไม่ให้

ความสำคัญกับการค้าข้ามชาติ ไม่ใช่ความผิดของผู้
 นำท้องถิ่นที่ต้องการรายได้เฉพาะหน้าเข้าหน่วยงาน
 ก่อน ไม่ใช่ความผิดของผู้ประกอบการไทยที่แสวง
 หากำไรจากการร่วมมือกับห้างต่างชาติ และไม่ใช่

ความผิดของประชาชนที่ต้องการซื้อสินค้าราคาถูก
 สะดวกสบาย แต่การละเลยหน้าที่ของตนคนละเล็ก
 คนละน้อยเหล่านี้อาจก่อให้เกิดความหายนะต่อ
 เศรษฐกิจของชาติในอนาคตก็เป็นได้

Bibliography

- BACON N. Edmund (1978) **Design of Cities**, Thames and Hudson, UK
- BENTLEY, Ian, et al (1985) **Responsive Environments: A Manual for Designers**,
 Oxford: Butterworth Architecture, UK
- DETR: Department of the Environment Transport and the Regions (1999) **Revision
 of Planning Policy Guidance Note 12: Development Plans**, Public
 consultation draft, UK
- SIMMONDS, Roger et. al (2000) **Global City Regions: Their Emerging Forms**,
 Spon Press, London, UK

ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ : บทสังเคราะห์นิยาม

Synthesizing Definition of the transparency of Government Organizations.

*บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ

Boonyou Khorpornprasert

บทคัดย่อ

ประเด็นเรื่องความโปร่งใส (Transparency) เป็นสิ่งสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่รัฐบาลพยายามผลักดันให้เกิดขึ้นในหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานทั่วประเทศ เพราะความโปร่งใสเป็นสิ่งที่แสดงถึงการปฏิบัติงานของภาครัฐที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา และเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่สังคมจะป้องกัน และรู้ถึงปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงได้อย่างสะดวก อย่างไรก็ตาม นิยามของ "ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ" แท้จริงแล้วมีความหมายอย่างไรกันแน่ ก็ยังเป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันอยู่ทั้งในทางวิชาการและในทางปฏิบัติการ ทั้งนี้ นิยามของคำว่า "ความโปร่งใส" นั้น กล่าวได้ว่าไม่มีนิยามที่ตายตัว หากแต่การให้คำนิยามของ "ความโปร่งใส" ขึ้นอยู่กับความเข้าใจหากแต่การให้คำนิยามของ "ความโปร่งใส" ขึ้นอยู่กับความเข้าใจของหน่วยงานที่นำไปใช้ รวมทั้งบริบทของสังคม วัฒนธรรม ซึ่งรวมไปถึงค่านิยม และวิถีชีวิต

ดังนั้น ในงานวิจัยเรื่อง "การประเมินผลเบื้องต้นมาตรฐานความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐในกรุงเทพมหานคร ภายใต้โครงการกำหนดมาตรฐานความโปร่งใสและเกณฑ์การประเมินของหน่วยงานภาครัฐ" จึงได้ทำการสังเคราะห์คำนิยามของความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ จากข้อมูลที่ได้จาก 3 ภาคส่วนด้วยกัน ได้แก่ 1) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้บริหารงานระดับสูงในหน่วยงานภาครัฐรวม 30 หน่วยงาน 2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้นำชุมชนในกรุงเทพมหานครจำนวน 56 ราย จาก 3 เขตคือ เขตดินแดง เขตวัฒนา และเขตลาดกระบัง และ 3) การสำรวจความคิดเห็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐจำนวน 496 ราย จาก 62 กรม

ผลการวิจัยผนวกกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถสังเคราะห์ คำนียามของความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐได้ดังนี้

"ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ หมายถึง การปฏิบัติงานหรือการกระทำ การใดๆ ของภาครัฐที่ปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผย เป็นธรรม และเสมอภาค สามารถตรวจสอบได้ ชี้แจงอธิบายได้เมื่อมีข้อสงสัย การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่า สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง บุคลากรของรัฐมีจิตสำนึกที่ดี มีจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ในขณะที่หน่วยงานก็มีการวางระบบป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบโดยชัดเจนมีประสิทธิภาพ มีการเตรียมพร้อมข้อมูลสำหรับบริการประชาชน และมีการวางระบบกลไก/ช่องทางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐได้อย่างมีข้อจำกัดน้อยที่สุด นอกจากนี้ มีการวางระบบการตรวจสอบที่น่าเชื่อถือ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของภาครัฐได้ และในประการสุดท้าย ผู้นำองค์กรของรัฐยึดถือความซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมในตนเอง"

รัฐบาลชุดที่มี พล.อ.สุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี มีแนวนโยบายที่จะพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดิน ให้เป็นไปตามหลัก 4 ป. ได้แก่ "โปร่งใส ประสิทธิภาพ เป็นธรรม และประหยัด" โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในประเด็นเกี่ยวกับความโปร่งใส (Transparency) เป็นเรื่องสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่รัฐบาลพยายามผลักดันให้เกิดขึ้น ในหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานทั่วประเทศ เพราะความโปร่งใส เป็นสิ่งหนึ่งที่แสดงถึงการปฏิบัติงานของภาครัฐที่เปิดเผยมองตรงไปตรงมา ซึ่งอัมมาร สยามวาลา (2547) กล่าวถึงความโปร่งใสว่า "เป็นเรื่องมีอยู่อย่างหนึ่งที่สังคมจะป้องกัน และรู้ถึงปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงได้อย่างสะดวก ซึ่งจำเป็นที่จะต้องวางกฎระเบียบ เพื่อให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจต้องเปิดเผยล่วงหน้า ถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจ รวมไปถึงกระบวนการตัดสินใจ และมาตรการที่จะวัดผลอันเกิดจากการตัดสินใจนั้นๆ แม้ว่าความไม่โปร่งใสจะไม่จำเป็นต้องเป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวง แต่สังคมอาจตั้งข้อสังเกตได้ว่า หากผู้มีอำนาจบิดพลิ้วไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้อง หรือ "ไม่โปร่งใส" ผู้ที่เจตนาที่จะฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือกำลังปกปิดพฤติกรรมดังกล่าว"

อย่างไรก็ตาม นิยามของ "ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ" แท้จริงแล้วมีความหมายอย่างไรกันแน่ ก็ยังเป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันอยู่ทั้งใน

ทางวิชาการและในทางปฏิบัติการ ทั้งนี้ นิยามของคำว่า "ความโปร่งใส" นั้น กล่าวได้ว่าไม่มีนิยามที่ตายตัว หากแต่การให้คำนิยามของ "ความโปร่งใส" ขึ้นอยู่กับความเข้าใจของหน่วยงานที่นำไปใช้ รวมทั้งบริบทของสังคม วัฒนธรรม ซึ่งรวมไปถึงค่านิยมและวิถีชีวิต ความโปร่งใส จึงเป็นปรากฏการณ์ที่แตกต่าง และหลากหลาย เพราะหน่วยงานในแต่ละแห่ง ในแต่ละสังคมล้วนมีวัฒนธรรมองค์กร ธรรมเนียมปฏิบัติ และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคม และของหน่วยงานที่แตกต่างกันออกไป ทั้งยังมีประเด็นเกี่ยวข้องที่ล้วนมีความหลากหลาย (องค์การเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย, 2544) เช่น Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) กล่าวไว้ในเอกสารรายงานเกี่ยวกับ "Public Management" เมื่อปี ค.ศ. 2002 ว่า "ความโปร่งใส" หมายถึง "การประกาศต่อสาธารณชนว่าได้มีการตัดสินใจที่เกี่ยวกับการควบคุมบริหาร (Regulatory Decisions) ไปจนถึงการลดละการปิดบังข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการ (Administrative Discretion) และการคอร์รัปชัน การจัดระเบียบระบบกฎหมายด้วยการระบุกฎหมายให้ชัดเจน และการนำไปใช้อย่างรอบด้าน การปรึกษา และรับคำแนะนำจากประชาชน การทำการประเมินผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงระบบการควบคุม

¹บทความนี้เรียบเรียงขึ้นจากส่วนหนึ่งของรายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง "การประเมินผลเบื้องต้นมาตรฐานความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐในกรุงเทพมหานคร ภายใต้โครงการกำหนดมาตรฐานความโปร่งใสและเกณฑ์การประเมินของหน่วยงานภาครัฐ" โดยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง คณะผู้วิจัยประกอบด้วย ทรงศิริ พันธุเสวี, บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ, พิชัย นิรมานสกุล, ชมพูนุท สวนกระต่าย และทรงยศ บัวเผื่อน เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2550
"อาจารย์ประจำภาควิชาการประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

บริหาร และการใช้วิธีการตัดสินใจ (Decision-making) ที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง" แต่ในขณะที่ Brewer's Political Science Dictionary ให้ความหมายเพียงสั้น ๆ ว่าเป็น "การเปิดเผยต่อสายตาของประชาชน" เท่านั้น ส่วนองค์การเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย (June, 2001) ให้ความหมายว่าหมายถึง "สถานะที่ชัดเจน ชัดแจ้ง ไม่คลุมเครือของการบริหารภาครัฐ ในการดำเนินธุรกรรมใดๆต่อสาธารณะอย่างมีเหตุผลและมีหลักเกณฑ์ โดยอาจแสดงในรูปแบบของระบบเอกสารที่ถูกต้องชัดเจน เช่น บันทึกการประชุม รายงาน การจดบันทึกต่างๆ ฯลฯ "

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า คำนิยามของ "ความโปร่งใส" มีความหลากหลายและแตกต่างกันออกไป ภายใต้บริบททางสังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งกรอบแนวคิดของบุคคลหรือกลุ่มที่กำหนดคำนิยามนั้น บทความนี้ จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะนำเสนอบทสังเคราะห์ของคำนิยามของความโปร่งใส (Transparency) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความหมายของความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม และการเมืองไทย ทั้งนี้ บทความสังเคราะห์ดังกล่าวนี้ เรียบเรียงขึ้นจากฐานข้อมูลที่เป็นผลงานวิจัย (research-based) เรื่อง "การประเมินผลเบื้องต้นมาตรฐานความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐในกรุงเทพมหานคร ภายใต้โครงการกำหนดมาตรฐานความโปร่งใสและเกณฑ์การประเมินของหน่วยงานภาครัฐ" ซึ่งดำเนินการโดยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้

เพื่อให้เกิดความชัดเจน และเข้าใจตรงกันเมื่อกล่าวถึง "ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ"

2. ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับนิยาม "ความโปร่งใส"

■ ความโปร่งใส" ในความหมายตามตัวอักษร หรือตามคำศัพท์นั้น พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546: 721) ได้ให้ความหมายไว้ว่า "โปร่งใส หมายถึง มีสมบัติที่แสงผ่านได้ และมองเห็นได้ตลอด" อย่างไรก็ตาม ความโปร่งใสที่กล่าวถึงในที่นี้เป็นการกล่าวถึงความหมายในเชิงการบริหารและการดำเนินงานของหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงานภาครัฐ ทั้งนี้ จากการศึกษาทบทวนเอกสาร (Literature Review) พบว่า มีผู้ให้คำนิยามของความโปร่งใสไว้มากมาย มีความหลากหลาย และแตกต่างกันออกไป ซึ่งขอหยิบยกมากล่าวไว้พอเป็นที่เข้าใจ ดังต่อไปนี้

■ Brewer's Political Science Dictionary (อ้างใน OECD, 2002) ให้ความหมายว่า "การเปิดเผยต่อสายตาของประชาชน"

■ Business consultancy (อ้างใน Price Waterhouse Coopers, 2001) ให้คำนิยามว่า "การมีอยู่ซึ่ง วิธีการปฏิบัติที่ชัดเจน แม่นยำ ง่ายต่อการเข้าใจ และเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง"

■ OECD Public Management (ในเอกสารการประชุม OECD, 2002) กล่าวว่า "ความโปร่งใส" มีความหมายที่หลากหลาย และแตกต่างกันไป ซึ่งขึ้นอยู่กับผู้ควบคุม (Regulators) กลุ่มต่างๆ แนวความคิดนั้นมีความหมายที่เริ่มตั้งแต่ การประกาศต่อสาธารณชนว่า ได้มีการตัดสินใจที่เกี่ยวกับการควบคุมบริหาร

(Regulatory Decisions) ไปจนถึงการลดละ การปิดบัง ข้อมูล เกี่ยวกับการจัดการ (Administrative Discretion) และคอร์ปชั่น การจัดระเบียบระบบกฎหมายด้วยการระบุงกฎหมาย ให้ชัดเจน และการนำไปใช้อย่างรอบด้าน การ ปรีกษา และรับคำแนะนำจากประชาชน การทำการ ประเมินผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงระบบการ ควบคุมบริหาร และการใช้วิธีการตัดสินใจ (Decision-making) ที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม อย่างเข้มแข็ง

■ International Monetary Fund (1998) ให้ความหมายว่า หมายถึง การเปิดเผยต่อ สาธารณชนเกี่ยวกับระบบโครงสร้าง (Structure) และหน้าที่ขอบเขตความรับผิดชอบ (Functions) ของรัฐบาล จุดมุ่งหมายของนโยบายการคลัง (Fiscal Policy) บัญชีภาครัฐ (Public Sector Accounts) และการคาดการณ์สถานะทางการคลัง (Fiscal Projections)

■ APEC Leader's Statement to Implement APEC Transparency Standards (October, 2002) กล่าวว่า ความ โปร่งใส คือ หลักการพื้นฐานที่อยู่เบื้องหลังการส่งเสริมความเสรีทางการค้า (Trade Liberalization) การส่งเสริมการค้า (Trade Facilitation) ด้วยเหตุว่า การกำจัดอุปสรรคทาง การค้า (Removals of Barriers to Trade) นั้น จะมีความหมายก็ต่อเมื่อประชาชนทราบว่า กฎหมาย ข้อบังคับ วิธีปฏิบัติ และข้อพิพาทษา เกี่ยวกับการบริหาร (Administrative Ruling) มีผล ต่อผลประโยชน์ของพวกเขาอย่างไร สามารถมีส่วนร่วม ในการพัฒนากฎเกณฑ์เหล่านี้ขึ้นมา และสามารถเรียกร้องให้มีการดูแล การนำไปใช้ภายใต้

ระบบกฎหมายในประเทศ (Domestic Law) ในระบบการเงินและการคลัง ความโปร่งใสทำให้ เกิดความมั่นใจว่ามีการตรวจสอบได้ และมีความ สุจริต (Integrity) ของธนาคารแห่งชาติ และ บริษัทการเงิน และจัดหาข้อมูลทางเศรษฐกิจ การ เงิน และตลาดเงินทุน (Capital Market) ให้ กับสาธารณชน

ทั้งนี้ Organization for Economic Co-operation and Development (OECD, 2003) ได้วิเคราะห์ และนำเสนอว่า ประเด็นสำคัญ ที่ต้องนำมาพิจารณาเกี่ยวกับคำว่า "ความโปร่งใส" ดังนี้

- ความซับซ้อนของนโยบายและการ เลือกผู้ฟัง นโยบายหลายนโยบายมักจะซับซ้อน และยากต่อความเข้าใจของบุคคลที่ไม่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน จึงทำให้ไม่โปร่งใส องค์กรเอกชน หลายองค์กร ได้ออกมาเรียกร้องให้มีการเขียน กฎหมาย และนโยบายในภาษาสามัญ (Plain Language Drafting) ยกเว้นในกรณีที่เสี่ยงไม่ ได้ หรือจำเป็นต้องใช้ศัพท์เฉพาะ

- การออกกฎหมายและความโปร่งใส ของการบริหาร (Administration) และการ บังคับใช้ (Enforcement) ความถูกต้องของ กฎหมาย มักขึ้นอยู่กับความ วัธีการบริหาร และ การบังคับใช้ ความสม่ำเสมอ และไม่เลือกปฏิบัติ ดังนั้นการออกกฎหมาย และการตีความกฎหมาย จึง มีผลอย่างมากต่อความโปร่งใส ชื่อเสียง และความ นำเชื่อถือ นโยบายที่ไม่มีบุคคลที่อยู่นอกรัฐบาลให้ ความเชื่อถือ และไม่มีการบังคับใช้อย่างจริงจัง ก็เท่ากับไม่มีใครเข้าใจและไร้ผล ซึ่งหมายถึงการไม่มี ความโปร่งใส

- สิทธิภายใต้ความโปร่งใส กิจกรรมภาครัฐมีผลกระทบต่อประชาชนทุกๆ คน ความโปร่งใส จึงต้องมีการหมุนเวียนของข้อมูลแบบสองทิศทาง (Two-way Information Flow) และกระจายอำนาจ ภายใต้กรอบความคิดความโปร่งใส บุคคลเหล่านี้ต้องมีอำนาจในการร้องเรียน ซึ่งทำให้ความเคารพสิทธิการเมือง สิทธิพลเมือง สิทธิทางสังคม และสิทธิด้านแรงงาน เป็นส่วนประกอบที่ขาดไม่ได้ของการเสริมสร้างความโปร่งใส

- บุคคลภายในและบุคคลภายนอก บุคคลที่อยู่ภายในระบบ อาจเป็นบุคคลที่อยู่ภายใต้กรอบของความโปร่งใสในภาครัฐ และสามารถนำสภาพความโปร่งใสมาใช้ เพื่อประโยชน์ส่วนตนได้ง่ายกว่าบุคคลภายนอก รัฐบาลจึงต้องใช้ความพยายามสื่อสารกับ "บุคคลภายนอก" เช่น นักลงทุนต่างประเทศมากกว่าการสื่อสารกับข้าราชการ ที่มีความเข้าใจในระบบมาก่อน เป็นต้น

อนึ่ง ในการส่งเสริมความโปร่งใส นั้น ไม่มีนโยบายใดที่ใช้ได้ในทุกโอกาส (One-size-fits-all policy) (OECD, 2003) แต่มีมาตรการหลักๆ ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่าช่วยส่งเสริมความโปร่งใส คือ

- 1) การจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายที่เป็นที่สนใจ ให้แก่กลุ่มที่ให้ความสนใจ หรือมีผลประโยชน์ (Interested Parties)
- 2) การมีขอบเขตของข้อปฏิบัติ ภายใต้ความโปร่งใสที่ชัดเจน (นโยบายเกี่ยวกับความปลอดภัยมักเป็นข้อยกเว้น)
- 3) การใช้กลไก เพื่อส่งเสริมการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของกลุ่มที่ให้ความสนใจ หรือมีส่วนได้ส่วนเสีย ให้สามารถเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย

ได้ โดยในยุคนี้มีอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือสำคัญในการกระจายข้อมูล

4) การจัดการการหมุนเวียนของข้อมูล ในระดับระหว่างประเทศ (มักจะใช้กับการค้ามากกว่าการเมือง)

5) การแจ้งการเปลี่ยนแปลงนโยบายล่วงหน้า และรับฟังความคิดเห็น จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

นิยามของ "ความโปร่งใส" และข้อพิจารณาดังกล่าวข้างต้น ส่วนใหญ่เป็นแนวคิดของนักวิชาการหรือองค์กรในต่างประเทศ และเมื่อกลับมาพิจารณาถึงนิยาม "ความโปร่งใส" ในทัศนะของนักวิชาการไทย หรือองค์กรในประเทศไทยก็พบว่า มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ซึ่งแตกต่างจากต่างประเทศบ้าง ทั้งนี้ ความหมายของความโปร่งใสในทัศนะของนักวิชาการและองค์กรในประเทศไทย มีดังต่อไปนี้

■ องค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย (June, 2001) ได้ให้ความหมายของความโปร่งใสไว้ว่า สถานะที่ชัดเจน ชัดแจ้ง ไม่คลุมเครือของการบริหารภาครัฐ ในการดำเนิน ธุรกิจหรือติดต่อสาธารณะ อย่างมีเหตุผล และมีหลักเกณฑ์ โดยอาจแสดงในรูปแบบของระบบเอกสารที่ถูกต้องชัดเจน เช่น บันทึกการประชุม รายงาน การจดบันทึกต่างๆ ฯลฯ

■ อัมมาร สยามวาลา (2547) ได้ให้ความหมายของความโปร่งใสว่า เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่สังคมจะป้องกัน และรู้ถึงปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงได้อย่างสะดวก ซึ่งจำเป็นที่จะต้องวางกฎระเบียบ เพื่อให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจต้องเปิดเผยล่วงหน้าถึงเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจ รวมไปถึงกระบวนการตัดสินใจ และมาตรการที่จะวัดผลอันเกิดจากการตัดสินใจนั้นๆ แม้ว่าความไม่โปร่งใส

จะไม่จำเป็นต้องเป็นการฉ้อราษฎร์บังหลวง แต่สังคมอาจตั้งข้อสังเกตได้ว่า หากผู้มีอำนาจบิดพลิ้วไม่ยอมเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้อง หรือ "ไม่โปร่งใส" ผู้ที่นั้นเจตนาที่จะฉ้อราษฎร์บังหลวงหรือกำลังปกปิดพฤติกรรมดังกล่าว

■ สถาบันพระปกเกล้า (2547:2-37)

กล่าวว่า ความโปร่งใสพอเทียบได้ว่ามีความหมายตรงกันข้ามกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยที่การทุจริตคอร์รัปชันให้ความหมายในเชิงลบ และมีความน่าสะพรึงกลัวแฝงอยู่ ความโปร่งใสเป็นคำศัพท์ที่ให้แง่บวกในเชิงบวกและให้ความหมายในเชิงสงบสุข ทั้งนี้ การทุจริตคอร์รัปชัน คือ พฤติกรรมที่เจ้าหน้าที่ของรัฐอาศัยอำนาจหน้าที่กระทำการใดๆ ในลักษณะซ่อนเร้น เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ส่วนตน ในทางตรงกันข้าม ความโปร่งใส หมายถึงพฤติกรรมที่รู้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการใดๆ เพื่อประโยชน์สาธารณะ

■ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร., 2547: 30) กล่าวถึงการดำเนินการให้มีความโปร่งใส นั้น หมายถึง การดำเนินงานและการตัดสินใจที่เปิดเผย เพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคคลในชาติ หลักความโปร่งใสจะเกิดขึ้นได้เมื่อส่วนราชการเปิดเผยข้อมูลทุกขั้นตอนในการปฏิบัติภารกิจ เพื่อให้ประชาชนรู้และเข้าใจได้ว่าส่วนราชการมีแนวทางหรือโครงการจะกระทำสิ่งใด วิธีดำเนินการแต่ละขั้นตอนมีอยู่อย่างไร การวิเคราะห์ข้อดีข้อเสียและแนวทางการตัดสินใจ รวมทั้งเหตุผลในการวินิจฉัยเป็นอย่างไร

3. ผลสรุปนิยามของ "ความโปร่งใส" จากสนามวิจัย

ในงานวิจัยเรื่อง "การประเมินผลเบื้องต้นมาตรฐานความโปร่งใสหน่วยงานภาครัฐในกรุงเทพ

มหานคร ภายใต้โครงการกำหนดมาตรฐานความโปร่งใสและเกณฑ์การประเมินของหน่วยงานภาครัฐ" ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของ "ความโปร่งใส" จากทัศนะของผู้ให้ข้อมูลจาก 3 ภาคส่วนด้วยกัน ตามลำดับและวิธีการ ดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารงานระดับสูงในหน่วยงานภาครัฐ ระดับกระทรวงทุกกระทรวง จำนวน 20 กระทรวง ผู้บริหารในรัฐวิสาหกิจ จำนวน 6 ราย และผู้บริหารในองค์กรประเภทอื่น ๆ ของรัฐอีก 4 ราย โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)
2. ผู้นำชุมชนในกรุงเทพมหานคร ในฐานะภาคประชาชน ผู้ใช้บริการของหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 56 ราย จาก 3 เขตคือ เขตดินแดง เขตวัฒนา และเขตลาดกระบัง โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)
3. ข้าราชการหรือพนักงานของรัฐในฐานะผู้ปฏิบัติงานภาครัฐ ระดับกรม จำนวน 62 กรม โดยวิธีการสำรวจด้วยแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 496 ราย

ทั้งนี้ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นความหมายของความโปร่งใส (ของหน่วยงานภาครัฐ) จากสนามวิจัยสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ทัศนะของผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงานภาครัฐ

- ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐโดยส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า "ความโปร่งใส" หมายถึง การประพฤติปฏิบัติที่เปิดเผย มีความเป็นธรรม ความเสมอภาค และสามารถตรวจสอบได้
- ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐจำนวนหนึ่ง มีความเห็นเพิ่มเติมว่า การให้ความหมายคำว่า "ความโปร่งใส" เพียงแค่เป็นการประพฤติปฏิบัติที่เปิดเผย

มีความเป็นธรรม ความเสมอภาค และสามารถตรวจสอบได้นั้น อาจยังไม่เพียงพอ ควรจะมีความหมายรวมไปถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่างๆ ของภาครัฐ และภาครัฐสามารถชี้แจงได้ เมื่อมีข้อสงสัยจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐ ต้องจัดให้มีช่องทางให้ประชาชนสามารถเข้าถึง ข้อมูลข่าวสารของภาครัฐได้อย่างมีข้อจำกัดน้อยที่สุด

- นอกจากนี้ ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐอีกส่วนหนึ่ง มีความเห็นเพิ่มเติมว่า ประเด็นสำคัญอีกประการหนึ่งที่ไม่ควรละเลย ซึ่งจะนำไปสู่ความโปร่งใสได้ คือ การมีจิตสำนึกของความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมและจริยธรรม ดังนั้นนิยามของ "ความ

โปร่งใส" จึงต้องครอบคลุมถึงประเด็นด้านจิตสำนึก ความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรมและจริยธรรมรวมเข้าไปด้วย

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว เห็นได้ชัดเจนว่า คำนิยามของความโปร่งใสไม่ได้จำกัดแค่การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร และการตรวจสอบได้เท่านั้น แต่ มุมมองเกี่ยวกับความหมายของความโปร่งใส ได้ขยายขอบเขตของแนวความคิดกว้างออกไปครอบคลุมถึงประเด็นอื่นๆ ดังนั้น เมื่อนำผลสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้น มาทำการสังเคราะห์ขึ้นเป็นคำนิยามของ "ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ" ภายใต้บริบทของสังคมและวัฒนธรรมไทย ได้ผลดังนี้

"ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ หมายถึง การดำเนินการหรือการปฏิบัติงานที่มีการกระทำอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผย สามารถตรวจสอบได้ และชี้แจงอธิบายได้เมื่อมีข้อสงสัย มีการวางระบบการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติอย่างเสมอภาค เป็นธรรม และมีจิตสำนึกของความซื่อสัตย์สุจริต สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ตลอดจนประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐได้อย่างมีข้อจำกัดน้อยที่สุด รวมทั้ง มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการ และการติดตามตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ"

ตารางที่ 2 : ตารางแมทริกซ์แสดงประเด็นความหมายของ "ความโปร่งใส" ในทัศนะของผู้แทนภาคประชาชน

หน่วยงาน หมวด	หมวด	เปิด เผย	ตรงไป ตรงมา/ ไม่มี วาระ ซ่อนเร้น	ตรวจสอบ ได้	ชี้แจง/ อธิบายได้ เมื่อมีข้อสงสัย	ตอบสนอง ตรงตาม ความ ต้องการ ประช.	ระบบ ป้องกัน ที่ดี	เป็นธรรม เสมอภาค	มีจิตสำนึก ซื่อสัตย์/ คุณธรรม	ประชาชน และผู้ เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วม	สร้างความ โปร่งใส ซึ่งกัน และกัน	เข้าถึงได้	ประสิทธิภาพ/ ประสิทธิผล	ถูกต้องตาม ระเบียบ
รัฐวิสาหกิจ														
1. กongsak		✓		✓					✓		✓			
2. การทำเรือฯ				✓					✓		✓	✓		
3. กฟน.							✓	✓		✓				✓
4. ททท.		✓	✓					✓	✓					
5. กทพ.		✓		✓			✓		✓					
6. กทช.				✓			✓		✓					
องค์กรอิสระอื่นๆ														
1. กทม.		✓	✓							✓		✓		
2. พอช.		✓								✓		✓		
3. รฟม.		✓							✓	✓				
4. ศคส.				✓					✓	✓				

2. ทักษะของผู้นำชุมชน

จากการประชุมสนทนากลุ่ม ผู้นำชุมชน เขตดินแดง ปรากฏว่า กลุ่มผู้นำชุมชนให้ความหมายของคำว่า "ความโปร่งใส" โดยสรุปได้ความว่า "การทำอะไรที่สามารถพิสูจน์ได้ ตรวจสอบได้ ตรงไปตรงมา ซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้ง ภาครัฐควรจะต้องให้ความสำคัญในเรื่อง การเตรียมความพร้อมของข้อมูล เพื่อสามารถบริการประชาชนได้ตลอดเวลา"

ส่วนผู้นำชุมชนเขตวัฒนา ได้ให้ความหมายของคำว่า "ความโปร่งใส" โดยสรุปภาพรวมได้ว่า ความโปร่งใสมีความหมายครอบคลุมประเด็นดังต่อไปนี้

- การทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ในสิ่งที่ทำ และมั่นใจว่าสิ่งนั้นมีความโปร่งใส และสะอาด
- การได้มีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในขั้นตอนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะด้านการจัดสรรงบประมาณ
- การทำงานของหน่วยงานภาครัฐที่ไม่มีการคอร์รัปชัน สามารถให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบได้
- การทำงานขององค์กรฯ หนึ่งในที่เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกตรวจสอบ หรือดูข้อมูลทั้งด้านวิธีการดำเนินการ และเอกสารที่สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน เพื่อให้ประชาชนที่สงสัยในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐมีความชัดเจน และประชาชนเกิดการยอมรับในการทำงานของหน่วยงานรัฐ
- รัฐต้องให้ข้อมูลทุกอย่างให้ประชาชนทราบ มีการให้ประชาชนสามารถตรวจสอบ และร้องเรียนสิทธิของตนเองได้ ในขณะเดียวกันต้องให้

ประชาชนมีส่วนร่วมและเข้าถึงข่าวสารข้อมูลของรัฐได้

และสุดท้ายผู้นำชุมชนเขตลาดกระบัง ได้เสนอว่า "ความโปร่งใส" ควรมีความหมายในลักษณะต่างๆ ดังนี้ คือ

- มีการตรวจสอบที่มีความน่าเชื่อถือ
 - มีการปฏิบัติงานตามหน้าที่ด้วยความมีสำนึกอย่างเต็มที่
 - มีการให้ข้อมูลและชี้แจงให้เกิดความเข้าใจต่อประชาชน คือ ต้องเปิดเผยข้อมูลและอธิบายให้เกิดความกระจ่างแจ้ง อีกทั้ง หน่วยงานราชการต้องลงพื้นที่เพื่อให้ตอบสนองความต้องการที่ชัดเจนของประชาชนด้วย
 - มีการวางแผน และขั้นตอนการทำงานอย่างมีแนวทางชัดเจน รวมทั้ง การกำหนดค่าใช้จ่าย ค่าธรรมเนียมต่างๆ โดยเฉพาะเรื่องงบประมาณต้องชัดเจนด้วย
 - การกระทำของเจ้าหน้าที่ต้องทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต
 - มีการใช้จ่ายงบประมาณให้คุ้มค่าเต็มเม็ดเต็มหน่วย และถึงประชาชนจริงๆ
 - การให้ความเสมอภาค โดยภาครัฐต้องให้ความยุติธรรมกับประชาชนอย่างเสมอภาค มีการให้บริการประชาชนโดยไม่เลือกปฏิบัติ และเป็นมาตรฐานเดียวกัน
 - ผู้บริหารซึ่งเป็นผู้บังคับการ ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริต มีคุณธรรมในตัวเองด้วย
- ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มผู้นำชุมชนทั้ง 3 เขต สามารถสรุปความหมายของความโปร่งใสในทัศนะของผู้นำชุมชนโดยภาพรวม ได้ดังนี้

"ความโปร่งใส หมายถึง การดำเนินงานของภาครัฐที่สามารถพิสูจน์ได้ ตรวจสอบได้ มีความตรงไปตรงมา ภายใต้การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกต่อหน้าที่ และให้บริการด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม มีการตรวจสอบที่น่าเชื่อถือ ทั้งนี้ ภาครัฐต้องมีการเตรียมพร้อมข้อมูลสำหรับการบริการประชาชน ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลและอธิบายให้ประชาชนเกิดความกระจ่างแจ้งชัดเจน มีการใช้ง่าย งบประมาณที่คุ้มค่า ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง ตลอดจนต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน การบริหารจัดการ และการตรวจสอบประเมินผลการดำเนินงานของรัฐได้ในทุกขั้นตอน และในประการสุดท้าย ผู้นำองค์กรภาครัฐ ต้องตั้งอยู่บนความซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมในตนเอง"

ตารางที่ 2 : ตารางแมทริกซ์แสดงประเด็นความหมายของ "ความโปร่งใส" ในทัศนะของผู้แทนภาคประชาชน

หน่วยงาน	พลวัต	กบิิตนหย	ตรงไปตรงมา/ไม่มีวาระซ่อนเร้น	ตรวจสอบได้	ชี้แจง/อธิบายได้เมื่อมีข้อสงสัย	ตอบสนองตรงตามความต้องการประชาชน	ระบบป้องกันที่ดี	เป็นธรรมเสมอภาค	มีจิตสำนึก/ซื่อสัตย์/อุทิศธรรม	ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม	สร้างความรู้ความเข้าใจซึ่งกันและกัน	เข้าถึงได้	ประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล	ถูกต้องตามระเบียบ
ชุมชน														
1.เขตคินเคง			√	√		√		√		√				
2.เขตวัฒนา		√				√		√	√	√				
3.เขตลาดกระบัง						√			√	√				

3. ทักษะของข้าราชการหรือพนักงานผู้ปฏิบัติงานภาครัฐ

ผลจากการสำรวจกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้าราชการ พนักงาน และเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดหน่วยงานระดับกรม จาก 62 หน่วย รวมทั้งสิ้น 496 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นหญิงซึ่งมีร้อยละ 66.3 โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีร้อยละ 58.7 และส่วนใหญ่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับ 7 มีอายุต่ำสุด 24 ปี และมีอายุสูงสุด 59 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย

(Mean) เท่ากับ 43.74 โดยมีอายุราชการต่ำสุด 3 เดือน สูงสุด 39 ปี อายุราชการเฉลี่ย 19.19 ปี ทั้งนี้ในด้านความหมายของความโปร่งใส นั้น กลุ่มตัวอย่างแสดงทัศนะว่าความโปร่งใสมีความหมายครอบคลุมประเด็นต่างๆ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3: จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นความหมาย ของคำว่า "ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ"

ประเด็นที่ครอบคลุมความหมายของความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ	ความถี่	ร้อยละ
1. สามารถตรวจสอบได้	461	92.9
2. ชี้แจง อธิบายได้เมื่อมีข้อสงสัย	398	80.2
3. เปิดเผยได้	380	76.6
4. การปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา	374	75.4
5. มีการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค	367	74.0
6. มีการวางระบบการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพ	312	62.9
7. ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐได้อย่างมีข้อจำกัดน้อยที่สุด	298	60.1
8. บุคลากรของหน่วยงานมีจิตสำนึกที่ดี	284	57.3
9. ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของภาครัฐ	272	54.8
10. ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง	204	41.1
11. ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของภาครัฐ	168	33.9
12. ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการของภาครัฐ	139	28.0

หมายเหตุ : 1) N = 496 2) ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 3 เมื่อให้กลุ่มตัวอย่างเลือกประเด็นที่คิดว่าควรเป็นส่วนหนึ่งของความหมายของคำว่า "ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ" พบว่าประเด็นที่กลุ่มตัวอย่างเลือกมาเป็นอันดับที่ 1 ได้แก่ "สามารถตรวจสอบได้" ซึ่งมีความถี่เท่ากับ 461 หรือคิดเป็นร้อยละ 92.9 รองลงมาอันดับที่ 2

ได้แก่ประเด็น "ชี้แจงอธิบายได้เมื่อมีข้อสงสัย" ซึ่งมีความถี่เท่ากับ 398 หรือคิดเป็นร้อยละ 80.2 ส่วนลำดับที่ 3 ได้แก่ประเด็น "เปิดเผยได้" ซึ่งมีความถี่เท่ากับ 380 หรือร้อยละ 76.6 ลำดับที่ 4 ได้แก่ประเด็น "การปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา" มีความถี่เท่ากับ 374 หรือร้อยละ 75.4 ลำดับที่ 5 ได้แก่

ประเด็น "มีการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค" ซึ่งมี 367 ความถี่หรือร้อยละ 74.0 ลำดับที่ 6 ได้แก่ประเด็น "มีการวางระบบการป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพ" ซึ่งมีผู้ตอบจำนวน 312 รายหรือร้อยละ 62.9 และลำดับที่ 7 ได้แก่ประเด็น "ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐได้อย่างมีข้อจำกัดน้อยที่สุด" ซึ่งมีความถี่เท่ากับ 298 หรือคิดเป็นร้อยละ 60.1

นอกเหนือจาก 7 ประเด็นที่กล่าวมาข้างต้น กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบน้อยกว่าร้อยละ 60 โดยที่ 3 ลำดับสุดท้ายมีกลุ่มตัวอย่างเลือกตอบน้อยกว่าร้อยละ 50 ซึ่งได้แก่ ประเด็น "ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการภาครัฐ" ซึ่งมีผู้ตอบเพียง 139 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.0 ประเด็น "ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของภาครัฐ" มีผู้เลือกตอบ 168 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.9 และประเด็น "ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง" มีผู้เลือกตอบ 204 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.1

ทั้งนี้ จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว หากจะนิยาม คำว่า "ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ" ในมุมมองของกลุ่มข้าราชการในสังกัดหน่วยงานของรัฐ โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ของความเป็น "มติเสียงส่วนใหญ่" ซึ่งนับเฉพาะประเด็นที่มีผู้เลือกตอบ หรือให้ความเห็นมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป พบว่าความหมายของความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐจะครอบคลุมคุณลักษณะ 9 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. สามารถตรวจสอบได้
2. ชี้แจง อธิบายได้เมื่อมีข้อสงสัย
3. เปิดเผยได้
4. การปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา

5. มีการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเสมอภาค

6. มีการวางระบบป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพ

7. ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐได้อย่างมีข้อจำกัดน้อยที่สุด

8. บุคลากรของหน่วยงานมีจิตสำนึกที่ดี

9. ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานของภาครัฐ

ดังนั้น จากคุณลักษณะทั้ง 9 มิติดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาประมวลและเรียบเรียงขึ้นเป็นคำนิยามของ "ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ" ในมุมมองของข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ในสังกัดหน่วยงานภาครัฐ ได้ดังนี้

"ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ" หมายถึง การปฏิบัติงานหรือการดำเนินงานของรัฐที่สามารถเปิดเผยและตรวจสอบได้ ชี้แจงอธิบายได้ เมื่อมีข้อสงสัยโดยที่การปฏิบัติงานใดๆ ของเจ้าหน้าที่รัฐนั้นกระทำการอย่างตรงไปตรงมาด้วยความ เป็นธรรมและเสมอภาค ภายใต้จิตสำนึกที่ดี มีคุณธรรมและจริยธรรมทางวิชาชีพ ในขณะที่เดียวกันหน่วยงานภาครัฐก็มีการวางระบบการป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของรัฐได้อย่างมีข้อจำกัดน้อยที่สุด และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของภาครัฐได้"

4. บทสังเคราะห์ : คำนิยาม "ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ" ในบริบทสังคมไทย

จากมุมมองทั้ง 3 ภาคส่วนดังกล่าวได้นำเสนอไว้ข้างต้น ได้แก่ มุมมองจากผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานภาครัฐ มุมมองของผู้นำชุมชน และมุมมอง

มองของข้าราชการและพนักงานของรัฐภาคปฏิบัติ เมื่อนำมาประมวลวิเคราะห์เชื่อมโยงประเด็นต่างๆ เข้าด้วยกัน แล้วทำการสังเคราะห์ในขั้นสุดท้าย สามารถสรุปเป็นค่านิยมใหม่ของ "ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ" ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรม การเมือง และระบบราชการไทย ได้ดังนี้

"ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ หมายถึง การปฏิบัติงานหรือการกระทำการใดๆ ของภาครัฐที่ปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผย เป็นธรรม และเสมอภาค สามารถตรวจสอบได้ ชี้แจงอธิบายได้เมื่อมีข้อสงสัย การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างคุ้มค่า สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง บุคลากรของรัฐมีจิตสำนึกที่ดี มีจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ ในขณะที่หน่วยงานก็มีการวางระบบป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบโดยชัดเจนมีประสิทธิภาพ มีการเตรียมพร้อม

ข้อมูลสำหรับบริการประชาชน และมีการวางระบบกลไก/ช่องทางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาครัฐได้อย่างมีข้อจำกัดน้อยที่สุด นอกจากนี้ มีการวางระบบการตรวจสอบที่น่าเชื่อถือ และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การบริหารจัดการ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานของภาครัฐได้ และในประการสุดท้าย ผู้นำองค์กรของรัฐยึดถือความซื่อสัตย์สุจริต และมีคุณธรรมในตนเอง"

นั่นคือนิยามของ "ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ" ภายใต้บริบททางสังคม วัฒนธรรม การเมืองและระบบราชการไทย ทั้งนี้ เมื่อทำการเปรียบเทียบการให้ค่านิยมของ "ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ" ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มดังกล่าวข้างต้น สามารถแสดงรายละเอียดตามแต่ละประเด็นได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

		ผู้นำองค์กรภาคีรัฐมีความซื่อสัตย์ สุจริตและมีคุณธรรม
		มีระบบการตรวจสอบที่น่าเชื่อถือ
		มีการเตรียมพร้อมข้อมูลสำหรับ บริการประชาชน
		มีการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า และเหมาะสม
	ตอบสนองความต้องการของ ประชาชนได้อย่างแท้จริง	ตอบสนองความต้องการของ ประชาชนได้อย่างแท้จริง
	ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและการบริหารงานภาครัฐ	ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบายและการบริหารงานภาครัฐ
ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลภาครัฐ	ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผลภาครัฐ	ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ติดตาม ประเมินผลภาครัฐ
บุคลากรมีจิตสำนึกที่ดี	บุคลากรมีจิตสำนึกที่ดี	บุคลากรมีจิตสำนึกที่ดี
ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ภาครัฐได้โดยมีข้อจำกัดน้อยที่สุด	ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ภาครัฐได้โดยมีข้อจำกัดน้อยที่สุด	ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ภาครัฐได้โดยมีข้อจำกัดน้อยที่สุด
วางระบบป้องกันการทุจริตประพฤติก มิชอบที่มีประสิทธิภาพ	วางระบบป้องกันการทุจริตประพฤติก มิชอบที่มีประสิทธิภาพ	วางระบบป้องกันการทุจริต ประพฤติกมิชอบที่มีประสิทธิภาพ
ปฏิบัติด้วยความเป็นธรรม/ เสมอภาค	ปฏิบัติด้วยความเป็นธรรม/ เสมอภาค	ปฏิบัติด้วยความเป็นธรรม/ เสมอภาค
ปฏิบัติงานตรงไปตรงมา	ปฏิบัติงานตรงไปตรงมา	ปฏิบัติงานตรงไปตรงมา
เปิดเผย	เปิดเผย	เปิดเผย
ชี้แจง/อธิบายได้เมื่อสงสัย	ชี้แจง/อธิบายได้เมื่อสงสัย	ชี้แจง/อธิบายได้เมื่อสงสัย
ตรวจสอบได้/พิสูจน์ได้	ตรวจสอบได้/พิสูจน์ได้	ตรวจสอบได้/พิสูจน์ได้

ผู้ปฏิบัติงานใน
หน่วยงานภาครัฐ

ผู้บริหารองค์กรภาครัฐ

ผู้นำชุมชน

แผนภาพที่ 1

แสดงเปรียบเทียบการให้ความหมายของความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐในมุมมองของ
ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐ ผู้บริหารองค์กรภาครัฐ และผู้นำชุมชนในกรุงเทพมหานคร

จากแผนภาพดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่าภาคประชาชน (ผู้นำชุมชน) ในฐานะผู้ใช้บริการของหน่วยงานภาครัฐให้นิยามเกี่ยวกับ "ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ" ที่มีขอบเขต หรือประเด็นองค์ประกอบที่ขยายกว้างออกไป มากกว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็บุคคลากรของหน่วยงานภาครัฐ ส่วนหนึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ประชาชนในฐานะผู้ใช้บริการของหน่วยงานภาครัฐย่อมมีคาดหวังสูงต่อการได้รับบริการต่างๆ จากรัฐ ตลอดจนต้องการเห็นการดำเนินงานของภาครัฐที่โปร่งใส ใสสะอาดปราศจากการทุจริตคอร์รัปชันมากกว่าบุคคลากรของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งเป็น "ผู้ปฏิบัติงาน" หรือ "ผู้ส่งมอบการบริการให้แก่ประชาชน" ด้วยเหตุนี้ มุมมองของภาคประชาชนเกี่ยวกับ "ความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ" จึงมีขอบเขตของคำนิยามที่ตีกรอบกว้างหรือครอบคลุมประเด็นที่มากกว่ามุมมองของบุคคลากรภาครัฐ

5. ความสงสัยท้าย

นิยามของความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐ ดังที่ได้สังเคราะห์ขึ้นจากการวิจัยภาคสนามผนวกกับการศึกษาทบทวนเอกสารตามที่ได้นำเสนอไว้ข้างต้นค่อนข้างครอบคลุมการปฏิบัติงานและการปฏิบัติตนของข้าราชการ หรือพนักงานของรัฐในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติงานภาครัฐที่ต้องเกี่ยวข้องและมีบทบาทหน้าที่ต่อประชาชน ต่อสังคม และประเทศชาติในด้านต่างๆ ตามภารกิจของแต่ละส่วนราชการ ดังนั้น ในทางปฏิบัติความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐจะเกิดขึ้นได้จริงหรือไม่ ประการใด ผู้บริหารที่ดี ข้าราชการหรือพนักงานผู้ปฏิบัติงานของรัฐที่ดี จะสามารถประพฤติปฏิบัติตนได้ครบถ้วนทุกประเด็นของความโปร่งใส ดังที่คำนิยามได้กล่าวไว้หรือไม่ก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจในการติดตาม สอดส่องดูบางที่ความโปร่งใสของหน่วยงานต่าง ๆ ในภาครัฐก็อาจมีระดับไม่เท่ากัน มีมากมีน้อย ลดหล่น และแตกต่างกันออกไปตามสภาพการณ์ และศักยภาพการบริหารจัดการของแต่ละหน่วยงาน และประการสำคัญคือ ขึ้นอยู่กับ "จิตสำนึก" ของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐแต่ละหน่วยงานว่า จะมี "จิตสำนึกแห่งความโปร่งใส" มากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

- เจริญ เจษฎาวัลย์. **การตรวจสอบภาครัฐ**. กรุงเทพฯ: พอติ. 2546.
- ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ. **วัดระดับการบริหารจัดการที่ดี**. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า. 2547.
- ถวิลวดี บุรีกุล และวันชัย วัฒนศัพท์. 2545. **การศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า. 2545.
- ทิพาวดี เมฆสวรรค์ และคณะ. **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2545 พร้อมคำอธิบายรายมาตรา และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พี.เอ.ลีฟวิ่ง จำกัด. 2546.
- ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์. **การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานระดับกรมหรือเทียบเท่าด้วยเทคนิคการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และการใช้ดัชนีชี้วัดความเสี่ยงต่อการทุจริตคอร์รัปชัน**. รายงานการวิจัยสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. กรุงเทพฯ. 2549.
- เอียรชัย เอี่ยมวรเมธ. **พจนานุกรมอังกฤษ-ไทย (ฉบับใหม่)**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น. 2537.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. **การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance) ในสังคมไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เด็อนตุลา. 2542.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์. 2546.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และคณะ. **ดัชนีคอร์รัปชันของไทย: การสร้างและการตรวจสอบความเชื่อถือได้**. รายงานการวิจัยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบแห่งชาติ. กรุงเทพฯ. 2543.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. **รายงานฉบับสมบูรณ์เรื่ององค์ความรู้ว่าด้วยการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ**. เสนอต่สำนักงาน ป.ป.ป.2539.
- พีเอแอลโซซิเอสคอลลชันดีง. **แนวทางการจัดทำตัวชี้วัดผลการดำเนินงานขององค์การมหาชน**. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ก.พ. 2545.
- วุฒิพงษ์ เพ็ญจริยวัฒน์. **การป้องกันการทุจริตยุคใหม่**. บทอภิปรายในการสัมมนาคณะกรรมการ ป.ป.ช. และผู้บริหารระดับสูงของสำนักงาน ป.ป.ช. ณ โรงแรมมณเฑียร พัทยา จังหวัดชลบุรี วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2545.
- สถาบันพระปกเกล้า. **วัดระดับการบริหารจัดการที่ดี**. พิมพ์ครั้งที่ 1. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า, 2547.
- โสภารัตน์ จารุสมบัติ และคณะ. **โครงการวิจัยเพื่อบูรณาการ โครงการศึกษาวิจัยการทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานราชการไทย**. รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยและให้คำปรึกษาแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (TU-RAC). 2548.
- องค์กรเพื่อความโปร่งใสในประเทศไทย. **Transparency Thailand Newsletter**. June 2001.
- อัมมาร สยามวาลา. **ศัพท์แสวงด้วยคอร์รัปชัน**. เอกสารเผยแพร่ในการประชุมติดตามนโยบายรัฐบาล "4 ปี ประเทศไทย" และเนื่องในวันต่อต้านคอร์รัปชันแห่งสหประชาชาติ. 9 ธ.ค. 2547. โรงแรมวินเซอร์สวิตซ์ กรุงเทพมหานคร. 2547.

บรรณานุกรม (ต่อ)
ภาษาอังกฤษ

- Bellver, A. and Kaufman, D. 2005. Transparenting Transparency [On-line].
 - Available: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=808664
- Schacter, M. When Accountability Fails: A Framework for Diagnosis and Action. Policy Brief No. 9, May 2000.
- Institute on Governance. Ackerman, J. M. 2005. "Social Accountability for the Public Sector: A Conceptual Discussion". A Paper Presented in the Workshop on "Social Accountability" .Bangkok, Thailand. March 2005.
- Islam, R. Do more transparent Governments govern better?, Policy Research Working Paper 3007, World Bank. 2003.
- Kaufmann, D., and Kraay, A. Growth without Governance. Policy Research Working Paper 2928, World Bank. 2002.
- Mendel, T. Freedom of Information: A Comparative Legal Survey. UNESCO, 2004.
- OECD. Public Sector Transparency and International Investment Policy. Committee on International Investment and Multinational Enterprises at its meeting on 9-11 April 2003.
- Schedler, A. Restraining the State: Conflicts and Agents of Accountability. In Schedler, A. Diamond, L. and Plattner, M. F. (eds.). The Self-Restraining State: Power and Accountability in New Democracies. 1999.
- Sen, A. Development as Freedom. New York. Alfred A. Knopf. 1999.

Wastewater management systems of Thailand (laws and regulations)

ระบบการจัดการน้ำเสียของประเทศไทย (กฎหมายและข้อกำหนด)

*อาทร จิตสุนทรชัยกุล
Arthorn Jitsoonthornchaikul

Abstract

In Thailand, a number of different agencies regulate different aspects of wastewater management under a variety of laws and regulations. To an outsider it is a bewildering system, and it has been criticized for its lack of coherence and coordination. At the national level, regulatory and enforcement responsibility is principally shared by the National Environment Board, Ministry of National Resources and Environment, Ministry of Industry, and Ministry of Public Health. These various institutions derive their authority from a variety of environmental laws, such as the Enhancement and Conservation of National Environmental Quality Act, Factory Act, Public Health Act. There is no integrated legal framework for wastewater management, and a coordinated set of regulations has not been developed. In fact, different regulatory institutions have different views of wastewater management system. The paper aims to integrate wastewater management system and legislation in Thailand for oversea investors and researchers who are interested in wastewater management system in Thailand.

*อาจารย์ประจำสาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
E-mail: j_arthorn@hotmail.com

บทคัดย่อ

ประเทศไทยมีกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหา น้ำเสียเป็นจำนวนมาก ประกอบกับภาครัฐบาลมีการกระจายภาระหน้าที่ในการจัดการ แก้ปัญหาน้ำเสียให้หลายหน่วยงานดูแล ซึ่งแต่ละหน่วยงานต่างมีมุมมองและเป้าหมาย ที่แตกต่างกันไป ความหลากหลายนี้ทำให้ผู้ที่ไม่มี ความชำนาญเกิดความสับสนและ ทำให้ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ดังกล่าว ซึ่งหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการปัญหาน้ำเสียของประเทศไทย ประกอบด้วย คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงสาธารณสุข หน่วยงานต่างๆ นี้ต่างออกข้อกำหนดของตนเพื่อใช้ในการจัดการปัญหาน้ำเสีย เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พระราชบัญญัติสาธารณสุข นอกจากการมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำนวนมากแล้วยังพบว่าหน่วยงานต่างๆ ยังขาดการประสานงาน และ กฎข้อบังคับต่างๆ ยังไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั้งหมด ทำให้ยากต่อการศึกษา บทความนี้จึงทำการรวบรวมระบบการจัดการน้ำเสียและกฎระเบียบข้อบังคับที่สำคัญ เพื่อให้ทันลงทุนและนักวิจัยชาวต่างชาติที่สนใจระบบการจัดการน้ำเสียของประเทศไทยได้ทำการศึกษา

Background of Thailand's Framework for Water Quality Management

In the past three decades, the Thailand economy has growth rapidly, yielding significant benefit to the country and its people. On the other hand, an economic growth has led to an imbalance in infrastructure, income disparities as well as deterioration of natural and physical resources and environmental quality. An expansion of economic development, industrial activities in

particular, has resulted in serious pollution problems such as contaminated rivers and coastal waters. Industrial waste and rapid urbanisation also contributes to water pollution problems, since water pollution is caused mainly from domestic waste and toxic waste is from industrial activities. This has resulted in serious adverse effects on major rivers, especially the Chao Phraya and Thachin Rivers, which have deteriorated below acceptable levels of pollution (see Table 1).

Source: National Statistical Office, 2004

Rivers	1998	1999	2000	2001	2002
A. Chao Phaya river					
- Dissolved Oxygen (DO)(mg/l)(?2)	1.0	1.8	2.0	NA	NA
- Biochemical Oxygen Demand (BOD) (mg/l) (?4.0)	2.8	3.3	2.6	NA	NA
- Total Coliform Bacteria (TCB) (MPN/100ml) (-)	14,500	44,156	63,000	NA	NA
B. Thachin river					
- Dissolved Oxygen (DO)(mg/l)(?2)	1.3	1.0	1.0	NA	NA
- Biochemical Oxygen Demand (BOD) (mg/l) (?4.0)	2.0	4.1	4.0	NA	NA
- Total Coliform Bacteria (TCB)(MPN/100ml) (-)	2,400	97,846	100,000	NA	NA
C. Bang Pakong river					
- Dissolved Oxygen (DO)(mg/l)(?2)	4.7	4.8	3.9	NA	NA
- Biochemical Oxygen Demand (BOD) (mg/l) (?4.0)	0.9	1.6	1.7	NA	NA
- Total Coliform Bacteria (TCB) (MPN/100ml) (-)	195	8,945	6,200	NA	NA

Source: National Statistical Office, 2004

The framework which governs management of environmental quality in Thailand, consists of five policy documents – the National Economic and Social Development Plan (NESDP); the Enhancement and Conservation of the National Environmental Quality Act, 1992 (EQA, 1992); the Factory Act 1992; Industrial Estate Authority of Thailand Act 1996; and Public Health Act 1992.

Whether implementation of the Acts and Plans is effective depends mainly on the structure of the Thai administration as mentioned above and provision of policy measures to deal with an environmental pollution. Since 1992, the fundamental role of the government has generally shifted from "controller and regulator" to "supporters, promoters, and facilitator" of development.

In this paper, the Thai framework for river water quality management system is outlined and analyzed into three parts. The first part deals with sustainable development of natural resources including quality of river water. The second part deals with three stages in the planning process provided by the Thai framework - pre-implementation, implementation, and post-implementation stages. The pre-implementation stage consists of planning at national and local levels. The implementation stages consists of measures employed or provided as a guideline in implementing plan in order to cope with river water pollution. Typical measures include the regulatory approach (e.g. permit system, water quality standards, effluent standards), zoning, economic instruments, and other measures. The Post-implementation stage comprises of monitoring and enforcement systems.

Sustainable Development of Water Resources

Sustainable development is not explicitly expressed as an individual objective in the Acts of the Thai framework, except in the objectives of

the Ministry of Natural Resources and Environment (MONRE), and the National Economic and Social Development Plan, which are to increase attention to income distribution and protection of the environment to ensure sustainability of future development. However, in defence of the framework some clues about the importance of achieving sustainable development are provided by the framework, because objectives and aims of the principle Acts and plans reflect the criteria for sustainable development identified by the International Conference on Water and Environment (ICWE). ICWE lists four principle criteria to determine sustainable development.

Criteria One "to conserve and enhance the resource base" is expressed in the purpose of the EQA, 1992 in that the government wishes to enhance and conserve national environmental quality by promoting the public and NGOs to get involved in enhancement and conservation of environmental quality.

Criteria Two is "to take into consideration the need of present and future generations". It is clearly specified in two of the objectives for the development of human resources, quality of life and environment of the NESDP

as to reduce negative impacts on the quality of life from environmental degradation caused by rapid urbanization, industrialization, and deterioration of natural resources.

Criteria Three is "to integrate environmental and economics in decision-making process at all levels of administration". One of the purposes of enactment of the EQA, 1992 is to promote co-ordination and co-operation among government agencies, state enterprises and local governments in order to enhance and conserve environmental quality. It is not exactly aimed at integrating environmental and economic considerations into decision-making process.

Criteria Four, which is "to analyze the whole water resource cycle" from upstream freshwater to coastal water is implicit expressed in the Thai framework expect in the tourist destination where severe pollution occurred. The NESDP provides targets for environmental development for better quality of life by reducing BOD loadings discharges into coastal areas and tourist destinations such Phuket, Pattaya.

Therefore, it seems that the Thai framework does not provide a clear, integrated framework to achieve

sustainable development of water resources based on four criteria. Although, it implicitly includes similar general objectives.

Pre-Implementation Stage- Planning Process

This stage consists of general process of planning and understanding the appropriate level of planning. The first part deals with initial phase of the planning process where programs are developed. Strategic environmental assessment provides at this stage a tool to assess policies, plans, and programs. The subsequent part deals with planning at three different levels - national, regional, and local, since details in plans may differ slightly at each level. The National Economic and Social Development Board, MONRE, and other government agencies respond to the national level plans. At the provincial level, some provinces are required to prepare the plan while some provinces may volunteer for the provincial action plans. Provincial level plan is the responsibility of all the government agencies as stated by the NESDP and the EQA, 1992. There is no regional plan in the Thailand's water quality

management. Planning at local level in Thailand mainly applies to the jurisdiction area of provinces and localities established in the National Public Administration Act 1991. Planning at this level is the responsibility of the governor of each province. Some areas may be designated as environmentally protected areas according to section 43, section 59 concerns pollution control, and the responsibility for the plan is in section 37 of the EQA, 1992. However, if the province fails to get the approval of an action plan such as Changwat (Province) Action Plan (CAP), then MONRE has to prepare a plan under the Prime Minister's order. In any province where no locality is designated the governor may also prepare a CAP within the national framework of, and in conformity with, the requirement of the EQA.

It is compulsory to formulate an action plan for environmental quality management at the local level for any area designated as an environmentally protected area according to section 43, or as a pollution control area according to section 59. While any province in which no locality is designated as mentioned above may also prepare a CAP. Public participation is not explicitly provided for in the Thai framework for water

resource management. Pressure groups exist and campaign for improvements informally. These campaigns may lobby at provincial or national level.

Implementation Stage

the plan has been implemented, Thai framework provides for various types of policy instruments to be employed. These are mostly regulatory techniques, economic instruments, and other measures.

Regulation Approach

There are many types of regulatory measures that are provided for by the Thai framework. These measures are a permit system, water quality standards, and effluent standards. Water quality standards and effluent standards are well developed by the Thai system, while a permit system is not well developed.

The permit system for discharging wastewater into the environment in Thailand is governed by the Factory Act, 1992 and the Public Health Act, 1992. Water quality standards and effluent standards in Thailand are controlled by the EQA. Freshwater in Thailand is classified into five classes depending on purpose of water use such as human consumption, fisheries, industrial uses.

Moreover, the Chao Phraya River, Thachin River, Bangprakong River, and Maklong River all have an individual range of classification. Different sections of rivers may be classified based on

different uses as mentioned above. The standards of the river water quality in all major Thai rivers are show in Table 2. The standards of surface water quality are set with most precise, technical and

River	Control areas (Km. From river mouth)	Water quality classification	Remarks
ChaoPhraya	7-62	Class 4	From river mouth to Ban Sang, Prachinburi Province. From Ban Sang, Prachinburi to Muang Nakornnayok From Ban Sang, Prachinburi to Muang Prachinburi
	62-142	Class 3	
	142-379	Class 2	
Thachin	0-82	Class 4	
	82-202	Class 3	
	202-325	Class 2	
Maklong	0-140	Class 3	
Bangpakong	0-122	Class 3	
Nakornnayok	0-77	Class 3	
Prachinburi	0-62	Class 2	

quantitative terms, except colour, odour, and taste; or the temperature of the water.

1) conservation, not necessary pass though water treatment processes require only ordinary process for pathogenic destruction

2) ecosystem conservation where basic organisms can breed naturally Class

2 = Very clean fresh surface water resources used for:

1) consumption which requires ordinary water treatment processes before use

2) aquatic organism of conservation

3) fisheries

4) recreation

Class 3 = Medium clean fresh surface water resources used for:

1) consumption, but passing through an ordinary treatment process before using

2) agriculture

Class 4 = Fairly clean fresh surface water resources used for:

1) consumption, but require special water treatment process before use

2) industry

Class 5 = The resources which are not classified in Class 1-4 and used for navigation

Source: Notification of the Ministry of Science, Technology and Environment, 1994

Economic Instruments

Since the Seventh National Economic and Social Development Plan (1991 - 1996), the Thai government imposed and enforced the Polluter-Pays principle to ensure that polluters are responsible for polluting the environment. There are two main types of economic instruments, charges and financial assistance, provided for in the Thai framework. The framework allows

charges to be applied as administrative charges or user charges, while the NESDP provides a guideline for the government to levy effluent charges on agricultural and industrial activities.

Administrative charges are set at both central and local levels of government. The Factory Act; section 43 mentions that annual administrative charges are levied on factory businesses in group two and group three types of factories. Public Health Act: section 63 allows a local authority to determine administrative charges as appropriate but it may exceed the rates fixed in the Public Health Ministerial Rules for administrative charges. The revenues rising from the charge can be used as an income for that authority.

On the other hand, user charges are specified in the EQA: section 88 that the national organization - the National Environmental Board may fix the rate of service fee for central wastewater treatment facilities by the EQA. These user charges can be levied on polluters who discharge wastewater to the central wastewater treatment plant in the pollution control areas, or to that locality being served by the facilities. The user charges can be varied as appropriate.

However, domestic households, in particular, can be classified as small-scale users, which is exempt from the payment of charges. At the local level, the National Plan provides that the local authority can manage user charges for the central wastewater treatment plant in an independent manner, which means decentralization of the management system towards local government and also the Polluter-Pays principle can be imposed.

Financial assistance in Thailand is mainly provided for developing wastewater treatment facilities both in forms of grants for the public facility and loans for a local authority or state enterprise, which can make its own profit by building a treatment facility and charging users. The EQA provides that grants may be given to a government agency or local authority for investment in and operation of the central wastewater treatment plants. This type of grant requested by the local authority should be specified in the Changwat Action Plan. Moreover, grants may be provided for NGOs in order to support environmental management in local area in which community has participated and there is an urgent need to enhance and conserve environmental quality.

Loans may be provided to local authorities or state enterprises for making available wastewater treatment facilities and private sector to make available and install an on-site wastewater treatment plant. Rules and conditions of the loans are determined by the national organization, which is called "the Environmental Fund Committee". In addition, the owner or possessor of wastewater treatment facilities may request tax exemptions on the following matters:

a) Import duties for imported necessary machinery, equipment and other materials which are not available in Thailand

b) Incomes tax for foreign experts whose work concerning installation, monitoring, control, and operation of wastewater treatment facilities.

Other measures

There are still other measures concerned with wastewater management such as Best Management Practices (BMP), advocacy and provision of information, Environmental Impact Assessment (EIA). The Thai framework provides mainly for public works dealing with wastewater treatment facilities. The national plan also provides the guideline for Best Management Practice (BMP) in

industrial activities and land management practices based on a voluntary approach while advocacy is provided by both statutory and the guidelines of the provision of education to the public.

Post-Implementation Stage

The framework provides for monitoring and enforcement plans and policies as outline in the following subsections.

Monitoring System

There are two main criteria for monitoring systems which are to monitor three types of matters – administrative and legislative measures, water and ecosystem, and social impacts; together with the provision of a systematic monitoring system with clear objectives, sound system of data collection and analysis, regular reports to decision-makers and the public, also to provide a training program. However, the Thai framework does not provide for monitoring administrative and legislative measures, water and the ecosystem, and social impacts, and training programs for the officials concerned. The framework

only provides a data collection system and analysis and regular reports to decision-makers and the public. The NESDP (1992) provides a guideline and measures for the management of water resources by encouraging setting up a water resources information system support planning and policy formulation with respect to water allocation, as well as prevention and alleviation of flood problems. Also, the EQA states that the National Environmental Board (NEB) must submit reports on the national environmental quality situation to the Cabinet at least once a year.

Moreover, the owner or possessor or the Monitoring Control Operator or the Service Contractor of the point source of pollution is required to collect statistics and data showing the daily function of the wastewater treatment facilities and keep the records at the site, and shall submit a report summarizing the functions of the results of the facilities to the local official at least once a month. Consequently, the local official shall gather the reports and send them to the pollution control official, who has the jurisdiction over that locality at least once a month, and the local official may make comments for consideration of the pollution control official.

Enforcement System

The enforcement system in the Thai water quality management framework is tough with increasing penalties both in term of fines and terms of imprisonment for polluters. However,

there are various institutions, which derive their authority from a variety of environmental legislations such as EQA, Factory Act, Public Health Act, Industrial Estate Authority of Thailand Act. The

Figure 1: Criteria for Monitoring System

A management framework should provide for:

- 1) Methods of detecting violations e.g. consent conditions, water quality standards;
- 2) Severe penalties including fines for violations, compensation for environment damage, cancellation of consent, imprisonment;
- 3) Provision of public participation;
- 4) Provision of authorization e.g. immediate access and inspection when environmental pollution occurs.

Table 3: Summary of Penalties in the Thai Framework

Cause	Penalty	Source
Refraining from sending wastewater to central treatment plants; illegally discharge wastewater into central treatment plant; refuse to pay for service charges.	Fine for 4 times of such service fee employed at the time of violation.	s. 90,91,92 EQA
Refuse to observe the order issued by s.9 (relating to pollution caused by pollution and may cause adverse effect on health and their property, or any act done in compliance with such order.	Imprisonment not exceeding 1 year, or fine not exceeding 100,000 Baht, or both. If the violator is the person who cause damage, imprisonment not exceeding 5 years or fine not exceeding 500,000 Baht or both.	s. 98 EQA

Cause	Penalty	Source
Illegally enter into public land and cause damage to natural resources or the environment in environmentally protected area.	Imprisonment not exceeding 5 years or fine not exceeding 500,000 Baht or both.	s. 99 EQA
Violators dealing with ministerial regulation according to s.44 and 45 (dealing with EIA).	Imprisonment not exceeding 1 year or fine not exceeding 100,000 Baht.	s. 100 EQA
Spreading false information about the danger from any point source pollution.	Imprisonment not exceeding 1 year or fine not exceeding 100,000 Baht or both. If the dissemination of information are through mass media, the imprisonment will be not exceeding 5 years or fine not exceeding 500,000 Baht or both	s. 101 EQA
Violators dealing with treating wastewater (s.71, 72, 74, 75), and gathering data dealing with wastewater treatment (s.80); any person who operates wastewater treatment without license according to s.73; Monitoring Control Operator who reports false information; any Service Contractor breaches the closing down order of wastewater treatment plant.	Imprisonment not exceeding 1 year or fine not exceeding 100,000 Baht or both	s. 104, 105, 107, 109 EQA
Failure to collect statistical data dealing with wastewater treatment.	Imprisonment not exceeding 1 month or fine not exceeding 10,000 Baht or both	s. 106 EQA

Cause	Penalty	Source
Any owner of point source of pollution who employs the revoked license Monitoring Control Operator.	Fine not exceeding 50,000 Baht	s. 110 EQA
Breaching the Ministerial rules or notification issued under s.8(1) (relating to area of factory and their environment), s8(5) (relating to effluent standards and methods of control and pollutants from factory).	Fine not exceeding 200,000 Baht	s. 45 FA
Breaching the Ministerial issued under s.8 (6) (relating to necessary document which should be kept at the factory), and s.8(7) (data which requires to report regularly).	Fine not exceeding 20,000 Baht	s. 46 FA
Group 2 factory undertaking their business without informing authority concerned.	Imprisonment not exceeding 6 month or fine not exceeding 50,000 Baht or both	s. 48 FA
Group 3 factory operating their business without consent.	Imprisonment not exceeding 2 years or fine not exceeding 200,000 Baht or both	s. 50 FA
Group 3 factory operating their factory without permission.	Imprisonment not exceeding 2 years or fine not exceeding 200,000 Baht or both, if such factory is controlled under s.32 – imprisonment 4 years or fine not exceeding 400,000 Baht	s. 52 FA

Cause	Penalty	Source
Breaching a closure order.	Imprisonment not exceeding 2 years or fine not exceeding 200,000 Baht or both and 5,000 Baht per day of continue breaching.	s. 55 FA
A factory does not comply with this Act and may cause adverse impact on the people and their property.	Imprisonment not exceeding 1 year or fine not exceeding 100,000 Baht or both and 5,000 Baht per day of breaching	s. 57 FA

variety of these legislations is one of the main problems that can argue between government agencies and business operators. Table 3 presents a summary of penalties in the Thai framework. Figure 1 shows the ideal criteria gains, which the Thai system may be evaluated.

Moreover, a pollution control official may recommend that the official who has the legal power to control the point source of pollution, may close down the operation, to suspend or revoke the license of its owner or operator, or to bar its use or utilization in any way, especially in connection with the point source of pollution under section 68, section 69, or section 74, where the polluter has no intention of treating the wastewaters and illegally discharges the untreated waste into the environment

outside the limits of the site and the premises.

Conclusion

Although, provisions are contained in a variety of Acts and Plans, the Thai framework of wastewater quality management provides for implicit consideration of sustainable development objectives in that it provides a strategy to conserve and enhance natural resources by advocating that the public and NGOs get involved. The system of management is slowly being upgraded taking into consideration the needs of present and future generation, and aims to improve the quality of life of Thai people. However, integration of the environmental and economic in the

decision-making process and to analyze of the whole water cycle are not explicitly mentioned in the Thai framework. One of the weaknesses of the wastewater management in Thailand is that the wastewater management system is under the responsibility of various institutions and variety of legislations. There is no

integrated legal framework and lack of coordination among agencies, and there is inadequate manpower, insufficient resources, and a lack of environmental equipment. Government agencies, and businesses could become confused with the regulations.

บรรณานุกรม

- Angell, L. C., & Klassen, R. D. (1999). Integrating environmental issues into the mainstream: an agenda for research in operations management. **Journal of Operations Management**, (17), 575-598.
- Asia-Pacific Centre for Environmental Law. (1998). **APCEL Report: Thailand**. Singapore: National University of Singapore.
- Bansal, P., & Roth, K. (2000). Why companies go green: a model of ecological responsiveness. **Academy of Management Journal**, 43, 717-736.
- Barrow, C. J. (2005). **Environmental management and development**. New York : Routledge.
- Chantadisai, T. (2004). **Country report on environmental indicators in Thailand**. Bangkok, Thailand: Office of National Resources and Environmental Policy and Planning.
- Department of Environmental Quality Promotion. (n.d.) **About DEQP** [Web Page]. URL www.deqp.go.th/know/index.html [2003, November 10].
- German Technical Cooperation Thailand. (2001). **Industrial environmental management**. Bangkok, Thailand: Industrial environmental management.
- Global Environmental Forum. (1999). **Overseas Environmental Measures of Japanese Companies (Thailand)**. Bangkok: Global Environmental Forum.
- Industrial Estate Authority of Thailand. (n.d.) **About IEAT** [Web Page]. URL www.ieat.go.th/thai/4_about-IEAT/4_1_IEAT-thailand.html [2003, December 12].

บรรณานุกรม (ต่อ)

- International Network for Environmental Compliance and Enforcement (INECE). (n.d.) **Fourth International Conference on Environmental Compliance and Enforcement, 22-26 April 1996, Chiang Mai** [Web Page]. URL www.inece.org/4thvol1/yingphan.pdf [2003, November 1].
- Kasemsri, H. (2000). **Industrial Estate Authority of Thailand Strategy for Environmental Compliance**. Bangkok: Industrial Estate Authority of Thailand.
- Ministry of Foreign Affairs. (2002). **Thailand's road to recovery**. Bangkok: Ministry of Foreign Affairs.
- Ministry of Natural Resources and Environment. (n.d.) **The Ministry index** [Web Page]. URL <http://www.monre.go.th/index.php> [2002, December 16].
- Ministry of Public Health. (n.d.) **Thailand's First National Master Plan on Chemical Safety for the Period of 1997 - 2001** [Web Page]. URL <http://eng.moph.go.th/ContentDetails.asp?intContent-ID=s1&strOrgID=001> [2003, November 12].
- Ministry of Science Technology and Environment. (2000). **State of Environment Report 2000**. Bangkok: State of Environment Report 2000.
- National Statistical Office. (2002). **Core environmental indicators**. Bangkok: National Statistical Office.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (n.d.) **About Office of the National Economic and Social Development Board** [Web Page]. URL <http://www.nesdb.go.th/aboutUs/role/role.php> [2004, June 21].
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2003) **Gross regional and provincial products (GRPP) 2003** [Web Page]. URL www.nesdb.go.th/econSocial/macro/nad/3_gpp/gpp2003.pdf [2005, June 27].
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2002). **The Ninth National Economic and Social Development Plan**. Bangkok: Kurusapa Business Organisation.
- Office of the Natural Resources and Environmental Policy and Planning. (n.d.) **About OEPP** [Web Page]. URL www.oepp.go.th [2003, November 10].
- Phongpaichit, P. (1996). **Challenging social exclusion : rights and livelihood in Thailand**. Geneva: International Institute for Labour Studies : United Nations Development Programme.

บรรณานุกรม

- Phongpaichit, P., & Baker C. (2004). *Thaksin: the business of politics in Thailand*. Chang Mai, Thailand: Silkworm Books.
- Piboolsravut, P. (2004). Sufficiency economy. *ASEAN Economic Bulletin*, 21(1), 127-134.
- Pimpisut, D., & Staudte, M. A. (2004). **The successful implementation and sustainability of a "Prevention and control of industrial air pollution" project in Thailand**. Bangkok, Thailand: Department of Industrial Work.
- Pollution Control Department: 1. (n.d.) **Enhancement and Conservation of National Environmental Quality Act, 1992** [Web Page]. URL www.pcd.go.th/Information/Regulations/neaq/full_NEQA.htm [2003, November 12].
- Pollution Control Department: 2. (n.d.) **Policy on Pollution Prevention and Eradication, Air Pollution** [Web Page]. URL www.pcd.go.th/Regulations/Engp2air.htm [2003, November 12].
- Pollution Control Department: 3. (n.d.) **Industrial Effluent Standards** [Web Page]. URL www.pcd.go.th/Information/Regulations/WaterQuality/Effluents.htm [2003, November 15].
- Pollution Control Department: 4. (n.d.) **Policy on Pollution Prevention and Eradication, Water Pollution** [Web Page]. URL www.pcd.go.th/Information/Regulations/Engp1water.htm [2003, November 12].
- Pollution Control Department: 7. (n.d.) **About PCD** [Web Page]. URL www.pcd.go.th [2003, November 10].
- Pollution Control Department: 8. (n.d.) **Other Acts and Regulations Related to PCD Roles** [Web Page]. URL www.pcd.go.th/Information/Regulations/Relatelaw.htm [2003, November 12].
- The Royal Thai Government under the Majesty King Bhumibol Adulyadej. (1992). *The Enhancement and Conservation of National Environmental Quality Act, 1992*. Bangkok: The Royal Thai Government.
- The Royal Thai Government under the Majesty King Bhumibol Adulyadej. (1997). *Notification of Environmental Board No.15 B.E.2540 (1997) under the Enhancement and Conservation of National Environmental Quality Act B.E. 2535 (1992)*. Bangkok: The Royal Thai Government.

ภาษาสร้างสรรค์ : การใช้ภาพพจน์ในนวนิยาย ของโสภาค สุวรรณ

Playing with languages : The use of metaphor
in Sophak Suwan's novels.

*กรรช อัญชลีนุกูล

Korakoch Anchaleenukull

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่องภาษาสร้างสรรค์: การใช้ภาพพจน์ในนวนิยายของโสภาค สุวรรณ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ เพื่อศึกษาการใช้ภาพพจน์ประเภทต่างๆ ในนวนิยายของโสภาค สุวรรณ เพื่อศึกษาภาพสะท้อนพฤติกรรมด้านต่างๆ ของตัวละคร จากการสร้างสรรค์ภาพพจน์ในนวนิยายของโสภาค สุวรรณ และเพื่อศึกษาศิลปะการใช้ภาษาในการสร้างภาพพจน์ของโสภาค สุวรรณ ซึ่งเป็นนักเขียนร่วมสมัย

ผลการวิจัยพบว่าโสภาค สุวรรณนิยมสร้างสรรค์ภาพพจน์ให้ผู้อ่านเกิดภาพในใจ 4 ประเภทได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ บุคลาธิษฐาน และอติพจน์ด้วยกลวิธีทางตรงและกลวิธีทางอ้อม องค์ประกอบหลักของการสร้างภาพพจน์ประเภทอุปมา อุปลักษณ์ ได้แก่การใช้สิ่งที่ต้องการให้เกิดภาพ สิ่งที่ทำให้เกิดภาพ และคำบ่งชี้ภาพพจน์ คำบ่งชี้ประเภทอุปมา ได้แก่ เหมือน ดูก ราว ปาน คำบ่งชี้ภาพพจน์ประเภทอุปลักษณ์ปรากฏแต่คำว่า เป็น เท่านั้น คำบ่งชี้ภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐานคือคำกริยาแสดงอาการของมนุษย์แต่ใช้กับสัตว์ สิ่งของ ส่วน คำบ่งชี้ภาพพจน์ประเภทอติพจน์อยู่ที่การใช้เนื้อความเน้นพิเศษทั้งด้านปริมาณและความรู้สึก และผู้วิจัยยังพบว่าลักษณะเด่นของศิลปะการใช้ภาษาในการสร้างสรรค์ภาพพจน์ให้ผู้อ่านเกิดภาพนั้นเกิดจากการใช้อรรถลักษณะ ด้านสี ด้านแสง ด้านเสียง ด้านลักษณะ ด้านอาการ ที่สอดประสานสัมพันธ์กันเป็นอย่างดีระหว่าง ด้านสี ด้านแสง ด้านเสียง ด้านลักษณะ ด้านอาการ ของสิ่งที่ต้องการให้เกิดภาพกับสิ่งที่ทำให้เกิดภาพ นอกจากนี้โสภาค สุวรรณยังนิยมใช้ภาพพจน์แต่ละประเภทสะท้อนพฤติกรรมด้านต่างๆ ของคนในสังคม เช่น พฤติกรรมชื่นชมความงาม พฤติกรรมแสดงอารมณ์ พฤติกรรมการใช้คำพูด พฤติกรรมแสดงลักษณะนิสัย

*อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

E-mail : korakoch@dpu.ac.th

Abstract

The aim of this research is to study the use of figures of speech, the various behaviour shown by the parts of speech and the art of language use in 24 novels written by Sopak Suwan .

It is found that 4 kinds of figures of speech are used in direct and indirect strategies in 24 novels written by Sopak Suwan. These kinds of figures are simile, metaphor, personification and hyperbole. The importance of those figures of speech is used to create image and to indicate each kind of figures of speech. The markers of simile are used to refer to "similar". The only marker of metaphor is used to refer to "being". The marker of personification is used to refer to human action. The marker of hyperbole is used to emphasize what the writer is saying to describe it more than reality, especially describing quality and emotion. It is also found that the eminence of creating the figures of speech in 24 novels written by Sopak Suwan is the arts of using different features : color light sound manner action to create image. Furthermore, the various behavior is shown in those figure of speech such as the behaviour of admire, emotion, speaking, and manner.

1. บทนำ

นวนิยาย เป็นรูปแบบหนึ่งของวรรณกรรมหลายลักษณะ แต่ในรูปแบบของร้อยแก้ว เป็นเรื่องราวที่มีลักษณะสมจริง บางครั้งอาศัยฉากหรือเหตุการณ์จริง หรืออิงความเป็นจริง มีบทสนทนา และบรรยายเหตุการณ์อย่างปูชนทั่วไป การใช้ภาษาในนวนิยายแบ่งได้เป็นสองส่วนคือส่วนที่นักเขียนนวนิยายใช้บรรยายหรือพรรณนา ตัวละคร ฉาก เหตุการณ์ต่างๆ ส่วนที่นักเขียนนวนิยายนิยมใช้ภาษาที่อ่านง่าย เมื่อต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพของตัวละคร ฉาก หรือเหตุการณ์ ต่างๆ มักสร้างสรรค์ภาษาด้วยการใช้ภาพพจน์ประเภทต่างๆ อีกส่วนหนึ่งเป็นบทสนทนาของตัวละครในส่วนที่นักเขียนนวนิยายมักใช้ภาษาที่เหมาะสมกับฐานะตัวละครและบทบาทตัวละครกล่าวคือเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน

การใช้ภาษาสื่อสารในชีวิตประจำวัน บางครั้งอาจไม่สื่อสารอย่างตรงไปตรงมา แต่ใช้การเปรียบเทียบสิ่งที่ต้องการสื่อความหมายกับอีกสิ่งหนึ่งเพื่อให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเข้าใจง่ายขึ้น ข้อความที่นำมาเปรียบเทียบอาจใช้วิธีต่างๆ เช่น อุปมา อุปลักษณ์ สัญลักษณ์ อติพจน์ บุคลาธิษฐาน สัทพจน์ เป็นต้น วิธีการเปรียบเทียบดังกล่าวมักเป็นที่ยอมรับว่าเป็นการใช้ภาษาที่ทำให้เกิดภาพ และเรียกการสร้างสรรคภาษาให้เกิดภาพนี้ว่า ภาพพจน์ คำว่า ภาพพจน์ แปลว่า ภาษาหรือคำพูด (พจน์) ที่ทำให้เกิดภาพ

กาญจนา นาคสกุล และคณะ ได้กล่าวถึงการเสนอภาพพจน์ไว้ในหนังสือการใช้ภาษา(2524: หน้า 182) ว่า

"สิ่งที่น่าสังเกตอีกอย่างหนึ่งซึ่งจะช่วยเพิ่มรสชาติในการอ่านอย่างยิ่ง คือ ภาพพจน์ซึ่งหมายถึงวิธี

สร้างมโนภาพให้เกิดขึ้นโดยอาศัยถ้อยคำสำนวนแบบต่างๆ การเสนอภาพพจน์ที่ดีทำให้มโนภาพของผู้อ่านเด่นชัดขึ้น..."

ผู้วิจัยสังเกตว่านวนิยายเป็นงานเขียนอีกประเภทหนึ่งที่ยอมรับใช้ภาพพจน์ชนิดต่างๆ เพื่อสร้างภาพให้เกิดในใจของผู้อ่านผ่านบทสนทนา ผ่านการบรรยายฉาก สถานที่ เป็นต้นโดยมุ่งให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการภาพผ่านตัวอักษร เกิดความสะเทือนใจ เกิดอารมณ์คล้อยตาม และเกิดความเข้าใจความเปรียบต่างที่นักเขียนนวนิยายพยายามสร้างสรรค์ภาษาเพื่อพรรณนาความรู้สึกนึกคิดโดยใช้วิธีเปรียบเทียบสิ่งที่ต้องการสื่อความหมายกับอีกสิ่งหนึ่ง ความเปรียบจึงมีความสำคัญทั้งในฐานะที่สามารถสะท้อนพฤติกรรมต่างๆ ตลอดจนสะท้อนถึงการสร้างสรรค์ภาษาของนักเขียน

ในบรรดานวนิยายเรื่องต่างๆ ของนักเขียนนวนิยายไทย ผู้วิจัยสังเกตว่า โสภาค สุวรรณ เขียนนวนิยายที่มีฉากเป็นสถานที่ต่างๆ ทั้งในประเทศไทย และในต่างประเทศจำนวนมาก นอกจากนี้โสภาค สุวรรณ ยังนิยมใช้ภาพพจน์แบบต่างๆ ในการบรรยาย พรรณนา รวมทั้งในบทสนทนา ภาพพจน์ในนวนิยายของโสภาค สุวรรณ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยการสร้างสรรคภาษาในนวนิยายของโสภาค สุวรรณ

ผู้วิจัยแบ่งนวนิยายของโสภาค สุวรรณออกเป็น 3 ประเภทคือนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย นวนิยายที่มีฉากทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ และนวนิยายที่มีฉากในต่างประเทศ จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มเลือกนวนิยายแต่ละประเภทโดยการจับฉลากให้ได้ประเภทละ 8 เรื่อง รวมเป็น 24 เรื่อง

2. การสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทต่างๆ ในนวนิยายของโสภาค สุวรรณ

จากการวิจัยนวนิยายของโสภาค สุวรรณ ทั้ง 24 เรื่อง พบว่าใช้ภาพพจน์ 4 ประเภทได้แก่ ภาพพจน์ประเภทอุปมา ประเภทอุปลักษณ์ ประเภทบุคลาธิษฐาน และ ประเภทอติพจน์ แต่ละประเภทมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 องค์ประกอบการสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทต่างๆ

2.1.1 องค์ประกอบการสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปมาและประเภทอุปลักษณ์

การสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปมา และภาพพจน์ประเภทอุปลักษณ์ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นสิ่งที่ต้องการให้เกิดภาพ ส่วนที่เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดภาพและ ส่วนที่เป็นคำบ่งชี้ภาพพจน์แต่ละประเภท ได้แก่ คำบ่งชี้อุปมา และ คำบ่งชี้อุปลักษณ์

คำบ่งชี้อุปมาในนวนิยาย 24 เรื่อง ประกอบด้วยคำว่า เหมือน ราว ปาน ดุจ ราวกับ ยังกะ คิดเป็นร้อยละตามลำดับ ดังนี้

คำบ่งชี้อุปมา	ร้อยละ
เหมือน	55.47
ราว	30.25
ปาน	5.88
ดุจ	5.04
ราวกับ	2.52
ยังกะ	0.84
รวม	100

ส่วนคำบ่งชี้อุปลักษณ์ในนวนิยาย 24 เรื่องพบเพียง คำว่า เป็น คิดเป็นร้อยละดังนี้

คำบ่งชี้อุปลักษณ์	ร้อยละ
เป็น	100

จากตารางพบว่า โสภาค สุวรรณใช้ คำบ่งชี้อุปมา เหมือน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.47 ส่วนการใช้คำบ่งชี้อุปมา ยิ่งกะ น้อยที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 0.84 แสดงให้เห็นว่าโสภาค สุวรรณ เลือก ใช้คำที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน กล่าวคือ คำว่า เหมือน นิยมใช้อย่างเป็นทางการในส่วนของการ บรรยายหรือพรรณนา และคำว่า ยิ่งกะ นิยมใช้ ในบทสนทนาของตัวละคร

2.1.2 องค์ประกอบการสร้างภาพ พจน์ประเภทบุคลาธิษฐานและภาพพจน์ประเภท อติพจน์

การสร้างสรรคภาพพจน์ประเภท บุคลาธิษฐานและภาพพจน์ประเภทอติพจน์ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 ส่วนคือ ส่วนที่เป็น สิ่งที่ต้องการให้เกิดภาพ ส่วนที่เป็นสิ่งที่ทำให้เกิด ภาพ และส่วนที่เป็นคำบ่งชี้ภาพพจน์ คำบ่งชี้ภาพ พจน์ประเภทบุคลาธิษฐานได้แก่ คำกริยา ที่แสดง อากัปกริยาของมนุษย์แต่นำไปใช้เป็นกริยา เพื่อ แสดงอากัปกริยาของสัตว์ หรือ ของสิ่งของ ที่ปรากฏ ในส่วนของสิ่งที่ต้องการให้เกิดภาพทำให้กลายเป็น สิ่งที่ทำให้เกิดภาพด้วย ส่วนคำบ่งชี้ภาพพจน์ ประเภทอติพจน์ได้แก่คำกริยาและส่วนขยายที่มีเนื้อ ความเกินจริงที่มีเจตนาเน้นสิ่งที่ต้องการให้เกิดภาพ ทำให้กลายเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดภาพด้วย ดังนี้

ก. องค์ประกอบการสร้างภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐาน

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	คำบ่งชี้ภาพพจน์+สิ่งที่ทำให้อ่านเกิดภาพ	ชื่อนวนิยาย
เสียงลมพัดหวีดหวิว	คล้ายเสียงคร่ำครวญของปีศาจแห่งทะเลทราย	ฟ้าจรดทราย
ห้องทะเลทราย	กำลังจะหลับไหลอีกครั้ง	ฟ้าจรดทราย
ดวงอาทิตย์ลับขอบฟ้า	ปล่อยแสงสีแฉงอ้ออิงปนเหลืองอมส้ม...	ฟ้าจรดทราย
เขาพูดว่าใบไม้ที่ถูกระบายสี	กำลังเรียงระบำกับลมเหนือ	ลมหวน ล.2

ข. องค์ประกอบการสร้างภาพพจน์ประเภทอติพจน์

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	คำบ่งชี้ภาพพจน์+สิ่งที่ทำให้อ่านเกิดภาพ	ชื่อนวนิยาย
ฉันท้าวเธอ	แทบพลิกแผ่นดิน	ตะวันลับฟ้า
สายตาจ้องมองหลอนอย่าง	แทบจะกินเลือดกินเนื้อ	ลมหวน ล.2
ถ้าลูกตาเธอคือคูปดๆ	ฉันคงละลายอยู่ตรงโคนต้นอินทผาลัม	ยังมีรักฯ ล.2

2.2 กลวิธีการสร้างสรรค์ ภาพพจน์ แต่ละประเภท

ผู้วิจัยพบว่าโสภาค สุวรรณสร้างสรรค์ภาพพจน์แต่ละประเภทด้วยกลวิธีการสร้างต่างกัน กล่าวคือ

2.2.1 กลวิธีการสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปมา มี 2 กลวิธี คือ กลวิธีการสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปมาโดยตรง และ กลวิธีอุปมาโดยใช้บริบทหรือความรู้

2.2.1.1 กลวิธีการสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปมาโดยตรง

กลวิธีการสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปมาโดยตรง เป็นการสร้างสรรค์ภาษาที่

ทำให้ผู้อ่านเข้าใจและเกิดภาพขึ้นในใจโดยตรงจากองค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนคือ สิ่งที่ต้องการให้เกิดภาพ สิ่งที่ทำให้เกิดภาพ และ คำบ่งชี้อุปมา สิ่งที่ต้องการให้เกิดภาพ เป็นส่วนที่ทำให้ผู้อ่านทราบว่าผู้เขียนนวนิยาย ต้องการเปรียบอะไร หรือ เป็นส่วนที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ สิ่งที่ทำให้เกิดภาพ เป็นส่วนที่ผู้เขียนนวนิยายสรรหาสิ่งที่คาดว่าสามารถทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการหรือเข้าใจมากขึ้น สิ่งที่ทำให้เกิดภาพมี 2 ลักษณะคือ สิ่งที่ใช้กันทั่วไปจนเป็นที่คุ้นเคย และ สิ่งที่โสภาค สุวรรณคิดขึ้นเอง โสภาค สุวรรณมักใช้ภาษาเรียบง่ายทั้งสองส่วน ดังตัวอย่าง

ก. สิ่งที่ใช้กันทั่วไปจนเป็นที่คุ้นเคยและใช้ภาษาเรียบง่าย เช่น

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	คำบ่งชี้อุปมา	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ชื่อนวนิยาย
กาแฟดำ	เหมือน	ราตรีกาล	ความลับฯ ล.1
ภูเขาไซในคำมีด	เหมือน	หยดหมึก	ความลับฯ ล.2
ผลส้มสีเหลืองทอง	ราว	แสงอรุณยามเช้า	ฟ้าจรดทราย
เสียงใส	ปาน	ระฆังเงิน	ชิงช้าชาติ ล.2

ข. สิ่งที่โสภาค สุวรรณคิดขึ้นและใช้ภาษาเรียบง่าย เช่น

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	คำบ่งชี้อุปมา	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ชื่อนวนิยาย
หน้าตา	เหมือน	น้ำแข็งเปล่า	เสียนดอกจิวล.1
หน้าตา	เหมือน	ปลาหมึกแห้ง	สเปโต ล.1
หน้าขาวซีด	ราว	ปลอกหมอน	พรานทะเล ล.2

กลวิธีการอุปมาโดยตรงเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพในใจ ดังกล่าวข้างต้นเท่าที่พบในนวนิยาย 24 เรื่องของโสภาค สุวรรณ อาจแบ่งออกเป็นลักษณะต่างๆได้แก่

1) อุปมาเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งของต่างๆ เช่น

...หล่อนลุกจากพื้นทรายละเอียดราวผงแป้ง (ความลับฯ ล.1 น.239)

...มองภูเขารูปร่างแปลกๆ บ้างแหลมคมเหมือนเข็มหลายเล่มผูกมัดรวมกันบ้าง สูงตระหง่าน ทอดตัวยาวเหยียดเป็นพืด (ยังมีรักฯ ล.2น.52)

...บางตอนสันทรายพวกนั้นถูกลมเป่าจนดูคมกริบเหมือนใบมีดโกนถ้าคุณนันทน์มีโอกาสไปเห็นแกรนด์เอิร์จในทะเลทรายลิเบียละก็จะรู้ว่ามันกินเนื้อที่กว้างกว่าฝรั่งเศสทั้งประเทศเทียบล่ะ(ยังมีรักฯ ล.2น.247)

...อากาศก็เลวเกินกว่าจะออกจากหมู่บ้านเสียด้วยซี แต่พຽນนี้เขาจะฝึงศพเจ้านิติคานากว่หยังงักัน แผ่นดินแข็งเหมือนหิน หิมะทับถมอยู่นาน... (ลมทวน ล.2 น.314)

...ภาพเหตุการณ์ร้ายแรงเมื่อเย็นวาน หวนกลับมาอยู่ในความคิดคำนึง แผ่นดินร้าวเหมือนถูกคมมีดยั๊กษ์กรีดคดเคี้ยว (ศิขรินฯ ล.2 น.162)

...คริมจับมือแม่บ้านแน่น ตัวหล่อนกำลังถูกเขย่าเหมือนเชียมซีไม้ไผ่ในกระบอก ทางที่รวิงเข้าไปล้วนเป็นลูกคลื่นเหมือนลอนผม (ฟ้าสาบที่ตัดคกฯ ล.1 น.137)

...ส่วนมากจะมีก็เพียงที่ราบในหุบเขาเท่านั้น สายน้ำคดเคี้ยวเป็นทางเหมือนงูใหญ่ทอดตัวยาวผ่านแผ่นดินสูงต่ำนั้น(เกนรี-มายรี ล.1น.138)

...พันเอกซารีพยีนึง มือกำเข้าหากันเสีบจิกลงกลางฝ่ามือจนรู้สึกเจ็บแปลบ เหนือเม็ดโตๆ หลังไหลมาจากไหนก็ไม่อาจรู้ได้มันมากมายราวกับเม็ดฝนชุ่มหลังและหน้าอกทีเดียว (ฟ้าจรดทราย น.219)

...ท่ามกลางป่าเบ็ชที่ปราศจากใบ ทั้งกิ่งก้านห้อยระย้าราวรากโทร ชาวโพลนด้วยถูกน้ำแข็งจับท้องฟ้าสีเทาที่มีละอองหิมะโปรยปลิวราวขนนก (ลมทวน ล.2 น.203)

2) อุปมาลักษณะต่างๆของสิ่งของต่างๆที่ใช้ประจำวันกับสิ่งต่างๆที่รู้จักคุ้นเคย เช่น

...วกลุ่มองการกระทำนั้นอย่างสนใจด้วยทั้งนาโกมีและปอลลีต่างก็แต่งกายด้วยเสื้อผ้าชาตวันเก่ามอซอเหมือนกองผ้าชีวีว...(ลมทวนล.2 น.331)

...คุณเขียนพระนามคลีโอพัตราให้ฉันดูได้ไหมคะอามิน เขียนแบบฮีโรกลีฟพลิกณะคะ (ความลับฯ ล.2 น.14)

...นี่ไง คุณต้องฝึกจนชำนาญถึงจะเขียนได้คล่อง และต้องจดจำด้วยว่าอักษรตัวใดตรงกับรูปภาพอันไหน ... ตัวโอเหมือนใบมีดยาว(ความลับฯ ล.2 น.14)

3) อุปมาลักษณะต่างๆของที่อยู่อาศัยกับสิ่งต่างๆ ที่รู้จักคุ้นเคย เช่น

...ไม่มีอะไรน่าประทับใจสักนิดเดียวกับบ้านแบบใหม่เหมือนกล่องไม้ขีดไฟตรงหน้า(บุลลา ล.2 น.364)

...ตึกชั้นเดียวเบียดเสียดกันอยู่ข้างล่าง โนนเหมือนกล่องไม้ขีดไฟที่ก่อเนื่องกันไปนั้นก่อด้วยอิฐฉาบปูนขาวคล้ายคลึงกันไปทั่ว(ยังมีรักฯ ล.2น.14)

4) อุปมาลักษณะความเร็วของการแล่นรถกับธรรมชาติของสิ่งที่มีความเร็ว เช่น

...รถแล่นฉิวเหมือนธนูหลุดจากแฉ่ง
ทันทีที่พ้นเขตจอบแจของเมืองหลวงสู่ความเว้งว่าง
สองฟากฝั่งถนน...(ซึ่งช้าชาลี ล.2 น.61)

...นี่พอลงจากรถก็พากันแน่นมาที่ทะเล
ทีเดียว อามินซ์บรตเหมือนพายุ เป็นคนอื่นเพิ่งจะมา
ถึง (ความลับฯ ล.1 น.532)

...หล่อนล้มลงบนเบาะนุ่มในรถค่อนข้าง
มืดคั่นนั้น ประตูปิดตังปึงเสียงไขกุญแจกร๊กรักกาย
นอก...รถออกวิ่งรวดเร็วกว่าลมพัด (ลมหวน ล.1
น.475)

5) อุปมา รส สี สัมผัส ของสิ่งต่างๆกับ
สิ่งที่เป็นนามธรรมในธรรมชาติ เช่น

...กาแพของเราสี่จัดอย่างนี้แหละ
คนเจ้าบเจ้ากอลนมักพูดถึงกาแพของเราว่า
ดำเหมือนราตรีกาล ร้อนจัดราวไฟนรก แล้วก็หวาน
เยียบดูความรักก็ไม่ผิดความจริงเท่าไรนัก (ความ
ลับฯ ล.1น.165)

...กาแพของเราสี่จัดอย่างนี้แหละ
คนเจ้าบเจ้ากอลนมักพูดถึงกาแพของเราว่า
ดำเหมือนราตรีกาล ร้อนจัดราวไฟนรก(ความลับฯ
ล.1น.165)

...ตามองฝ่าแสงเลือนรางของหมู่ดาว
เบื้องบน พระจันทร์เพิ่งจะพ้นขอบฟ้าสี่เข็มจัด
เหมือนดวงตานกฮูกยามค่ำคืน(ลิตีรียา ล.1น.577)

...กาแพของเราสี่จัดอย่างนี้แหละ
คนเจ้าบเจ้ากอลนมักพูดถึงกาแพของเราว่า
ดำเหมือนราตรีกาล (ความลับฯ ล.1น.165)

...กลิ่นน้ำจากบ่อ กลิ่นแป้งข้าวโพดและ
สัตว์ในคอกเหมือนจะลอยมากับลม ภูเขาไซ-ไน
ดำมืดเหมือนหยดหมึก (บุลลา ล.1 น.50)

...เปียโนนั้นของนักวิเชียรแต่มั่นเก่าเต็ม
ที คีย์เปียโนะเหลื่องอ้อยเหมือนพันทุ่มเที่ยวคะ
คุณย่า (บุลลา ล.1 น.50)

2.2.1.2 กลวิธีอุปมาโดยใช้บริบทหรือ
ความรู้

กลวิธีอุปมาที่ต้องใช้บริบทหรือความรู้
หมวดสิ่งของในนวนิยาย 24 เรื่องของโสภาค
สุวรรณ พบว่าใช้กลวิธีการเลือกลักษณะสิ่งที่ต้องการ
ให้เกิดภาพและสิ่งที่ทำให้เกิดภาพให้สอดคล้องกัน
แต่ต้องอ่านบริบทแวดล้อมหรือใช้ความรู้ด้านอื่นๆ
จึงจะเห็นภาพพจน์ชัดเจน เท่าที่พบได้แก่

1) อุปมาที่ใช้บริบทด้านสภาพ
ภูมิศาสตร์

กลวิธีดังกล่าวทำให้ผู้อ่านเห็นภาพ
ชัดเจนโดยตรง เท่าที่พบมีเพียงตัวอย่างเดียว คือ
อุปมาลักษณะของทะเลทราย เช่น

...ทะเลทรายด้านนี้หรือทะเลทราย
อาหรับตามที่อามินเรียกอย่างถนัดปากมีสภาพ
เหมือนแซนดิวิชซึ่งประกบด้วยหุบเขาลุ่มแม่น้ำไนล์
และทะเลแดงต่อเนื่องจากคลองสุเอซ...(ความลับฯ
ล.2น.34)

2) อุปมาที่ใช้ความรู้ด้านวรรณคดีไทย
กลวิธีดังกล่าวจะทำให้ผู้อ่านเห็นภาพ
ชัดเจนหากมีความรู้ทางวรรณคดีไทยเรื่อง

รามเกียรติ์ เท่าที่พบมีเพียงตัวอย่าง
เดียว คือ อุปมาลักษณะการเมือง เช่น

...เราโชคดีที่มีผู้บริหารงานด้านการคลัง
และการเงินที่ซื่อสัตย์ เงินตราของไทยจึงมีค่าอยู่ใน
ระดับมั่นคงจนทุกวันนี้ แต่เราก็โชคร้ายที่การเมือง
บ้านเราล้มลุกคลุกคลานเหมือนหนูมานคลุกฝุ่นมา
ตลอด (หนังสือหน้าไฟ ล.2น.6)

2.2.2 กลวิธีการสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปลักษณ์

กลวิธีการสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปลักษณ์ มีเพียงกลวิธีเดียว คือ กลวิธีการสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปลักษณ์โดยตรง เท่าที่พบในนวนิยายของโสภาค สุวรรณ จะใช้คำบ่งชี้อุปลักษณ์

เป็น เท่านั้น มีประมาณ 78 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 100 และแบ่งเป็นกลวิธีการสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปลักษณ์ ในส่วนที่ทำให้เกิดภาพ 2 กลวิธี คือ

2.2.2.1 สิ่งที่ใช้กันทั่วไปจนเป็นที่คุ้นเคย และใช้ภาษาเรียบง่าย เช่น

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	คำบ่งชี้อุปลักษณ์	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ชื่อนวนิยาย
คุณหญิงหน้าบาง	เป็น	กระดายว่าว	รักในสายฯ ล.1
ยายแม่บ้านหน้า	เป็น	ยักษ์วัดแจ้ง	สเปโต ล.1
หน้างอ	เป็น	ม้าหมากรุก	พราณทะเล ล. 1
มันหน้าบาน	เป็น	งานเชิง	ชิงช้าชาติ ล.2
หน้าบาน	เป็น	กระดิ่งเป้ง	ชิงช้าชาติ ล.2

2) สิ่งที่โสภาค สุวรรณคิดขึ้นและใช้ภาษาเรียบง่าย เช่น

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	คำบ่งชี้อุปลักษณ์	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ชื่อนวนิยาย
หัวใจที่หุบๆ เขียวๆ ก็ทอง	เป็น	ลูกโป่งอัดแก๊ส	สเปโต ล.2
ไม่ช่วยประสาทให้ขึงตึง	เป็น	ราวตากผ้า	เสียนดอกจิว ล.1
คนไหวง่าย ๆ	เป็น	แม่เตาวัลย์พันเลื้อย	เกนรี มายรี ล.1
ฉันทกับลูกคงซัดกัน	เป็น	ว่าวลอย	รักในสายฯ ล.1
คุณหยันหน้าจืด	เป็น	ไข่ต้ม	สเปโต ล.2

2.2.3 กลวิธีการสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอติพจน์

กลวิธีการสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอติพจน์ เท่าที่พบโสภาค สุวรรณเลือกใช้เพียงกลวิธีเดียว คือ กลวิธีโดยตรง เพื่อเน้นให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการขึ้นในใจถึงความรู้สึกหรือความตั้งใจจริง

ที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเน้นให้เห็นความเกินจริงด้านต่างๆ ได้แก่ เน้นให้เห็นความเกินจริงด้านปริมาณ เช่น ปริมาณการนับหนึ่งถึงล้าน ปริมาณเวลารู้อัจฉกันอาทิตย์เดียวแต่เน้นย้ำว่ารู้อัจฉกันสิบปี ตัวอย่าง

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ชื่อนวนิยาย
หล่อนไม่มีน้ำอมน้ำทอนอย่างบุหงาส่าหรี	นั่งนับหนึ่งถึงล้านอย่างใจเย็น	ชิงช้าชาติลี ส.1
เรารู้จักกันเมื่ออาทิตย์ที่แล้ว สนิทกัน	ยังกับเพื่อนเก่าสักสิบปี	รักในสายฯ ล.1

2.2.4 กลวิธีการสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐาน

กลวิธีการสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐาน เท่าที่พบใโสภาค สุวรรณเลือกใช้เพียงกลวิธีเดียวคือ กลวิธีโดยตรง เพื่อเน้นให้ผู้อ่านเกิดภาพขึ้นในใจโดยใช้กริยาของมนุษย์ให้เป็นกริยาของสิ่งที่ไม่มีชีวิตทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการขึ้นใน

ใจว่าสิ่งไม่มีชีวิตมีจิตวิญญาณ ทำกริยาเยี่ยงมนุษย์ได้ การใช้กริยาของมนุษย์ให้เป็นกริยาของสิ่งที่ไม่มีชีวิตจึงเป็นจุดเด่นของกลวิธีการสร้างภาพพจน์ประเภทบุคลาธิษฐาน ดังในตัวอย่างโสภาค สุวรรณทำให้ใบไม้ไม่มีชีวิตโดยใช้คำกริยา เริงระบำกับลมเหนือ ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพความเคลื่อนไหวของใบไม้ ดังนี้

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ชื่อนวนิยาย
เขาพูดว่าใบไม้ที่ถูกระบายสี	กำลังเริงระบำกับลมเหนือ	ลมหวาน ล.2

3. ภาพสะท้อนพฤติกรรมด้านต่างๆของตัวละครในนวนิยายของโสภาค สุวรรณ

จากแนวคิดที่กล่าวว่วรรณกรรมเป็นทั้งภาพสะท้อนของสังคมและเป็นภาพสะท้อนประสบการณ์ของผู้เขียนรวมทั้งสะท้อนเหตุการณ์ส่วนหนึ่งของสังคม วรรณกรรมจึงมักมีความเป็นจริงทางสังคมสอดแทรกอยู่ (วิทย์ ศิวะศรียานนท์ : 2514) และแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ว่าตัวกำหนดพฤติกรรมมนุษย์คือความรู้สึกนึกคิดและการตัดสินใจของมนุษย์เองและพฤติกรรมของมนุษย์นั้นเป็นผลของความคาดหวังว่าพฤติกรรมหนึ่งนำไปสู่ผลกระทบอะไรบ้าง และผลกระทบเหล่านี้เป็นที่น่าปรารถนาเพียงใด (ชัยพร วิชชาวุธและคณะ : 2531) แนวคิดทั้งสองนี้จึงเป็นกรอบความคิดในการพิจารณาพฤติกรรมของตัวละครที่ปรากฏในภาพพจน์แต่ละประเภทในนวนิยาย 24 เรื่องของโสภาค สุวรรณ พฤติกรรมของตัวละครในนวนิยาย

เหล่านั้นจึงสามารถเป็นตัวแทนสะท้อนพฤติกรรมของคนในสังคมด้วย

พฤติกรรมต่างๆของตัวละครในนวนิยาย 24 เรื่องที่โสภาค สุวรรณนำมาใช้สร้างภาพพจน์นั้น เท่าที่พบอาจแบ่งออกเป็นพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้

3.1 พฤติกรรมที่แสดงออกทางดวงตา

พฤติกรรมที่ตัวละครในนวนิยายของโสภาค สุวรรณแสดงออกทางดวงตาได้แก่ พฤติกรรมโกรธ โสภาค สุวรรณสะท้อนพฤติกรรมโกรธของตัวละครให้ผู้อ่านเกิดภาพในใจด้วยองค์ประกอบของการสร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปมา โดยใช้พฤติกรรมโกรธของสัตว์ร้าย และสิ่งที่น่ากลัวต่างๆ เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดภาพ และใช้คำบ่งชี้อุปมา ดังนี้

3.1.1 อุปมาพฤติกรรมดวงตา ดู โกรธของตัวละครกับสัตว์ร้ายและสิ่งที่น่ากลัว

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปมาบรรยายลักษณะดวงตาดุ โกรธ ของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย และต่างประเทศ ดังนี้

ก. อุปมาพฤติกรรมดวงตาดุโกรธของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ความเปรียบแบบอุปมาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพการพรรณนาลักษณะของนัยน์ตาที่ดุ ในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย โดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพได้แก่ สัตว์ร้ายคือ แมงมุมแม่มดแม่มด แมงมุมแม่มด เป็นสิ่งที่น่ากลัว คือ เปลวเพลิง เพลิง และใช้คำว่า เหมือน บ่งชี้ประเภทของภาพพจน์แบบอุปมา เช่น

...เธอสะบัดเบาๆ เขาก็ปล่อยมองดวงตาดำงามที่แวววาวด้วยอารมณ์โกรธเหมือนแมงมุมแม่มดอย่างนิกเวทนา (เกษรี มายรี ล.2น.102)

...เซต อนุรักษ์ราชวัลลภเห็นดวงตาดำคมคู่นั้นราวโรจน์เหมือนมีเปลวเพลิงอยู่ภายในปากเม้มสนิท คอแข็ง...(บุลลา ล.2น.106)

...ประทีปมองหน้าผู้ร่วมงาน...บอกตัวเองว่านานแล้วที่ไม่ได้เห็นนัยน์ตาผู้กองวาริสแบบนี้...มันวาวระยับเหมือนประจุด้วยเพลิง...(หนังสือไฟ ล.1น.362)

ข. อุปมาพฤติกรรมดวงตาดุโกรธในนวนิยายที่มีฉากในต่างประเทศ

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ความเปรียบแบบอุปมาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพการพรรณนา ลักษณะของนัยน์ตาที่ดุ ดวงตาวาววับด้วยอารมณ์โกรธ ในนวนิยายที่มีฉากต่างประเทศโดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ ได้แก่ สัตว์ร้ายคือ เสือแม่มด สิ่งที่น่ากลัว คือ เปลวเพลิง ประจุไฟฟ้า

แรงสูง ที่ทุกคนยอมเข้าใจตรงกันว่า ร้อนมาก เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพของลักษณะดวงตาดุ และอารมณ์โกรธของมนุษย์ได้ตรงกัน และใช้คำว่า เหมือน ปานราว ดุจ บ่งชี้ประเภทของภาพพจน์แบบอุปมา เช่น

...สีหน้าที่เคยสงบเฉยของหญิงนิโกรปรากฏแวไม่พอใจยิ่งขึ้น วุกลอยหลังไปก้ำกึ่งเมื่อเห็นดวงตาคู่นั้นวาววับราวเสือแม่มดอ่อน (ลมหวน ล.1น.335)

...เมื่อเครื่องบินพ่นพื้นดินเอมิลาหันขวับดวงตาสีเขียวสวยคู่นั้นวาววับเหมือนประจุด้วยเพลิง ถ้ากรีดได้คงกรีดออกไปแล้ว(ความลับ ล.1น.549)

...นัยน์ตาคู่นั้นช่างเหมือนนัยน์ตาเสือเสียจริงๆ...(โกบี ล. 1 น.49)

จะเห็นได้ว่าโสภาค สุวรรณ อุปมาดวงตาของตัวละครลักษณะต่างๆ ได้แก่ ดวงตาของตัวละครทั้งตัวละครในประเทศไทยและตัวละครต่างประเทศที่มีอารมณ์ ความรู้สึกโกรธ ดุ ต่างก็เปรียบเทียบกับสิ่งเดียวกัน คือเปรียบกับสัตว์ดุร้าย ได้แก่ เสือแม่มดอ่อน แมงมุมแม่มด เพราะเสือแม่มดอ่อน และแมงมุมแม่มด จะมีลักษณะดวงตาดุ น่ากลัวเพราะหวงลูก และเปรียบกับเปลวไฟ ที่ร้อนระอุถึงความร้อนแรงของอารมณ์โกรธ ส่วนคำที่บ่งชี้อุปมา ได้แก่คำว่า เหมือน ดุจ ราว การเปรียบเหมือนดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าสิ่งที่ทำให้เกิดภาพตรงกันของการบรรยายดวงตาที่ดุหรือโกรธทั้งในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยและในนวนิยายที่มีฉากในต่างประเทศนั้นเป็นสิ่งเดียวกัน ดังนั้นโสภาค สุวรรณจึงใช้กลวิธีการสร้างสรรค์ภาพพจน์แบบอุปมาเพื่อพรรณนาดวงตาดุโกรธ ของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยและในนวนิยายที่มีฉากในต่างประเทศให้ผู้อ่านเกิดภาพตรงกัน

3.1.2 อุปมาพฤติกรรมดวงตาคมไว
ของตัวละครกับสัตว์และสิ่งของ

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ภาพ
พจน์ประเภทอุปมาพรรณนาลักษณะตาคมตาไวของ
ตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย และ
ต่างประเทศ ดังนี้

ก. อุปมาพฤติกรรมนัยน์ตาคมไวของ
ตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ความ
เปรียบแบบอุปมาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพการ
พรรณนาลักษณะของนัยน์ตาคมไว ของตัวละคร ใน
นวนิยายที่มีฉากในประเทศ โดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้
ผู้อ่านเกิดภาพ คือ นกเหยี่ยว เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพ
ความคมของดวงตาของตัวละครได้ตรงกัน และใช้
คำว่า ราว บ่งชี้ประเภทของภาพพจน์แบบอุปมา
การอุปมาดวงตาเหมือนนกเหยี่ยวในนวนิยายที่มี
ฉากในประเทศไทยพบเพียงตัวอย่างเดียว เช่น

...สำหรับคนอื่นคงพอหลงกันได้ แต่ไม่
ใช่ครุภิญโญที่มีนัยน์ตาราวนกเหยี่ยวมองจากที่สูง
(หนังสือหน้าไฟ ล.1น.402)

ข. อุปมาพฤติกรรมดวงตาคมใน
นวนิยายที่มีฉากต่างประเทศ

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ความ
เปรียบแบบอุปมาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพการ
พรรณนาลักษณะดวงตาคม นัยน์ตาคมกริบ ดวง
ตาคมเฉี่ยว ของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากต่าง
ประเทศโดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ
ได้แก่ ตาสัตว์ คือ ตาเหยี่ยว ตาอสรพิษร้าย สิ่งของ
คือ ไบมัดโกน คมมีด เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพความ
คมของดวงตาของตัวละครและใช้คำว่า เหมือน
ปาน ดุจ ราว บ่งชี้ประเภทของภาพพจน์ประเภท
อุปมา เช่น

...พวกนี้นัยน์ตาคมกริบ ทั้งแหลม ทั้ง
คมเหมือนตาเหยี่ยว...(ฟ้าแสง ล.1 น.70)

...เอมิลาลอบสายตาคมเหมือน
ตาเหยี่ยวไปทางอื่นพึมพำออกไป(ความลับฯ ล.
1น.587)

...ดวงตาคมเฉี่ยวเหมือนดวงตาค
เหยี่ยวคู่นั้น แลไปที่เตียง สายหน้าพลางพูดว่า "เตียง
นอนสองคนไม่ได้หรือนายแคบนิดเดียว (ฟ้าจรด
ทราย น.272)

จะเห็นได้ว่าโสภาค สุวรรณ เปรียบกับ
สิ่งที่ผู้อ่านคุ้นเคยในการอุปมาดวงตาคมของตัว
ละครไทยในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยและ
ของตัวละครต่างชาติในนวนิยายที่มีฉากในต่าง
ประเทศมักเหมือนกัน กล่าวคือ เปรียบกับ ความ
คมของตาเหยี่ยว ไบมัดโกน ตาอสรพิษร้าย คมมีด
คำที่ใช้บ่งชี้ประเภทของภาพพจน์แบบอุปมาจะใช้
คำชุดเดียวกัน คือคำว่า เหมือน ดุจ ราวและไวพจน์
ของคำว่า เหมือน

3.1.3 อุปมาพฤติกรรมชื่นชมดวงตางดงาม
สดใสกับสีของสิ่งต่างๆในธรรมชาติ

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ภาพ
พจน์ประเภทอุปมาเพื่อให้ผู้อ่านเห็นพฤติกรรมการ
ชื่นชมตัวละครที่มีดวงตางดงามสดใส ซึ่งพบเฉพาะ
ในนวนิยายที่มีฉากต่างประเทศ โดยพรรณนา
ลักษณะของดวงตาที่ถือว่างามของตัวละครชาว
ต่างชาติ ได้แก่ดวงตาที่มีสีต่างๆ ได้แก่ ดวงตาสี
น้ำเงินสดใส ดวงตาดำขลับ ดวงตาสีเขียวอมฟ้าสุก
สกาว ดวงตาที่มีประกาย ได้แก่ ดวงตาที่สว่าง แจ่ม
ใส เจิดจ้า และดวงตางดงาม โดยเปรียบกับสิ่งที่
คนไทยคุ้นเคยได้แก่ ท้องฟ้า นิลน้ำงาม น้ำผึ้ง ท้อง
ทะเล ดวงดาว เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพความงามดวง

ตาของตัวละคร ได้ตรงกัน ส่วนคำที่บ่งอุปมาคือ เหมือน ดุจ ราว ดัง เช่น

...ที่บ้านของเมอเรย์มหาเศรษฐี "คุณอย่าเทียบเงินของตัวเองกับเงินของคนบ้านนั้น" เขาทำตาโตกับหล่อน ดวงตาสีน้ำเงินสดใสเหมือนห้องฟ้ากระจ่างเบื้องบน (ลมหวน ล.1น.99)

...ดวงตาดำขลับดุจนีลน้ำงามของนางนั้นจับจ้องอยู่ที่พระวรกายของเจ้าชายกัสสปะที่ประทับยืนตรงข้างพระมารดา...(ลิตีรียา ล.1น.556)

...เอมิลาสวยกว่าใครทั้งหมดรู้ไหมลูกพ่อ ใครเล่าลูกที่มีดวงตาสีดังท้องทะเลลึกข้างหน้า...

...นัยน์ตาริเล็กเหมือนเม็ดแดงโมลิบาเขียวแห่งจ้องมาที่เขา (ความลับฯ ล. 1 น.152)

3.2 พดติกรรมที่แสดงออกทางใบหน้า

พดติกรรมที่แสดงออกทางใบหน้าของตัวละคร แบ่งออกเป็นพดติกรรมต่างๆ เท่าที่พบได้แก่

3.2.1 อุปมาพดติกรรมใบหน้าซิดของตัวละคร

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปมาจากพดติกรรมที่ตัวละครแสดงออกทางใบหน้า ในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย และต่างประเทศ ดังนี้

ก. อุปมาพดติกรรมใบหน้าซิดของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ความเปรียบเทียบอุปมาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพการพรรณนาลักษณะของใบหน้าซิดเขียว ในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยโดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ ได้แก่ น้ำแข็งเปล่า กระดาษ ปลูกหมอน ปลาหมึกแห้ง เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพ หน้าตาซิด หน้าจืด ได้ตรงกัน และใช้คำว่า เหมือน ราว บ่งชี้ประเภท

ของภาพพจน์แบบอุปมา เช่น อายุก็มากแล้ว สายริ้วก็เปล่า จืดเหมือนน้ำแข็งเปล่ายังง...ยังงั้น...(เสียนดอกจิว ล.1น.332)

...ใจหล่อนหายวูบ เมื่อเห็นหน้าพ่อชาวซิดจนเหมือนกระดาษซิวแวบหนึ่งเป็นความขวาทที่น่าตกใจ หากก็ซิวแป็บเดียว ทุกอย่างก็เป็นปกติ(บุลลา ล.2น.471)

...นงคราญแต่ผู้เดียวที่เดินโหยงเท้าไปจนซิดขอบเตียง จับจ้องใบหน้าซิดขาวราวปลูกหมอนที่รองรับของคนป่วยอย่างใจหาย(สเปโต ล.1น.74)

ข. อุปมาพดติกรรมใบหน้าเรียบ เฉยเมย ของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากต่างประเทศ

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ความเปรียบเทียบอุปมาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพการพรรณนาลักษณะของใบหน้าราบเรียบ เฉยเมยในนวนิยายที่มีฉากต่างประเทศโดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ ได้แก่ ปีสางวันฮัลโลวีน หุ่น รูปปั้น เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพ ใบหน้าราบเรียบ ใบหน้าเฉยเมยได้ตรงกัน และใช้คำว่า เหมือน บ่งชี้ประเภทของภาพพจน์แบบอุปมา เช่น

...ไม่งั้นผมเห็นหน้าแก่ที่ไรเหมือนเห็นปีสางวันฮัลโลวีน (ลมหวน ล.1น.318)

...เงาคนวูบวาบที่หน้ากระโجم หัวหน้ากองคาราวานผู้มีใบหน้าเฉยเมยเหมือนรูปปั้นนั่นเอง (ลมหวน ล.1น.318)

...ผู้หญิงผมมอเกร็งหน้าตาเฉยเมยเหมือนรูปปั้น...(โกบี ล.2น.628)

โสภาค สุวรรณ เปรียบกับสิ่งที่คุณผู้อ่านคุ้นเคยในการอุปมาหน้าตาของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยและต่างประเทศด้วยสิ่งต่างๆ ได้แก่ น้ำแข็งเปล่า กระดาษ ปลูกหมอน ปลาหมึกแห้ง

ส่วนในฉากต่างประเทศ เปรียบกับ ปีศาจวันฮัลโลวีน หุ่น รูปปั้น คำที่ใช้บ่งชี้ประเภทของภาพพจน์แบบอุปมาจะใช้คำชุดเดียวกัน คือ คำว่าเหมือน ราว ปาน ซึ่งอาจจะสังเกตได้ว่าโสภาค สุวรรณ เลือกใช้ปีศาจวันฮัลโลวีน ซึ่งเป็นที่รู้จักดีในประเทศไทยจากการเผยแพร่ภาพข่าวการจัดงานวันฮัลโลวีนทางโทรทัศน์

3.2.2 อุปมาพฤติกรรมใบหน้าดงาม

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปมาพรรณนาลักษณะใบหน้าดงามของตัวละครทั้งชายและหญิงในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย และต่างประเทศ ดังนี้

ก. อุปมาพฤติกรรมใบหน้าดงามของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ความเปรียบเทียบอุปมาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพการพรรณนาลักษณะของใบหน้าหล่อ สวย ในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยโดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพได้แก่ เทพบุตร นางฟ้า เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพหล่อ สวย ได้ และใช้คำว่า ปาน ราว บ่งชี้ประเภทของภาพพจน์แบบอุปมา เช่น เมื่อเยาว์วัยกว่านี้ คุณยายสอนให้รู้ว่าเป็นผู้หญิงจะต้องรักตัวเองนั่นคือไม่ยอมให้ผู้ชายคนไหนไม่ว่าจะดีวิเศษเลิศเลอ หล่อเหลापานเทพบุตรมาเอาเปรียบ (ชิงช้าชาลี ล.2น.151)

...ผมไม่เคยคิดจะหันกลับไปดูคนสวย ราวกับนางฟ้า ด้วยความรู้สึกฝังใจเพียงแคร์ูปร่างหน้าตาที่ต้องมีอันเปลี่ยนไปเมื่อถึงเวลา...(ชิงช้าชาลี ล.2น.124)

...หน้าสีแทนของแอนดรูแดงราวกับลูกแอปเปิ้ล ทั้งจมูกและใบหู (ลมทวน ล.2น.141)

ข. อุปมาพฤติกรรมหน้าตาต่างดงามของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากต่างประเทศ

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ความเปรียบเทียบอุปมาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพการพรรณนาลักษณะของใบหน้าสวย ในนวนิยายที่มีฉากต่างประเทศโดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ คือ การสลักเสลา ที่ต้องใช้ฝีมือให้เกิดความงดงาม เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพ สวย และใช้คำว่า ราวกับ บ่งชี้ประเภทของภาพพจน์แบบอุปมา เท่าที่พบมีตัวอย่างเดียว เช่น

...ลูกเลี้ยงพราหมณ์มาชะคนี่ หน้าตาสวยราวกับสลักเสลาแถมฉลาดเป็นกรด (สิศิรียา ล.1น.286)

โสภาค สุวรรณ เปรียบกับสิ่งที่ผู้อ่านคุ้นเคยในการอุปมาหน้าตาที่ดงามของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยและต่างประเทศต่างกัน คือ ตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยเปรียบกับเทพบุตรกับนางฟ้า ส่วนตัวละครในนวนิยายที่มีฉากต่างประเทศเปรียบกับการสลักเสลา

3.3 พฤติกรรมที่แสดงออกทางอากัปกิริยาต่างๆ

พฤติกรรมของตัวละครที่โสภาค สุวรรณ นำมาสรรค์สร้างภาพพจน์ประเภทอุปมาอาจแบ่งออกเป็น

3.3.1 อุปมาพฤติกรรมช่างพูดของตัวละครกับเครื่องจักรที่เดินไม่หยุด

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปมาพรรณนาลักษณะความช่างพูดของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย และในนวนิยายที่มีฉากในต่างประเทศ ดังนี้

ก. อุปมาพฤติกรรมช่างพูดของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ความเปรียบเทียบอุปมาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพการพรรณนา ลักษณะช่างพูดของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยโดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพได้แก่ เครื่องจักรที่เดินไม่รู้จักรหยุดหย่อน และใช้คำว่า ราว บ่งชี้ภาพพจน์ประเภทอุปมา เท่าที่พบมีเพียงตัวอย่างเดียว ดังนี้

คนผู้นั้นเกิดจะมีอารมณ์หวานกลางเวหา พุดคุยกับหล่อนตลอดทางราวกับเครื่องจักรที่เดินไม่รู้จักรหยุดหย่อน(จินตปาตี ล.2 น.426)

ข. อุปมาพดติกรรมช่างพูดของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากต่างประเทศ

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ความเปรียบเทียบอุปมาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพการ-พรรณนา ลักษณะช่างพูดของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในต่างประเทศโดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพได้แก่ สายน้ำที่ล้นไหลอย่างไม่มีวันจบสิ้น และใช้คำว่า เหมือน บ่งชี้ภาพพจน์ประเภทอุปมา เท่าที่พบมีเพียงตัวอย่างเดียว ดังนี้

...คำพูดเหล่านั้นพรุ้งพรูออกจากปากเขา เหมือนสายน้ำที่ล้นไหลอย่างไม่มีวันจบสิ้น (ฟ้าสางที่ตัดการ์ ล.2น.161)

จะเห็นได้ว่าโสภาค สุวรรณ เลือกใช้สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพในการเปรียบเทียบพดติกรรมการพูดของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย และในนวนิยายที่มีฉากในต่างประเทศต่างกัน คือ

โสภาค สุวรรณเปรียบเทียบพดติกรรมการพูดคุยตลอดทางของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยกับเครื่องจักรที่เดินไม่รู้จักรหยุดหย่อน แต่เปรียบเทียบคำพูดที่พรุ้งพรูออกมาของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในต่างประเทศกับสายน้ำที่ล้นไหล

อย่างไม่มีวันจบสิ้น ส่วนคำที่บ่งชี้ภาพพจน์ประเภทอุปมา ได้แก่คำว่า เหมือน ราว

3.3.2 อุปมาพดติกรรมการพูดภาษาอังกฤษไม่คล้อง

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปมาพรรณนาพดติกรรมการพูดภาษาอังกฤษไม่คล้องของตัวละครซึ่งพบในนวนิยายที่มีฉากในต่างประเทศเท่านั้น โดยเปรียบกับ ดินร่วน อีฐหัก น้ำประปาที่กรุงเทพฯ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพ และใช้คำว่า เหมือน บ่งชี้ภาพพจน์ประเภทอุปมา ส่วนการเปรียบเทียบให้เห็นการพูดคล้องจะเปรียบกับน้ำไหล ดังนี้

...ภาษาอังกฤษที่วูกลอยยากจะเรียกว่า หักๆ ปานๆเหมือนดินร่วน อีฐหัก (ลมทวน ล.2น.249)

...โอเต้เต้และอัลเบิร์ทหรืออัลแบร์ เขาพูดฝรั่งเศสเป็นน้ำไหล แต่พอถึงภาษาอังกฤษติดๆ ขัดๆ เหมือนน้ำประปาที่กรุงเทพฯ... (ยังมีรักฯ ล.1 น.11)

3.3.3 อุปมาพดติกรรมการพูดแบบเชือดเฉือน

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ภาพพจน์แบบอุปมาพรรณนาพดติกรรมการพูดแบบเชือดเฉือนของตัวละคร ในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย โดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ คือ คมมีดกรีดที่สะนิตฯ ลงบนเนื้อหนัง และใช้คำว่า เหมือน บ่งชี้ภาพพจน์ประเภทอุปมา เท่าที่พบมีเพียงตัวอย่างเดียว ดังนี้

...เสียงบอกเล่าผ่านหูไปเรื่อยๆ แต่ละประโยคเชือดเฉือนหัวใจคนเป็นพ่อ

...แม่เหมือนคมมีดกรีดที่สะนิตฯ ลงบนเนื้อหนัง(ชิงช้าชาติ ล.2 น.23)

3.3.4 อุปมาพหุติกรรมการเดิน

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ความเปรียบแบบอุปมาเพื่อทำให้ผู้อ่านเกิดภาพพหุติกรรมการเดินลักษณะต่างๆ ของตัวละครทั้งในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยและในนวนิยายที่มีฉากในต่างประเทศ ดังนี้

3.3.4.1 อุปมาพหุติกรรมเดินพลาดจนตกน้ำ

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ภาพพจน์แบบอุปมาพรรณนาพหุติกรรมการเดินพลาดจนตกน้ำของตัวละคร ในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย โดยเปรียบกับ มดเล็กฯ ในตุ่มใบใหญ่ และใช้คำว่า เหมือน บ่งชี้ภาพพจน์ประเภทอุปมาเท่าที่พบมีเพียงตัวอย่างเดียว ดังนี้

...หล่อนลุกขึ้นยืนคิดว่ารวบันไดไว้มันถ้าพลาดตกน้ำก็คงเหมือนมดเล็กฯ ในตุ่มใบใหญ่นั้นเอง (พราณทะเล ล.1น.60)

3.3.4.2 อุปมาพหุติกรรมเดินสง่างามและผยอง

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ภาพพจน์แบบอุปมาพรรณนาพหุติกรรมการเดินสง่างามและผยองของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในต่างประเทศ โดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพคือ นกเหยี่ยวหรือราชสีห์ และใช้คำว่า เหมือน บ่งชี้ภาพพจน์ประเภทอุปมาเท่าที่พบมีเพียงตัวอย่างเดียว คือ

ท่าเขาเหมือนบรรพบุรุษสมัยโบราณของพวกตาวาเร่คนะลีเดินเหินสง่างามและผยองเหมือนนกเหยี่ยว ไม้ก็ราชสีห์ (ยังมีรักษา ล.1น.81)

3.3.4.3 อุปมาพหุติกรรมเดินแข่งที่อเฟ่นพ่าน ถลา

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ภาพพจน์แบบอุปมาพรรณนาพหุติกรรมการเดินแข่งที่อเฟ่นพ่าน เดินถลา ของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในต่างประเทศ โดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ คือ ไก่กลางตลาด นกปีกหัก หุ่นยนต์ และใช้คำว่า เหมือน ราว บ่งชี้ประเภทของภาพพจน์แบบอุปมา เช่น

...นางมารตีก็ถลาราวนกปีกหัก เจ็บข้อเท้าแปลบแล้วนางก็หกดะเมน...(ลิคิริยา ล.1น.217)

...มีอยู่ครั้งหนึ่งแอนดรูเดินเหมือนหุ่นยนต์ ดูจะแข็งไปทั้งตัว(ลมหวน ล.1น.574)

... พวกผู้หญิงจะออกมาเฟ่นพ่านเหมือนไก่กลางตลาด (ยังมีรักษา ล.2น.32)

จะเห็นได้ว่าโสภาค สุวรรณ เลือกใช้สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพในการเปรียบพหุติกรรมเดินของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยและในนวนิยายที่มีฉากในต่างประเทศต่างกัน กล่าวคือ พหุติกรรมเดินพลาดตกน้ำ ของตัวละครไทยเปรียบกับมดเล็กฯ ในตุ่มใบใหญ่ แต่การให้ภาพถลา เดินแข่งที่อเฟ่นพ่าน ของตัวละครในนวนิยายต่างประเทศจะเปรียบกับ นกปีกหัก หุ่นยนต์ นกเหยี่ยว ไก่กลางตลาด ส่วนคำที่บ่งชี้อุปมาใช้ เหมือน ราว

3.3.5 อุปมาพหุติกรรมเกี่ยวกับบุคลิกท่าทางต่างๆ

โสภาค สุวรรณ เปรียบพหุติกรรมบุคลิกท่าทางต่างๆ ของตัวละครในนวนิยาย 24 เรื่อง โดยอาจแบ่งออกเป็นพหุติกรรมต่างๆ เท่าที่พบได้แก่

3.3.5.1 พุทธกรรมสงบเสงี่ยม
สำรวม เขือกเย็นสง่างาม

อุปมาประเภทนี้พรรณนา
พุทธกรรมสงบเสงี่ยมสำรวม เขือกเย็นสง่างามของ
ตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย และ
ต่างประเทศ ดังนี้

ก. อุปมาบุคลิกสงบเสงี่ยมของตัว
ละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ความ
เปรียบเทียบอุปมาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพการ
พรรณนาพุทธกรรมสงบเสงี่ยมของตัวละครใน
นวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยโดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้
ผู้อ่านเกิดภาพ ได้แก่ หุ่นกระบอก เพื่อให้ผู้อ่านเกิด
ภาพบุคลิกสงบเสงี่ยมของตัวละครได้ตรงกัน และ
ใช้คำว่า เหมือน บ่งชี้ประเภทของภาพพจน์แบบ
อุปมา เช่น

...คนรับใช้ชายชื่อนายปูนหัว
กระเป๋และกล่องกระดาษอยู่เบื้องหลังท่าทางสงบ
เสงี่ยมและสำรวมจนดูเหมือนหุ่นกระบอก(จินตปาตี
ล.1 น.235)

ข. อุปมาพุทธกรรมเขือกเย็นสง่า
งามของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากต่างประเทศ

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ความ
เปรียบเทียบอุปมาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพการ
พรรณนาพุทธกรรมเขือกเย็นสง่างามของตัวละคร
ในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยโดยเปรียบกับสิ่งที่
ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ ได้แก่ ยุงรำแพน นางพญา นก
บวช และใช้คำว่า เหมือน ราว บ่งชี้ภาพ
พจน์ประเภทอุปมา เช่น

...เห็นหรือยังเล่ามาฆะน้อย อัน
สตรีสูงศักดิ์ในวังหลวงนั้นมีทั้งความงาม

...อันเพริศแพรวท่วงท่าสง่าราวยุง
รำแพน (ลิตีรียา ล.2)

...แต่หล่อนดูสง่างามและเขือก
เย็นราวกับนางพญาผู้บริสุทธิ์จากสวรรค์ (ฟ้า
จรดทราย น.132)

...ถ้าหล่อนเพียงแต่จะมีจริต
จะก้านไม่สงบเสงี่ยมดุนักบวช อันผิดวิสัยหญิงสาว
ชาวยุโรปผู้่องไวปราดเปรียว(ฟ้าจรดทราย น.33)

3.3.5.2 อุปมาพุทธกรรมว่องไว

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ภาพ
พจน์ประเภทอุปมาพรรณนาพุทธกรรมว่องไวของ
ตัวละครและพบในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย
เท่านั้น โดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ
ได้แก่ ดิดปัก พรอท เพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพ
พุทธกรรมว่องไวได้ตรงกัน และใช้คำว่า เหมือน
ราว บ่งชี้ภาพพจน์ประเภทอุปมา เช่น

...ผู้ที่เข้ามาใหม่ว่องไวกว่าด้วย
การไม่รอฟังคำตอบ ถลาออกห้องราวดิดปัก (พราน
ทะเล ล.2น.338)

...เจ้านางเกนริมองตามร่างในชุด
ดำสนิทที่ว่องไวราวกับพรอท...(เกนรี- มายรี ล.2
น.304)

จะเห็นได้ว่าโสภาค สุวรรณ เลือก
ใช้สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพในการเปรียบเทียบพุทธกรรม
เดินของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย
และในนวนิยายที่มีฉากในต่างประเทศต่างกัน กล่าว
คือ พุทธกรรมการเดินทางลาดตักน้ำ ของตัวละครไทย
เปรียบกับมดเล็กๆ ในตุ่มใบใหญ่ แต่การให้ภาพ
พุทธกรรม ถลา เดินแข่งที่อ เดินเห็นสง่างามและ
ผยอง เดินเฟ้นฟ่าน ของตัวละครในนวนิยายต่าง
ประเทศจะเปรียบกับ นกปีกหัก หุ่นยนต์ นกเหยี่ยว
ไถ่กลางตลาด ส่วนคำที่บ่งชี้อุปมาใช้ เหมือน ราว

โสภาค สุวรรณ เลือกใช้สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพในการเปรียบเทียบพฤติกรรมต่างๆ ของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยและในนวนิยายที่มีฉากในต่างประเทศต่างกัน ดังนี้

โสภาค สุวรรณเปรียบเทียบให้เห็นพฤติกรรมสงบเสงี่ยมและสำรวม พฤติกรรมสุภาพของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยกับหุ่นกระบอก ส่วนพฤติกรรมว่องไวเปรียบกับปรอท พฤติกรรมเฉยเมยเปรียบกับ รูปปั้น ตัดปีกบิน ตามลำดับ แต่การใช้ภาพพจน์ให้เห็นพฤติกรรมท่วงท่าสง่างามของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในต่างประเทศจะเปรียบกับ ยุงรำแพน นกบวช นางพญา คำบ่งชี้ภาพพจน์ประเภทอุปมา ได้แก่คำว่า เหมือนราว ดุจ

3.3.6 อุปมาพฤติกรรมเสียงธรรมชาติกับพฤติกรรมของสัตว์ สิ่งของ

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปมาพรรณนาพฤติกรรมเสียงธรรมชาติลักษณะต่างๆ ทั้งในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยและต่างประเทศ เท่าที่พบมีดังนี้

ก. อุปมาเสียงธรรมชาติในนวนิยายที่มีฉากในประเทศ

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปมาพรรณนาพฤติกรรมเสียงคลื่นทะเลเวลามีพายุในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย โดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ คือ พฤติกรรมของมังกรยักษ์กำลังอาละวาดพาดหาง และใช้คำว่า เหมือน บ่งชี้ภาพพจน์ประเภทอุปมา เท่าที่พบมีตัวอย่างเดียว คือ

...เสียงพายุซัดนอกยังพัดโหม ฝนยังเทเกรียวกราว และเสียงคลื่นในทะเลเหมือนมังกรยักษ์กำลังอาละวาดพาดหาง(หน้าไฟ ล.1น.465)

ข. อุปมาเสียงธรรมชาติในนวนิยายที่มีฉากต่างประเทศ

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปมาพรรณนาพฤติกรรม เสียงดังของพายุในนวนิยายที่มีฉากต่างประเทศ โดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ คือ พฤติกรรมความดังของรถไฟลึบขบวน และใช้คำว่า เหมือน บ่งชี้ประเภทของภาพพจน์ประเภทอุปมา เท่าที่พบมีเพียงตัวอย่างเดียว คือ

คุณแบรดเลย์น่าจะบอกว่ารอช้าไม่ได้เสียงพายุเหมือนรถไฟลึกลึบขบวน...(ลมทวน ล.1น.470)

3.3.7 อุปมาพฤติกรรมเสียงมนุษย์

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ภาพพจน์ประเภทอุปมาพรรณนาพฤติกรรมเสียงมนุษย์ลักษณะต่างๆ ทั้งในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทยและต่างประเทศ เท่าที่พบมีดังนี้

ก. อุปมาพฤติกรรมเสียงมนุษย์ในนวนิยายที่มีฉากในประเทศ

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ความเปรียบแบบอุปมาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพการพรรณนาพฤติกรรมการแผดเสียง เสียงสั้น เสียงใสของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากในประเทศไทย โดยเปรียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ ได้แก่ พฤติกรรมของพญาช้าง คนจับไข ระฆังเงิน และใช้คำว่า เหมือน ป่าน บ่งชี้ภาพพจน์ประเภทอุปมา เช่น

“บันดาล...บาหยัน” เสียงที่แผดเหมือนพญาช้างแบบนั้น เป็นที่รู้จักกันทั้งบ้านว่าปรอทในตัวคุณนายอะฮ้อนผู้รั้งตำแหน่งเจ้าของบริษัท ขส ส ถ ป จ ช (ขนส่งสองแถวประจำชอยนั้นนะฮะ) กำลังขึ้นถึงจุดเดือดปุดๆ(ปมพิศवास ล.2 น.93)

...เสียงคุณย่าพริ้มสันสะท้อนเหมือน
คนจับไข่ หากเมรีฟังแล้วรู้สึกหนาวเยือกไปถึงหัวใจ
(พระรถ-เมรี ล.1 น.61)

...ซาสียิ้มแป้น "คะ" เสียงหล่อนโส
ปานระฆังเงิน(ชิงช้าชาลี ล.2 น.58)

ข. อุปมาพดุงกรรมเสียงมนุษย์ใน
นวนิยายที่มีฉากต่างประเทศ

โสภาค สุวรรณ สร้างสรรค์ความ
เปรียบเทียบอุปมาเพื่อให้ผู้อ่านเกิดภาพการ
พรรณนาพดุงกรรมเสียงระฆัง เสียงร้อง เสียงดัง
เสียงแจ่มใสของตัวละครในนวนิยายที่มีฉากใน
ประเทศโดยเปรียบเทียบกับสิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ
ได้แก่ แล้ที่กระหน่ำลงกลางอกกลางใจเขาเป็น
จิ้งหะ สัตว์ถูกทำร้าย ฟ้าผ่า กลองรบ ระฆังเงิน
และใช้คำว่า เหมือน ราว ปาน บ่งชี้ภาพ
พจน์ประเภทอุปมา เช่น

...วุกุลอดยหลัง แล้วพลันสะตุงสุดตัว
เมื่อได้ยินเสียงร้องเหมือนสัตว์ถูกทำร้าย เสียงนั้น
บาดลึกกลงไปในความรู้สึกของหล่อน (ลมहन ล.
1น.367)

...เอมิลา...เด็กคนนั้นอยู่ที่ไหน นอน
หลับอย่างนั้นรี พระสุรเสียงราวฟ้าผ่า (ความลับฯ
ล.1น.574)

...คุณธูผู้มีเสียงดังราวกลองรบและพูด
จาไม่กลัวเกรงผู้ใด (ลิตีรียา ล.1 น.285)

4. ศิลปะการใช้ภาษาในการสร้างภาพพจน์ ของโสภาค สุวรรณ

จากการที่ผู้วิจัยริเริ่มศึกษาการสร้างสรรค
ภาพพจน์ในนวนิยาย 24 เรื่องโดยวิเคราะห์การเลือก
สรรคคำต่างๆในองค์ประกอบทางความหมายทั้งใน

ส่วนที่ต้องการให้เกิดภาพและในส่วนที่ทำให้เกิด
ภาพที่โสภาค สุวรรณนำมาใช้สร้างสรรค์ภาพ
พจน์ประเภทต่างๆทั้ง 4 ประเภทคือ ภาพ
พจน์ประเภทอุปมา ภาพพจน์ประเภทอุปลักษณ์
ภาพพจน์ประเภทอติพจน์ ภาพพจน์ประเภท
บุคลาธิษฐานนั้น พบว่าสามารถแบ่งกลุ่มภาพ
พจน์ตามความหมายการสร้างสรรคภาพพจน์ใน
นวนิยายของโสภาค สุวรรณออกเป็น 5 กลุ่ม คือ
กลุ่มอรรถลักษณะที่เกี่ยวกับสี ใช้สัญลักษณ์ [+สี]
กลุ่มอรรถลักษณะที่เกี่ยวกับแสง ใช้สัญลักษณ์[+แสง]
กลุ่มอรรถลักษณะที่เกี่ยวกับเสียง ใช้สัญลักษณ์
[+เสียง] กลุ่มอรรถลักษณะที่เกี่ยวกับขนาดใช้
สัญลักษณ์ [+ ขนาด] กลุ่มอรรถลักษณะที่เกี่ยวกับ
ลักษณะ ใช้สัญลักษณ์ [+ลักษณะ] กลุ่มอรรถลักษณะ
ทั้ง 5 ที่ปรากฏในส่วนที่ต้องการให้เกิดภาพ และ
ในส่วนที่ทำให้เกิดภาพนั้นสอดคล้องกันเป็นอย่างดี
จึงทำให้เกิดภาพชัดเจนในใจของผู้อ่านนวนิยาย
กลุ่มอรรถลักษณะทั้ง 5 ดังกล่าวจึงสะท้อนถึงศิลปะ
การใช้ภาษาในการสร้างภาพพจน์ของโสภาค
สุวรรณ อย่างชัดเจนเนื่องจากคำในกลุ่มอรรถลักษณะ
ทั้ง 5 แสดงถึงพดุงกรรมที่เกี่ยวกับ รูป รส กลิ่น
เสียงอันเป็นพดุงกรรมพื้นฐานในชีวิตประจำวันนั้น
เอง ตัวอย่างการใช้กลุ่มอรรถลักษณะทั้ง 5 ที่สะท้อน
ถึงศิลปะการใช้ภาษาที่เรียบง่าย ทำให้ผู้อ่าน
ทุกระดับเกิดความเพลิดเพลิน และเกิดภาพอย่าง
ชัดเจน ดังนี้

4.1 การใช้คำที่มีอรรถลักษณะต่างๆ

4.1.1 การใช้คำที่มีอรรถลักษณะ [+ สี]

คำที่มีอรรถลักษณะ [+ สี] ได้แก่ คำบอก

สีต่างๆ เช่น ขาว เขียว เหลือง แดง ดำ เทา เป็น
ต้น การใช้คำที่มีอรรถลักษณะ [+ สี] เป็นศิลปะการ
ใช้ภาษาที่ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการเห็นภาพของสิ่ง

ที่บรรยายหรือพรรณนาและข้อความที่เป็นความเปรียบ เช่น

...ใบหน้าขาวซีดจนดูเผือด จินตปาตี
 เช็ดน้ำตาจนแห้ง กระนั้นดวงตาทั้งสองข้างของ
 หล่อนก็แดงช้ำเป็นสายเลือด (จินตปาตี ล.1น.220)

การใช้คำบอกสี ขาว(ซีด) แดง(ช้ำ) นับ
 ได้ว่าเป็นคำเรียบง่าย และเป็นคำทั่วไปที่

คนไทยทุกคนรู้จักและเข้าใจ คำบอกสี
 ขาว(ซีด) แดง(ช้ำ) ในข้อความตัวอย่างเป็นการใช้
 อรรถลักษณะ [+ สี] ซึ่งทำให้ผู้อ่านเห็นภาพใบหน้าที่มี
 สีขาวซีด และดวงตาสีแดงช้ำ อย่างชัดเจน ส่วน
 คำว่า ซีด เผือด และ ช้ำ เป็นการใช้อรรถลักษณะ
 [- สุข] ซึ่งหมายถึงสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเป็นใบหน้า
 และดวงตาที่มีความทุกข์ใจ

...ดวงตาสีเขียวน้ำทะเลซึ่งเคยสวยงาม
 ของหล่อนแดงช้ำเป็นสายเลือด (ความลับฯ ล.2น.7)

การใช้คำบอกสี สีเขียวน้ำทะเล
 แดง(ช้ำ) นับได้ว่าเป็นคำเรียบง่าย และเป็นคำทั่ว
 ไปที่เข้าใจง่าย การใช้อรรถลักษณะ [+ สี] สีเขียว
 น้ำทะเล ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพดวงตาสีเขียวน้ำทะเล
 อย่างชัดเจน ส่วนคำว่า ช้ำ เป็นการใช้อรรถลักษณะ
 [- สุข] ซึ่งหมายถึงคำขยายสีที่แสดงให้เห็นเป็น
 ดวงตาที่มีความทุกข์ใจ

4.1.2 การใช้คำที่มีอรรถลักษณะ [+ แสง]

คำที่มีอรรถลักษณะ [+ แสง] ได้แก่
 คำบอกแสงต่างๆ เช่น สว่าง สกาว เป็นประกาย
 เจิดจ้า แพรพรรณ วาววับ เป็นต้น การใช้คำที่มี
 อรรถลักษณะ [+ แสง] เป็นศิลปะการใช้ภาษาที่ทำให้
 ผู้อ่านเกิดจินตนาการเห็นภาพของสิ่งที่บรรยายหรือ
 พรรณนา เช่น

...แสงจันทร์สว่างสกาวเต็มลานบ้านหาก
 ในใจชาตินั้นสว่างไสวยิ่งกว่าแสงจันทร์เสี้ยวอีก(ชิงช้า
 ชาลี ล.1 น. 330)

การใช้คำบอกแสง สว่าง สกาว ในข้อ
 ความตัวอย่างเป็นการใช้อรรถลักษณะ [+ แสง] ซึ่ง
 ทำให้ผู้อ่านเห็นภาพลานบ้านได้รับแสงจันทร์สก
 สว่าง และเห็นภาพตัวละครชาลีมีจิตใจสดใส อย่าง
 ชัดเจน ส่วนคำว่า สว่างไสว เป็นการใช้อรรถลักษณะ
 [+ สุข] ซึ่งหมายถึงแสงแห่งความสุขใจซึ่งสว่างยิ่ง
 กว่าแสงจันทร์

4.1.3 การใช้คำที่มีอรรถลักษณะ [+ เสียง]

คำที่มีอรรถลักษณะ [+ เสียง] ได้แก่
 คำบอกเสียงต่างๆ เช่น กัมปนาท กึกก้อง ฟ้าร้อง
 กังวาน เป็นต้น การใช้คำที่มีอรรถลักษณะ [+
 เสียง] เป็นศิลปะการใช้ภาษาที่ทำให้ผู้อ่านเกิด
 จินตนาการเห็นภาพของสิ่งที่บรรยายหรือพรรณนา
 เช่น

...ฮ่า..ฮ่า กาปุกชี้หัวเราะดังลั่นถึงขนาด
 พสุธาครืนครืนอย่างที่ผมเคยบอกแล้วกัมลงจุมพิตที่
 หลังมือคุณหยัน (สเปโตะ ล.2 น. 275)

...คนตีกลองนะ ต้องตีแรงสลับกับเสียง
 เบาๆ เป็นจังหวะ เมื่อซำยังเล็กเสียงกลองเสียงโห่
 ก้องไปในอากาศถึงยอดสนและท้องฟ้า ร้อง ไส
 ยา..ไฮ-ยูโฮะโฮ (ลมหวน ล.2 น.306-307)

4.1.4 การใช้คำที่มีอรรถลักษณะ [+
 ลักษณะ]

คำที่มีอรรถลักษณะ [+ ลักษณะ] ได้แก่
 คำบอกสีต่างๆ เช่น สวย หล่อ งาม นุ่ม ละเอียด
 เป็นต้น การใช้คำที่มีอรรถลักษณะ [+ ลักษณะ] จึง
 เป็นศิลปะการใช้ภาษาที่ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการ
 เห็นภาพของสิ่งที่บรรยายหรือพรรณนา เช่น

...ลูกเลี้ยงพราหมณ์มาชะคนี่ หน้า
ตาสวยราวกับสลักเสลา(ลิตีรียา ล.1 น.286)

...เมื่อเยาว์วัยกว่านี้ คุณยายสอนให้รู้ว่า
เป็นผู้หญิงจะต้องรักตัวเอง นั่นคือ ไม่ยอมให้ผู้ชาย
คนไหนไม่ว่าจะตีพิเศษเลิศเลอ หล่อเหลาปาน
เทพบุตรมาเอาเปรียบ" (ชิงช้าชาลี ล.2 น.151)

...เอมิลาสวยกว่าใครทั้งหมดรู้ไหมลูก
พ่อ ทั้งหมดบ้านมีใครผิวขาวอมชมพูอย่างนี้ ใครที่
ไหนมีผมยาวนุ่มเหมือนกลุ่มไหมสีน้ำตาลราคาแพง
ลิป(ความลับฯ ล.1 น.7)

4.1.5 การใช้คำที่มีอรรถลักษณะ [+
อาการ]

คำที่มีอรรถลักษณะ [+ อาการ] ได้แก่
คำบอกเสียงต่างๆ เช่น ปิดปาก ต่ำคน เป็นต้น
การใช้คำที่มีอรรถลักษณะ [+ อาการ] เป็นศิลปะการ
ใช้ภาษาที่ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการเห็นภาพของสิ่ง
ที่บรรยายหรือพรรณนา และทำให้เกิดความรู้สึก
เช่น

...เอาเถอะ ไหนๆ ท่านก็ต้องการความ
ช่วยเหลือคนของข้าพเจ้าแล้วแต่ไว้ใจได้ทั้งสิ้น มัน
จะปิดปากดูคนไปทีเดียว(ฟ้าจรดทราย น. 286)

...ถึงคนที่นี่จะไม่ชอบฉัน แต่ก็ไม่
ลำบากใจนัก เพราะทางบ้านคุณพิศวาสกับทางนี้ก็
ดูไปกันได้ แต่รายใหม่ที่เธอหาแทนคุณปูเปนะ เขา
ว่าไม่ไหวต่ำคนใช้เป็นไฟ ต่อหน้าว่าที่แม่ผิว เข
าก็สงบเสงี่ยมดี(รักในสายหมอก ล. 2 น. 369)

การใช้อรรถลักษณะ [+ สี] [+ แสง]
[+ เสียง] [+ ลักษณะ] [+ อาการ] สร้างสรรค์
ภาพพจน์ของโสภาค สุวรรณ ทำให้ผู้อ่านนวนิยาย

สามารถจินตนาการได้ถึง สี แสง เสียง ลักษณะ
อาการของพฤติกรรมต่างๆ ของตัวละคร ได้แก่
พฤติกรรมชื่นชมความงาม พฤติกรรมแสดงความ
โกรธ พฤติกรรมแสดงอารมณ์

4.2 การใช้ภาษาที่เรียบง่ายในการสร้างสรรค์
ภาพพจน์

นวนิยายเป็นงานบันเทิงคดีที่มีผู้นิยมอ่านมาก
ผู้เขียนนวนิยายจึงต้องสร้างสรรค์งานเขียนที่สามารถ
ทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราว เกิดการเรียนรู้ เข้าใจ
ธรรมชาติ เข้าใจชีวิตและเข้าใจสังคมได้อย่าง
ชัดเจน ผู้เขียนนวนิยายจึงต้องเลือกใช้ภาษาที่เรียบ
ง่าย ได้แก่คำที่ทำให้ผู้อ่านเข้าใจง่าย กระชับชัดเจน
และเป็นคำที่ผู้อ่านคุ้นเคย เพื่อให้เกิดภาพในใจ
ลักษณะคำดังกล่าวควรปรากฏอยู่ทั่วไปทั้งใน
บทสนทนา การบรรยายหรือพรรณนา ตลอดจนการใช้
คำในการสร้างสรรค์ภาพพจน์แบบต่างๆ

การใช้คำที่เรียบง่ายในการสร้างสรรค์ภาพ
พจน์แบบต่างๆ ในนวนิยาย 20 เรื่องของโสภาค
สุวรรณปรากฏ ดังนี้

4.2.1 การใช้ คำบ่งชี้ประเภทของความ
เปรียบหรือภาพพจน์

โสภาค สุวรรณมักใช้คำบ่งชี้ความ
เปรียบที่ผู้อ่านได้ยินได้ฟังในชีวิตประจำวัน ได้แก่

ก. ใช้คำบ่งชี้ เหมือน ยังกะ ราว
ราวกับ ในการสร้างภาพพจน์แบบอุปมา เพื่อเปรียบ
ของสองสิ่งให้รู้ว่าเหมือนกันหรือคล้ายกัน อย่างตรง
ไปตรงมาทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ทันที เรียกคำบ่งชี้
ชนิดนี้ว่า คำบ่งชี้อุปมา และจะใช้คำว่า เหมือน มาก
ที่สุด เช่น

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	คำที่บ่งชี้อุปมา	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ชื่อนวนิยาย
ดวงตาที่แวววาวด้วยอารมณ์โกรธ	เหมือน	แมงแต่แม่เบีย	เกนรีฯ ล.2
ดวงตาคำคมกุ่มนั้นวาวโรจน์	เหมือน	เปลวเพลิง	บุลตา ล.2
นัยน์ตาوارระดับ	เหมือน	ประจูด้วยเพลิง	หนังสือหน้าฯ ล.1

ข. ใช้คำบ่งชี้ เป็น คือ เพื่อในการสร้างภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นว่าของสองสิ่งเป็นสิ่งที่มีความสมบัติเฉพาะอย่างใด

อย่างหนึ่งตรงกัน ทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้ทันที เรียกว่าคำบ่งชี้ชนิดนี้ว่า คำบ่งชี้อุปลักษณ์ และใช้คำว่า เป็นมากที่สุด เช่น

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ	คำบ่งชี้อุปลักษณ์	สิ่งที่ทำให้ผู้อ่านเกิดภาพ	ชื่อนวนิยาย
นัยน์ตาขุ่น	เป็น	น้ำในแอ่งโคลนหน้าแล้ง	ชิงช้าชาติ ล.1
ขนตายาวคดหงาย	เป็น	แพ	ชิงช้าชาติ ล.2
ดวงตาแดงชา้	เป็น	สายเลือด	ตะวันลับฟ้า

4.2.2 การใช้คำในส่วนที่เป็นสิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพและสิ่งที่ทำให้เกิดภาพจากการวิจัยการใช้คำในส่วนที่เป็นองค์ประกอบในการสร้างสรรค์ภาพพจน์ที่เรียกว่า

สิ่งที่ต้องการให้ผู้อ่านเกิดภาพ และ สิ่งที่ทำให้เกิดภาพ พบว่าโสภาค สุวรรณ ใช้คำที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันโดยตรงจึงทำให้ผู้อ่านนวนิยายเกิดภาพในใจได้ดี ดังนี้

ก. การใช้คำนาม+คำบ่งชี้+คำนาม เช่น

คำนาม	คำบ่งชี้	คำนาม	นวนิยาย
หน้า	เหมือน	นกกิ้งโครง	สเปโต ล.1
หน้า	เป็น	ยักษ์วัดแจ้ง	สเปโต ล.1
บ้าน	เป็น	สวรรค์	ปมพิศวาส ล.1
ความแค้น	เป็น	อาวุธ	เกนรี มายรี

ข. การใช้คำนาม + คำกริยาแสดงสภาพ + คำบ่งชี้+คำนาม เช่น

คำนาม	คำกริยาแสดงสภาพ	คำบ่งชี้	คำนาม	นวนิยาย
ใบหน้า	ราบเรียบ	เหมือน	หุ่น	ลมหวน ล. 1
เจ้าตัว	อ้วน	ยั้งกะ	โอ่ง	สเปโต ล.1
แผ่นดิน	แข็ง	เหมือน	หิน	ลมหวน ล.2
หน้า	ดำ	เป็น	ถ่าน	ยังมีรักฯ ล.2

ค. การใช้ประโยคสั้นๆ + คำบ่งชี้+ คำนาม เช่น

ประโยค	คำบ่งชี้	คำนาม	นวนิยาย
คุณยายยังเต็มใจ	เป็น	เกราะ	ความลับฯ ล. 1
คนนับไม่ถ้วนถูกยิงเคลื่อน	เหมือน	ใบไม้ร่วง	พรานทะเล ล.2
เขาใช้เรา	เป็น	สะพาน	หนังสือไฟ ล.2
เด็กอายุไม่เกินสิบห้าปีที่เข้าแข่ง ขันมากมายก่ายกอง	เหมือน	มด	อัสตา-มายานา

ง. การใช้ประโยคสั้นๆ + คำบ่งชี้+การใช้ประโยคสั้นๆ เช่น

ประโยค	คำบ่งชี้	ประโยค	นวนิยาย
ฉันกับลูกคงขาดกัน	เป็น	ว่าลอย	รักในสายฯ ล.1
วกลูได้ขึ้นเสียงร้อง	เหมือน	สัตว์ถูกทำร้าย	ลมหวน ล.1

จ. นามวลี (คำนาม+อนุภาคย์) + คำกริยา เช่น

คำนาม + อนุภาคย์	คำกริยา+คำนาม	นวนิยาย
ใบไม้ + ที่ถูกระบายสี	กำลังวิ่งระบำกับลมเหนือ	เรื่อง ลมหวน ล.2

5. สรุป

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาภาษา
 สร้างสรรค์ : การใช้ภาพพจน์ในนวนิยายของโสภาค
 สุวรรณ ดังกล่าว ทำให้เห็นการใช้ภาพ
 พจน์ประเภทอุปมา ประเภทอุปลักษณ์ ประเภท อติ
 พจน์และประเภทบุคลิษฐานด้วยกลวิธีต่างๆใน
 นวนิยายของโสภาค สุวรรณ และอาจใช้พฤติกรรม
 ต่างๆของตัวละครที่ปรากฏในภาพพจน์ประเภท
 ต่างๆดังกล่าวเป็นภาพสะท้อนพฤติกรรมทั้งด้านบวก
 และด้านลบของคนในสังคมได้เป็นอย่างดี ตลอด
 จนทำให้ทราบถึงศิลปะการใช้ภาษาในการสร้างภาพ
 พจน์แต่ละประเภทของโสภาค สุวรรณนักเขียน

นวนิยายไทย คือ ใช้คำเรียบง่าย ใช้ประโยคสั้นๆ
 และใช้คำที่มีความหมายสอดคล้องกันหรืออยู่ใน
 กลุ่มอรรถลักษณะเดียวกันทั้งในส่วนที่ต้องการให้เกิด
 ภาพและในส่วนที่ทำให้เกิดภาพ เช่น คำที่มีอรรถ
 ลักษณะเกี่ยวกับ สี แสง เสียง ทำนองเดียวกัน เป็น
 ต้น ล้วนเป็นสิ่งที่ โสภาค สุวรรณ คาดว่าผู้อ่าน
 นวนิยายคุ้นเคยหรือพบเห็นเป็นประจำในชีวิต
 ประจำวันซึ่งนับได้ว่าเป็นศิลปะการใช้ภาษาที่โดดเด่น
 อันมีผลทำให้เกิดภาพขึ้นในใจของผู้อ่าน
 นวนิยายของโสภาค สุวรรณได้เป็นอย่างดีและภาพ
 พจน์ประเภทต่างๆเหล่านั้นยังสามารถสะท้อนถึง
 พฤติกรรมของคนในสังคมอีกด้วย

บรรณานุกรม

- กาญจนา นาคสกุล และคณะ. **การใช้ภาษา**. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย, 2524.
 กุหลาบ มัลลิกะมาส. **วรรณคดีวิจารณ์**. กรุงเทพฯ :เคล็ดไทย, 2522.
 ชัยพร วิชชาวุธ. รายงานผลการวิจัย "เรื่อง พฤติกรรมจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน : ศึกษาตาม
 แนวทางจิตวิทยาสังคม." โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
 ดวงมน จิตรจักษ์. **สุนทรียภาพในภาษาไทย**. กรุงเทพฯ : ศยาม, 2524.
 นราธิปพงศ์ประพันธ์, กรมหมื่น. **วิทยาวรรณกรรม**. พระนคร : แพร่พิทยา, 2514.
 เปลื้อง ณ นคร. **เรียงความชั้นสูง**. พระนคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2514.
 วิทย์ ศิวะศรียานนท์. **วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์**. พิมพ์ครั้งที่ 4 พระนคร : สมาคมภาษา และ
 หนังสือ, 2514.
 ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊ค, 2546.
 _____. **พจนานุกรมฉบับวรรณกรรม : ภาพพจน์ ไวยากรณ์และกลการประพันธ์**. กรุงเทพฯ : ราช
 บัณฑิตยสถาน, 2539.
 ศักดิ์ศรี แย้มนัตตา. **สำนวนไทยที่มาจากวรรณคดี**. กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย, 2542.
 สมพร มั่นตะสุตร. **การเขียนเชิงสร้างสรรค์**. กรุงเทพฯ : บารมีการพิมพ์, 2525.
 สิทธา พิณีภูวดล และคณะ. **การเขียนและการพูด**. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2514.
 สัจจิรา กลิ่นเกสร. **วารสารราชบัณฑิต. 2 ฉ. 1, 2519**.

บรรณานุกรม

- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ภาษาในสังคมไทย : ความหลากหลาย การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.
- George LAKOFF and Mark JOHNSON. Metaphors : We Live By. The University of Chicago Press Chicago and London, 1980.
- Holman, C. Hugh, William, Harman. A Handbook to Literature. Sixth edition. New York : Macmillan, 1992.

หนังสือข้อมูล

- โสภาค สุวรรณ. เกนรี-มายรี. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น, 2524.
- _____. โกบี. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2544.
- _____. คามาเอน่า. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2542.
- _____. ความลับบนแหลมไซโน. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2523.
- _____. จินตปาตี. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, 2519.
- _____. เจ้าทะเลทราย. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2543.
- _____. ชิงช้าชาลี. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2531.
- _____. ตะวันลับฟ้า. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2539.
- _____. บุลลา. กรุงเทพฯ : ณ บ้านวรรณกรรม, 2527.
- _____. บุหงารำไป. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2537.
- _____. ปมพิศवास. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2526.
- _____. พระรถ-เมรี. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2522.
- _____. พรานทะเล. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, 2519.
- _____. ไฟจรดทราย. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, 2520.
- _____. ไฟแสงที่ตัดคาร์. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2527.
- _____. ยังมีรักที่อัครการ์. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, 2526.
- _____. รักในสายหมอก. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, 2520.
- _____. ลมหวน. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น, 2521.
- _____. ลีคีรียา. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น, 2520.
- _____. สเปโต. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2526.
- _____. เสี้ยนดอกงิ้ว. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2525.
- _____. ศิขริน-เทวินตา. กรุงเทพฯ : คลังวิทยา, 2522.
- _____. หนึ่งหน้าไฟ. กรุงเทพฯ : บำรุงสาส์น, 2525.
- _____. อัสตา มายานา. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ, 2546.

แนะนำหนังสือ

Book Review

Pinit Tipmanee

ชื่อหนังสือ	Talent is Never Enough แค่เก่ง...ไม่พอ ทะยานสู่ความสำเร็จสูงสุด ให้ไกลเกินคำว่าเก่ง
โดย	John C.Maxwell
แปลโดย	จิรายุทธ ประเจิดหล้า
จัดพิมพ์โดย	บริษัทเนชั่นบุ๊คส์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
ราคา	315 บาท

หากพูดถึงนักเขียนเรื่องชื่อ คงไม่มีใครปฏิเสธชื่อของ John C.Maxwell เขายังได้รับการยอมรับในฐานะ ผู้เชี่ยวชาญด้านภาวะผู้นำที่ได้รับการยอมรับระดับนานาชาติ เป็นนักพูด เป็นผู้แต่งหนังสือที่มียอดจำหน่ายแบบทะลุมทะลาย กว่า 12 ล้านเล่ม เป็นนักฝึกอบรมผู้นำทั่วโลก ทั้งยังได้รับเสนอชื่อเข้าหอเกียรติยศในวาระฉลองครบ 10 ปี ของเว็บไซต์ Amazon.com และอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งต้องยอมรับว่าเป็นคนเก่งที่หาตัวจับได้ยาก แต่เขาได้แต่งหนังสือที่บอกเล่าถึงเคล็ดลับของความสำเร็จที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับความเก่งเลย แต่ John C.Maxwell ให้ความสำคัญที่ว่า "ถ้าแค่เก่งก็พอแล้ว ทำไมผมกับคุณถึงรู้จักคนมีความสามารถสูงๆ ที่ไม่ประสบความสำเร็จจะโรมากมายเลย?" และบอกเล่าถึงการพัฒนาความสามารถของตนเองเป็นทวีคูณ จนถึงขีดสูงสุด พร้อมกับพัฒนาสิ่งรอบๆ ตัวให้ดีขึ้น ซึ่งทั้งหมดจะพบคำตอบจากหนังสือเล่มนี้

เนื้อหาได้บอกถึงเคล็ดลับในการที่จะตัดสินใจครั้งสำคัญ 13 ประการ เพื่อให้คุณไม่ได้เป็นแค่คนเก่งหรือคนมีความสามารถเท่านั้น แต่ยังนำไปสู่ความสำเร็จเต็มเต็มศักยภาพสูงสุดได้ไม่ยาก เช่น การแก้ปัญหาการทะเลาะงอน การรู้จักทำงานเป็นทีม เสนออุปนิสัยที่ดีงามจะช่วยปกป้องความสามารถได้ ฯลฯ

ชื่อหนังสือ Saving on A Shoestring ออมน้อย ก็รวยได้
โดย Barbara o'Neill, CFP
แปลโดย มัทยา ตีจริงจริง
จัดพิมพ์โดย บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด(มหาชน)
ราคา 170 บาท

ในภาวะข้าวยากหมากแพง ราคาน้ำมันจวนเจียนใกล้ 2 ลิตรร้อยเข้าไปทุกวัน ภาระหนี้สินก็ท่วมท้น ผ่อนบ้าน ผ่อนรถ บัตรเครดิต ฯลฯ สถานการณ์เลวร้ายทั้งหลายทางออกอยู่ตรงไหน หนังสือเล่มนี้บอกการวางแผนที่เหมาะสมให้กับตัวเอง โดยละเอียด สมกับคำว่า "ไม่มีคำว่าสายสำหรับการเริ่มต้น" ถือเป็นหนังสือแปลที่อ่านง่าย อ่านสนุก เป็นการวางแผนแบบพื้นฐาน ใช้ได้จริงกับทุกคน โดยเฉพาะที่ผมชอบมากกับ 22 เคล็ดลับการเก็บเงินให้ได้มากขึ้น หวังว่าเมื่อได้อ่านหนังสือเล่มนี้จนจบแล้ว ผู้อ่านจะอยู่อย่างมีความสุขกับเงินเดือนที่จำกัด ถือเป็นคัมภีร์ในการลดค่าใช้จ่าย ลดภาระหนี้ เพิ่มมูลค่าสินทรัพย์สุทธิ เพิ่มเงินออม และที่สำคัญเพิ่มมูลค่าเวลาของเงินคุณให้สูงที่สุด

ชื่อหนังสือ หนังสือชุดของประภาส ชลศรานนท์
จัดพิมพ์โดย บริษัท เวิร์ค พอยท์ พับลิชชิ่ง จำกัด
ราคา 185-195 บาท

ไม่ได้จะแนะนำแต่เฉพาะหนังสือแปลเท่านั้น ผมหลงใหลงานของชายคนนี้มาก เขาถือเป็นคนที่ทำอะไรได้มากมายมหาศาล นอกจากนักเขียน นักแต่งเพลง นักปรัชญาชีวิต นักบริหารฐานะนายใหญ่ของ บริษัท เวิร์ค พอยท์ และอื่นๆ อีกมากมาย ผมได้อ่านไปแล้ว 7 เล่ม บอกตรงๆ ว่าชอบ เป็นหนังสือที่บอกถึงความคิด ความเชื่อ การใช้ชีวิต มุมมองแปลกๆ ของชายคนนี้ ซึ่งน่าสนใจ และประหลาดใจในความคิดว่า "คิดได้อย่างไร" เช่น หนังสือเรื่องเท่าดวงอาทิตย์ ทำไมเขามองดวงอาทิตย์เท่าดวงจันทร์ ซึ่งเป็นเรื่องบังเอิญที่เหมือนไม่บังเอิญอย่างไรไม่รู้ ผมไม่อยากจะอะไรเลยอยากให้ลองอ่านสักเล่ม จะพบมุมมองที่ลึกซึ้ง แสบคาย ปนไปด้วยความสนุกสนานเป็นล้นพ้น

ชื่อหนังสือ ปัญหาคือยิวพิเศษ
โดย หนุ่มเมืองจันทร์ (ฟาสต์ฟู้ดธุรกิจ 10)
จัดพิมพ์โดย สำนักพิมพ์มติชน
ราคา 135 บาท

ผมชอบอ่านมติชนสุดสัปดาห์มาก ในเชิงวิเคราะห์ข่าวรายวันซึ่งบอกตรงๆ ว่าเวลานี้ไม่
 อยากติดตามข่าวใดเป็นเวลานานๆ เพราะจะก่อให้เกิดความเครียดจึงต้องอาศัยมติ
 ชนสุดสัปดาห์ทำให้ผมไม่กลายเป็นคนตกยุคจนเกินไป และคอลัมน์ที่ผมจะไม่พลาดนอกจาก
 อาหารสมองของวีรกร ตรีเศศแล้ว คงเป็นฟาสต์ฟู้ด ธุรกิจของหนุ่มเมืองจันทร์ ยิ่งเมื่อมารู้ว่า
 นำมารวมเล่ม มีคำเตือนเก้เก๋ "หนังสือเล่มนี้ไม่เหมาะกับ "คนโชคร้าย" ...ที่ไม่มีปัญหา แต่
 เป็นหนังสือคู่มือใจของ "คนมีปัญหา" ...ที่ไม่รู้ว่าตนเอง "โชคดี" มันใช่เลย! อ่านแล้วให้ความรู้
 และรอยยิ้มผสมเสียวหัวเราะให้กับสภาพสังคมที่ขาดซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี ไม่ต้องแบ่ง
 ข้างให้เมื่อย มีเกร็ดกลยุทธ์ทางธุรกิจที่น่าสนใจไม่ต้องป็นบันได มีแรงบันดาลใจและให้กำลังใจ
 แนวคิดในการเผชิญหน้ากับปัญหา เหมือนกับชื่อหนังสือที่ว่าปัญหาคือยิวพิเศษ ซึ่งหนังสือ
 เล่มนี้เหมาะกับการเป็นหนังสือสามัญประจำบ้านเล่มหนึ่งเลยทีเดียว

ใบสมัครสมาชิการสาร “สุทธิปริทัศน์”

ชื่อ-นามสกุล

สถานที่ทำงาน

ประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิการสาร “สุทธิปริทัศน์” 1 ปี 2 ปี 3 ปี

สถานที่ส่งวารสาร

สถานที่ติดต่อ

โทรศัพท์

- สถานภาพสมาชิก สมาชิกใหม่
 สมาชิกเก่า หมายเลข.....
- อัตราค่าสมาชิก 1 ปี จำนวน 3 ฉบับ เป็นเงิน 120 บาท
 2 ปี จำนวน 6 ฉบับ เป็นเงิน 200 บาท
 3 ปี จำนวน 9 ฉบับ เป็นเงิน 280 บาท
- ชำระค่าสมาชิกโดย อนามัย
 เชื้อธนาคาร.....
 เลขที่.....
 อื่นๆ (ระบุ).....จำนวน.....บาท

ลงชื่อ.....ผู้สมัคร
 ()

อนามัยส่งจ่าย “มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์” (ปทจ.หลักสี่)

เจ้าหน้าที่ของ

บรรณาธิการวารสารสุทธิปริทัศน์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
 110/1-4 ถนนประชาชื่น เขตหลักสี่
 กรุงเทพฯ 10210

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
111/1-4 ถนนประชาชื่น เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210
โทร. 0-2954-7300 www.dpu.ac.th

มหาวิทยาลัยแห่งแรกที่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานสากล ISO 9001 : 2000 ทั้งระบบ
ทุกคณะวิชา และทุกหน่วยงานในองค์กร